

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaal- ja Haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Ajaleht Pealinn 2009-2010
Bakalaureusetöö
(6EAP)

Madis Vaikmaa

Juhendaja: Peeter Vihalemm PhD

Tartu
2010

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	5
1.1. Pealinn kui avalikkuse vahenditest väljaantav ajaleht	5
1.2. Süüdistused ajalehe Pealinn suhtes.....	9
2. ÜLEVAADE TALLINNA LINNAMEEDIAST	13
2.1. Tallinna linnameedia.....	13
2.2. Tallinna Linnakantselei tootegrupi avalikud suhted eelarve	16
2.3. Ajaleht Pealinn	19
2.4. Sihtasutus Tallinna TV	21
2.5. Tallinna linnaosade väljaanded ja telesaated.....	23
2.5.1. Haabersti linnaosa	23
2.5.2. Kesklinna linnaosa	23
2.5.3. Kristiine linnaosa	23
2.5.4. Lasnamäe linnaosa	24
2.5.5. Mustamäe linnaosa.....	25
2.5.6. Nõmme linnaosa	25
2.5.7. Piritä linnaosa.....	25
2.5.8. Põhja-Tallinna linnaosa	26
2.6. Ülevaade kulutustest linnameediale 2005-2009	26
2.7. Tallinna linna meedia ja poliitika	27
3. UURIMISKÜSIMUSED JA METOODIKA.....	32
3.1. Uurimisküsimused ja hüpoteesid.....	32
3.2. Kontentanalüüsi kategooriate iseloomustus	34
4. KONTENTANALÜÜSI TULEMUSED.....	39
5. DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED	49
KOKKUVÕTE.....	55
KIRJANDUS JA ALLIKAD	57
Lisa 1 Kodeerimistabel.....	60
Lisa 2 Kategooriate loend	87
Lisa 3 Intervjuu Tallinna linna avalike suhete direktori Ain Saarnaga	93
SUMMARY	107

SISSEJUHATUS

Ajaleht Pealinn on Tallinna linnas ilmuv väljaanne, mis kajastab linnavalitsuse tegevust ja linnas toimuvat. Pealinn on töö teemaks valitud seetõttu, et lehe suunas on kõlanud süüdistusi ebaobjektiivsuses ning tasakaalustamatuses. Kuna kohalikke omavalitsusi rahastatakse riigieelarvest ning osa linnaeelarve tulusid tuleb ka üksikisiku tulumaksust, on maksumaksjatel õigus teada, mida nende maksurahaga tehakse, samuti on neil õigus saada parimat võimalikku teenust. Linnameedia vajalikkuse küsimus ning väljaannete ja saadete finantseerimise pool on majanduslikult raskel ajal samuti olulised teemad.

Töö keskendumine linnameedia kvaliteedile on lisaks väljaannete ja saadete rahalise poole valgustamisele tähtis ka selle poolest, et kogu varasem kriitika linnameedia kallutatuse kohta on põhinenud kritiseerijate isiklikel kogemustel ja veendumustel, kuid mingit uuringut või teadustööd selles küsimuses senini tehtud polnud. Kuna munitsipaalmeedia omadused on linnameedia kvaliteeti parandava nõukoja loomise kontekstis äramärkimist leidnud ka Tallinna linna valitsevate erakondade koalitsioonilepingus, võib töö omada ka praktilist väärtust.

Uurimisobjekt on nädalaleht Pealinn, mida uurija analüüsis kontentanalüüsi meetodil. Lisaks on töös vaatluse all see, milles Pealinna on süüdistatud, tutvustatakse üldisemalt Tallinna linnameediat, linnaosade lehti, tele- ja raadiosaateid, nendele tehtavaid kulutusi ning linna otsuseid seoses linnameediaga.

Esimene hüpotees puudutab Pealinna hoiakut linnavalitsuse, Keskerakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna suhtes, eeldades, et Pealinn on nende poolt ning riigi ja selle struktuuride vastu. Teise hüpoteesi kohaselt saavad Pealinnas enim sõna Keskerakonnaga seotud inimesed või erakonna liikmed. Kolmas hüpotees eeldab, et kui Pealinnas saavad sõna linnavolikogus opositsioonis olevate erakondade esindajad, siis ühtivad nende mõtted Keskerakonna liikmete omadega. Neljanda hüpoteesi kohaselt pole

Pealinn pärast Keskerakonna ja SDE vahelise koalitsioonilepingu sõlmimist muutunud ning sisu kallutatuse poolest on 2010. aasta kevad sarnane 2009. aasta kevadega.

Hüpoteesidele vastamiseks koostati kontentanalüüsi kategooriate süsteem ning seejärel analüüsiti ajalehe Pealinn numbreid aasta lõikes. Saamaks pilti Keskerakonna ja SDE koalitsioonileppe meedianõukogu loomist puudutava punkti kohta, võrreldi kevadperioode aastatest 2009 ja 2010.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1. *Pealinn kui avalikkuse vahenditest väljaantav ajaleht*

Ajalehena peaks Pealinn lähtuma avalikest huvidest – ideaalis peaks üks avalikkuse huve teeniv kohalik väljaanne pakkuma võimalust aruteluks ja debatiks ühiskonna seisukohast olulistest küsimustes, lisaks pakkuma usaldusväärset informatsiooni linnas toimuva ja linna juhtorganite tegevuse kohta. Et Pealinna antakse välja avalikkusele ja avalikkuse vahendite eest, on uurija hinnangul avalikkusel seetõttu ka õigus nõuda sääraselt lehelte kvaliteetset sisu.

Uurija kõrvutab järgnevalt ajalehte Pealinn avalik-õigusliku meedia mudeliga, sest Pealinna puhul pole väljaandjast tingituna tegu era-, vaid munitsipaalmeediaga, lisaks annab nimetatud mudel väga hea raamistiku, milles mainitud väljaannet vaadelda. Säärase lähenemise lisamotivaatoriks võib lugeda ka kohaliku omavalitsuse eelarve tuluvallikaid, mis jaotuvad kaheks: riiklikud maksud (olulisim on üksikisiku tulumaks) ja kohaliku volikogu poolt kehtestatud maksud (Tallinna puhul müügitaks) (Raju 2009). Üksikisiku tulumaks on jagatud maks, millest osa läheb riigile ning osa kohalikule omavalitsusele (Raju 2009). Lisaks saavad kohalikud omavalitsused riigieelarvest ka toetusi. Tulles aga tagasi avalik-õigusliku meedia mudeli juurde, siis nii rahvusringhääling kui ka Tallinna linnakantselei (mille koosseisus on Avalike suhete teenistus ning omakorda ajalehe Pealinn toimetuse) on juriidilised isikud ning ka rahvusringhääling saab enamuse tulusid riigieelarvest iga-aastase eraldise näol.

Eelnevast tingituna on relevantne Šeini (2002: 91) avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni määratlus, mis kõlab järgmiselt: „seadusega moodustatud avalik-õiguslik või eraõiguslik juriidiline isik, kes on kohustatud osutama (enamasti

rahvusliku tasandi ja tähtsusega) avalikku teenust kindlaksmääratud auditooriumil. Avaliku teenuse osutamine tähendab kohustusi luua ja edastada mitmekesist ja tasakaalustatud programmi kõigile elanikkonna gruppidele, sealhulgas õiglast osa eri- ja vähemusgruppidele, sõltumata sellest, milline on vähemuse osa teenuse eest tasumisel, samuti täieliku toimetuskontrolli omatoodangu ja tellitud programmi üle, mis peab moodustama olulise osa edastatavast programmist.“

Ajaleht Pealinna välja andev linnakantselei täidab Šeini loetelust juriidilise isiku klausli, samuti osutab Pealinn kõigile kättesaadavat ning mitmekesist teenust kindlal alal, levides peamiselt inimeste seas, kes eeldatavalt on Tallinnasse sisse kirjutatud ning seeläbi oma tulumaksuga Pealinna väljaandmist võimaldavad. Sarnaselt ERRile, millel otseselt vähemusrühmale on suunatud Raadio 4, pakub Tallinna linn venekeelsele elanikkonnale ajalehte Stolitsa.

Oluline on esile tuua järgmised avalik-õigusliku ringhäälingu tunnused Peacock'i Komitee järgi (1986, Jõesaar 2005: 67 kaudu)

- a) geograafiline universaalsus [...]
 - b) kõigi huvide ja maitsete teenindamine [...]
 - c) vähemuste huvide rahuldamine [...]
 - d) rahvusliku ja ühiskonna identiteedi eest hoolitsemine [...]
 - e) sõltumatus valitsusest ja varjatud huvidest [...]
 - f) rahastamine otse kasutajate poolt;
 - g) keskendumine kvaliteetsele programmile;
 - h) programmeerijate eneseregulatsioonile toetuv liberaliseerimine – seaduste asemel juhised [...]
- (1986, Jõesaar 2005: 67 kaudu).

McQuail (2003) peab avalik-õigusliku ringhäälingu mõiste puhul oluliseks avalikku rahastamist ja kasumi mittetaotlemist; kodanike mitmesuguste avaliku kommunikatsiooni vajadustele vastamist, sealhulgas universaalse teenuse pakkumine, milles sisalduvad saated arvestavad vähemuste erivajadustega ja milles on haridussaadeteid; lisaks peab avalik-õiguslik ringhääling toetama demokraatlikku poliitilist süsteemi, võimaldades

avatut ja mitmekesist juurdepääsu meediale, evima poliitilistele erivajadustele vastavaid tegevusi valimiste eel ning valitsuse ja parlamendi tegevuse tutvustamisel.

Samas tuleks pilti veelgi mitmekesistada – Allar Jõks (Vastus arupärimisele, i.a.) on märkinud järgmist: „Eelkõige on avaliku võimu poolt teabe levitamise puhul asjassepuutuv **põhiseaduse § 44 lg 2, mis kohustab riigiasutusi, kohalikke omavalitsusi ja nende ametiisikuid andma informatsiooni oma tegevuse kohta.** Tegemist on avatud ühiskonna jaoks äärmiselt olulise põhiõigusega, mille eesmärk on **tagada läbipaistev valitsemine ning tõhus avalikkuse kontroll võimu teostamise üle.**” Ka Saarna (2009) on rõhutanud uurijale antud intervjuus poliitiku aruandekohustust valija ees.

Kuid siin on oluline teha vahet aruandekohustusel ning kallutatud ja ebaobjektiivsel sisul kuivõrd aru saab anda nii neutraalselt kui hinnanguliselt, kallutatult. Selgitamaks, mida võib defineerida kallutatuseks, on asjakohane McQuaili (2003: 444) kallutatuse kirjeldus: „Uudisloos igasugune tendents kalduda kõrvale täpsest, neutraalsest, tasakaalustatud ja erapooletust sündmuste ja sotsiaalse reaalsuse esitamisest vastavalt kindlaksmääratud kriteeriumidele. Tavaliselt tehakse vahet ettekavatsetud ja ettekavatsemata kallutatuse vahel. Esimene tuleneb peamiselt meedia või allika erapoolikust hoiakust, propageerimissoovist ja ideoloogilisest seisukohast. Ettekavatsemata kallutatuse tuleneb peamiselt organisatsioonide ja rutiinsete tegurite eripärast uudiste valiku ja töötlemise protsessis.“

Et ideaalis peaks linnameedia tegutsema avalikes huvides, võimaldama arutelu ning pakkuma usaldusväärset ja tasakaalustatud infot linna juhtorganite tegevuse kohta, on ka Katrin Saks (Sulbi 2010) linnameedia usaldusväärsetust pidanud oluliseks ning puudulikuks, lisaks leidis väljaannete kvaliteedi küsimus ka koalitsioonilepingus meedianõukogu punkti juures äramärkimist, mis iseenesest näitab, et tegemist on

teadvustatud küsimusega ning sellesuunalist passiivsust võib lahti mõtestada kui linnajuhtidele sobivat ning aktsepteeritavat lahendust või olukorda.

Murdock peab demokraatia ja kultuuri edendamise seisukohast oluliseks järgmisi väärtusi:

- a) vaba väljenduse ja avaliku debati potentsiaalne ruum, mida võimaldab avalik-õigusliku ringhäälingu suhteline ja jätkuvalt ohustatud kaugus erakapitali ja valitsuse mõjust;
- b) ligipääs sellele väljenduse ja debati ruumile on võimaldatud kõikidele ilma lisatasudeta teenuste eest,
- c) areen, kus saab arutada erinevaid seisukohti ja kus jõutakse üldise heaolu esialgsele mõistmisele, sest avalik-õiguslik ringhääling sisaldab endas erinevate programmide ühtse voona hulka kogemusi, perspektiive ja argumente;
- d) avalik-õiguslik ringhääling pöördub publiku kui kodaniku, mitte kui tarbija poole. (Murdock 1989/1997: 95, Jõesaar 2005: 67 kaudu)

Viimane määratlus on nagu eelnevadki käesoleva töö kontekstis oluline kui ideaal, mille poole peaks püüdlema ning mida võiks uurija hinnangul üks meediaorganisatsioon oma arengus silmas pidada. Oluline on ka see, et tegemist pole nõuetega erialasele kompetentsile või tehnilisele võimekusele, vaid soovitusena kohelda sootsiumi kui vestluspartnerit. Eeltoodule lisaks tuleks avalikkuse huve teeniva meedia puhul erilisel esile tuua objektiivsuse ja tasakaalustatuse nõuet.

Tiit Hennoste (2008: 60), on objektiivsust defineerides rõhutanud järgmist:

- „**lugejale tuleb anda kogu oluline ja asjakohane info**, mis olemas on, nii et ta saab näha sündmust kõigis selle aspektides ja teha ise lõppjäreltuse;
- **uudisloos ei ole reporteri arvamusi, tundeid, oletusi**, vaid üksnes faktid ja uudistegelaste arvamused;
- **reporter ei asu uudises ühe vaidleva tegelase poolele [...].“**

Tasakaalu puhul märgib Hennoste (2008: 60), et „**Süüdistatavale tuleb alati sõna anda ja tema vastus panna süüdistusele nii lähedale kui võimalik.**“ Selle punktiga vastuolu

näitavad taas uurimistulemused, kus sõna said peamiselt Keskerakonnaga seotud inimesed, peaministrile või valitsuserakondadele või nende liikmetele ei antud sõna vastavalt kas üldse mitte või siis keskerakondlastega võrreldes väga harva.

Eesti Ajalehtede Liidu Eesti ajakirjanduseetika koodeks sätestab järgmist:

1.1. Demokraatliku ühiskonna toimimise eeltingimus on kommunikatsioonivabadus. Vaba ajakirjandus on selle tingimuse saavutamise vahend ja eeldus.

1.2. Ajakirjandus teenib avalikkuse õigust saada tõest, ausat ja igakülgselt teavet ühiskonnas toimuva kohta. Ajakirjanduse üks peamine kohustus on ühiskonnas kriitiliselt jälgida poliitilise ja majandusliku võimu teostamist.“

Eesti... (i.a.): „4.1. Uudised, arvamused ja oletused olgu selgelt eristatavad. Uudismaterjal põhinegu tõestataval ja tõenditega tagatud faktilisel informatsioonil. (Eesti... i.a.)

Kui analüüsida Pealinna ülaltoodud põhimõtetest lähtudes, on muidugi oluline silmas pidada, et see on küll ajaleht, aga samas ka linna juhtorganite suhtekorralduslik instrument, mille üheks ülesandeks on saavutada lisaks kontaktile linnakodanikega ka nende arusaav ja soodne suhtumine juhtorganite tegevusse. Kuid ka seda ülesannet tuleks ideaalis täita usaldusväärsete, objektiivsete ja tasakaalustatud materjalide esitamise kaudu.

Pealinna tegevust on viimastel aastatel saatnud pidevad kahtlustused ülaltoodud nõuete täitmise suhtes ja süüdistused erakondlikus kallutatuses.

1.2. Süüdistused ajalehe Pealinn suhtes

Seaveri artiklis pealkirjaga „Tallinn postitas inimestele Keskerakonna manifestiga Pealinna“, mis ilmus 2009. aasta kohalike omavalitsuste valimiste eel, võtab probleemid munitsipaalajakirjandusega lühidalt kokku Rahvusringhäälingu meediaetika nõunik Tarmu Tammerk:

«Praeguse käitumisega põrustab Pealinn need püüdlused neutraalsuse poole, millest oli märke näha 2008. aasta algul,» lisas ta.

«Viimaste nädalate Pealinnas toimuv ilmestab munitsipaalmeedia idee läbikukkumist,» sõnas Tammerk. «Lehte kasutatakse võimulolijate propagandaks, mitte linnarahvale praktilise info jagamiseks.»

Tammerki sõnul ei oska ta leida mingit munitsipaalvõimuga seotud põhjendust, et Pealinn ilmub erakorraliselt ka kaks päeva enne valimisi. «Kui Pealinn avaldab Keskerakonna valimisplatvormi, siis eeldaks ju samasuguse võimaluse andmist teistele Tallinnas kandideerivatele nimekirjadele,» lausus ta. «Muidu võib Pealinna käitumist tõlgendada kui avaliku ressursi kulutamist vaid võimulolijate huvideks.» (Seaver 2009)

Uurijale antud intervjuus on linna avalike suhete direktor Ain Saarna märkinud järgmist

[...] et alati ju tuleb arvestada sellega, et ta [Pعالinn - MV] tegelikult on ju kohaliku omavalitsuse infolehe staatuses. On ju päris elementaarne, et kui kohalik linnavõim teda välja annab, siis ta ei ole ju käsitletav siiski päris noh klassikalise nädalalehena. Noh ei ole. Ta on ikkagi selle haldusüksuse, selle omavalitsusorgani noh nii öelda häälekandja. Ta on valdades ja teistes linnades täpselt sama moodi. Et siit tuleb see paratamatu kuradi teavituse kohustus. [...] paratamatult, iga poliitik on aruandekohustuslik oma valija ees ja paratamatult kandub see üle ka linnameediasse. Siin ei ole mitte midagi teha. Nii on see vallalehtedes ja teistes täpselt sama moodi. [...] Ta ei ole tõlgendatav kui nii öelda klassikaline vaba nädalaleht. Kuigi Pealinnas neid elemente ju täitsa vahetevahel on [muie - MV]. (Saarna 2009)

Ka Seaver (2009) mainib munitsipaalmeedia ärakasutamist Tallinnast väljaspool: „Tammerki hinnangul levib tendents kuritarvitada munitsipaalmeediat ka teistes paikades üle Eesti. «Pärast valimisi väärub tõsiselt arutelu, mida teha, et munitsipaalomandis lehti ja muid meediakanaleid ei kasutataks võimulolijate propagandaks,» märkis ta. «Liiga palju on üle Eesti negatiivseid näiteid selle kohta.»“ Seaver (2009): „Herkeli sõnul saaks asjas selgust luua omavalitsuse enda revisjonikomisjon ja riigikontroll, kuid lisas, et tõenäoliselt tuleb selleks muuta seadusi, «sest varem ei saanud seadusandja nii küünilist sigatsemist kuidagi ette näha.»“

Seaveri järelepärimine sai uurija intervjuuga (Saarna 2009) sarnase vastuse:

„Raepressist öeldi Postimees.ee`le, et kuna 2005. aasta valimiste tulemusel tekkis pealinnas ühe partei ainuvõim ning et poliitikud on aruandekohuslased oma valijate ees, siis kasutatakse ka linnameediat selleks, et oma nelja-aastasest tegevusest ja tulevikuplaanidest infot jagada.

Reedel ilmus aga leht linnakantsleile teatel erakorraliselt seetõttu, et vana materjaliga ei tahetud pärast valimisi välja tulla.

Esmaspäevases Pealinnas ilmus muu hulgas üle kahe lehekülje linnapea Edgar Savisaare intervjuu, samas mahus kirjeldati Tallinna abilinnapeade huvisid ja hobisid ning pikalt anti ülevaade ka praeguse linnavalitsuse saavutustest. (Seaver 2009)

Alas (2006) kirjeldab probleemi opositsionääri Jaak Juske artikliga ajalehes Pealinn aastal 2006: „Edastasin artikli tervelt üheksa päeva enne trükkiminekut, kuid minu artikli asemel trükiti lehes ära hoopis kaheksa eelarvet ülistavat teksti linnavalitsuse liikmetelt ja volikogu esimehelt,” ütles Juske, kahtlustades, et Keskerakonnal oli opositsiooni artiklit vaja eelarvekriitika teada saamiseks. „Niivõrd räiget nahaalsust annab meenutada,” rääkis Juske.“

Alas (2006) jätkab: „Tallinna pressiteenistus selgitas Päevaleht Online`ile, et kõnealune artikkel jäi ajalehest välja, sest maht oli planeeritud ja kirjatöö lihtsalt ei mahtunud sellesse numbrisse.“

Samuti tegeleb ebaregulaarselt ilmunud Pealinnaga teine Tallinna Postimehe artikkel (Valimisenädala... 2009), kus märgitakse järgmist: „Kui tavapäraselt jõuab Pealinn tallinlaste postkasti esmaspäeviti ehk leht ilmub kord nädalas, siis valimisenädalal lasi linnavõim välja kaks Pealinna.

Valimisenädala erinumber tegeles muu hulgas Keskerakonna suuremate konkurentide ründamisega ning seal ilmus ka Keskerakonna valimismanifest.“

Arupärimisele (Valimisenädala... 2009) vastasid Pealinna toimetaja ja Tallinna pressiteenistus järgmiselt: „«Riigihanke maht võimaldab meil avaldada vaid kindla arvu Pealinnasid aastas,» ütles ajalehe Pealinn peatoimetaja Maarja-Liis Arujärv BNSile. [...]

Tallinna pressiteenistus teatas BNSile, et leht on ilmunud alati ja ilmub ka sel aasta harvemini nii suveperioodil kui ka detsembrikuus - samuti tänavu ka linna uute juhtimisorganite moodustumise ja töölerakendamise perioodil.“

Linnavalitsuse varasemat tegevust munitsipaalmeedia ohjeldamisel käsitleb osaliselt ka alapunkt Tallinna linna meedia ja poliitika.

Eelmine õiguskantsler Allar Jõks on samuti puudutanud munitsipaalmeedia teemat:

„Küsitavaks praktikaks võib pidada erakondlike/poliitiliste arvamuskirjade avaldamist või muud kohatut poliitiliste eksponeerimist, mis lugejale mingit objektiivset või vajalikku teavet tõukise väljaandja tegevuse kohta ei anna. **Oluline on see, et teabekandja edastaks adressaatide jaoks olulist infot eelkõige valitsemisorgani ning tema tegevuse kohta, mitte poliitiliste isikute või erakondlike programmide kohta.** Ilmselt oleks raske põhjendada ka võimalike poliitiliste arvamuskirjade avaldamist riigi või kohaliku omavalitsuse eelarveliste vahendite abil. Samuti tekib küsimus, millist üldkasulikku teavet kannab endas fotod linnaosavanemast igas lehes ja kolmel esimesel leheküljel? Või siis linnaosavanema veerg pealkirjaga „Talvest on saanud kevad“???“ (Jõks i.a.)

Nagu eelnevast nähtub, on ajalehe Pealinn puhul märgata suundumust, mis viitab linna juhtiva erakonna tööriistaks olemisele – lehel on lisaks info tasakaalu ja objektiivsuse saavutamise probleemide ka valimiseelsel ajal ebaregulaarse ilmumise ning vaid ühele erakonnale leheruumi võimaldamisega. Kuigi pea kuus kuud pärast koalitsioonileppe sõlmimist SDE ja Keskerakonna vahel ei ole meediaga tegelev nõukoda veel tööle hakanud, tähendab uurija hinnangul tõsiasi, et ajalehtede ja infoallikate objektiivsust ning tasakaalu puudutav punkt koalitsioonileppesse jõudis seda, et probleemi ei eitata ning võib loota, et tulevikus linnameedia kvaliteet paraneb.

2. ÜLEVAADE TALLINNA LINNAMEEDIAST

2.1. *Tallinna linnameedia*

Tallinna linn kasutab inimesteni jõudmiseks kõiki olemasolevaid meediume. Lisaks Tallinna linna esindatusele levinumates suhtlusportaalides nagu Orkut või Facebook, on Tallinnal loomulikult oma kodulehekülg ning sellel omakorda sõsarveebe, neist üks turistidele pühendatud tourism.tallinn.ee. Veebis on saadaval ka Tallinna linna häälekandja, nädalaleht Pealinn; suplemendiks Pealinnale on oma ajaleht ka kõigil kaheksal Tallinna linnaosal. Linna ametlikke teadaandeid edastas 2009. aastani Postimees, riigihanke 2010. aasta jaoks võitis Eesti Päevaleht (Tallinna... 2009a).

Tallinna linna puudutavaid sõnumeid edastab linn ka üle raadiolainete, tehes seda Kuku raadio eetris saates „Linnatund“, samas jaamas on igal tööpäeval eetris ka „Raeuudised“. Muukeelsetele kodanikele on mõeldud kanali PBK eetris olev „Meie pealinn“ ehk „Naša stolitsa“ ning „Dobroje Utro, Tallinn“, rääkimata ajalehe Pealinn venekeelsest poolest Stolitsa.

Tallinn edastab infot ka televisioonis – saated „Kevad Tallinnas“, „Suvi Tallinnas“ ja „Sügis Tallinnas“ („Talv Tallinnas“ jäi rahapuuduse tõttu 2009. aastal ära) ning varasemalt ka „Pealinna pooltund“ olid Kanal 2 eetris; TV14 eetris on olnud „Pealinna Pilt“, mis võttis kokku jooksva nädala sündmused (Saarna 2009). Hetkel on TV14 eetris „TeleTallinn“ ehk „Linnapooltund“. 2011. aastal peaks ilmavalgust nägema ka Tallinna TV, mis peaks välja kasvama samanimelisest sihtasutusest (Saarna 2009).

Koostöös OÜ Videomeediaga valmisid aastatel 2005-2007 filmid Tallinna päevast, pealkirjaga „Tallinna päev 15. mai 2005/2006/2007“, mis oli Kanal 2 eetris (Tallinna... 2009c). 2005. aastal valmis koostöös Eesti Televisiooniga „Ühekäelise Lenini saladus ehk Tallinn-Kotka 50“ ja koostöös Eesti Kunstiakadeemiaga „Tallinna linnavalitsuse

teenindusbüroo“. 2007. aastal valmis linna tutvustamiseks „Venelased tulevad“ (Tallinna... 2009c).

Telesaadete puhul otsitakse lisaks traditsiooniliste telejaamade programmidele ja saadetele väljundit uutesse digitelevisiooni kanalitesse. Koostöös telejaamaga PBK jätkub pika traditsiooniga venekeelne nädalasündmusi kokkuvõttev saade „Meie Tallinn“ ning 2008. aastal käivitatud ning väga vaadatavaks osutunud iga tööpäeva hommikul eetris olev hommikuprogramm. [...] Filmiprojektidest tellitakse traditsiooniliselt dokumentaalfilm „Tallinna päev“, mis kajastab 15. mail linnas toimuvat. Töömahuka projektina teostatakse 2009. aastal kroonikaväärtusega dokumentaalfilm Vabaduse väljaku rekonstrueerimisest, mille eeltööd algasid 2008. aastal. Vastus... (2009: 3)

STV eetris on telesaade Pealinna elu, mis jõuab vaatajateni Kristiine, Haabersti, Mustamäe ja Põhja-Tallinna linnavalitsuste koostööna (Vastus... 2009).

Eelneva võtab kokku Tallinna Linnavolikogu revisjonikomisjoni ja Tallinna Linnavolikogu Kantselei kontrollitalituse revisjoniakt (Tallinna... 2009: 5c), millest selgub, et: „Tallinna linna tegevuste reklaamimiseks kasutab Tallinna Linnakantselei erinevaid massimeedia vahendeid (nt raadioringhääling, teleringhääling, trükimeedia, internet jm), mille eesmärgiks on levitada informatsiooni, luua võimalusi ideede kriitikaks ja inimeste huvide esindatuseks poliitikas, edendada demokraatlikku võrdsust ja austust inimeste erinevate vaadete vastu.“

Üldistades võib öelda, et seda kõike haldab Tallinna Linnakantselei Avalike suhete teenistus, mille koosseisu kuulub ka Teabeosakond ja Raepress ning ajalehtede Pealinn ja Stolitsa toimetused.

Teabeosakonna kohta on Tallinna linna koduleheküljel järgmist

Tallinna Linnakantselei teabeosakond loodi 2000. aasta sügisel, varasema info-ja arenguosakonna asemele. Teabeosakonna koosseisu kuulub Tallinna Linnavalitsuse Vabaduse väljak 7 maja I korruse saalis tegutsev teenindusbüroo. Teenindusbüroo jagab tasuta teavet linnaelanikele linnavalitsuse

juhtkonna, ametite ja osakondade tööfunktsioonide ning telefoninumbrate kohta, samuti linnaelanike avalduste ja taotluste menetlemise käigust, läbi erinevate infosüsteemide ja andmebaaside. Teabeosakonna tegevusvaldkonda kuulub Tallinna linna ametliku veebilehekülje ja linna sisevõrgu e. intraneti arendamine. Samuti annab teabeosakond välja perioodilisi linna trükiseid: esindustrükist Tallinn, Tallinna Linnavalitsuse aastaraamatut ja mitmeid linnaelanikele suunatud infovoldikuid. Lisaks valmistatakse teabeosakonnas jooksvalt ette ning uuendatakse erinevaid ettekandeid ja presentatsioone. (Teabeosakond 2009) Teabeosakonna juhatajaks on Tiia Palmaru.

Raepressi kirjeldas selle juhataja Alar Rästa (juhataja ametis olnud 1999. aastast 2002. aastani ning 2006. aastast tänaseni) järgnevalt:

Raepressi ajaloost

1990 aastal hakkas linnavalitsuse töö avalikkusele vahendamisega tegelema Linnakantslei Sekretariaadi koosseisus olev pressiesindaja, kelleks oli Eduard Tüür.

22. veebruaril 1991 loodi linnavalitsuse määrusega Linnakantslei koosseisu Dispetšerteenistus, mis tegeles muuhulgas ka pressiinformatsiooniga.

1. septembril 1992. võeti linnapea Jaak Tamme algatusel linnavalitsuses vastu määrus, millega moodustati Linnavalitsuse Dispetšerteenistuse ja pressiesindajate baasil Pressi- ja Informatsiooniosakond. Seda päeva võib tinglikult nimetada Raepressi sünnipäevaks. Sel ajal võeti kasutusele kaubamärk Raepress.

Linna struktuuriüksusena kuulus osakond kuni 2000 aastani otse linnapea alluvusse.

Suuremad muudatused toimusid 2000. aastal, kui Linnakantslei juurde moodustati avalike suhete teenistus. See moodustati info- ja arenguosakonna, pressiosakonna, välissuhete ja protokolliosakonna ning üldosakonna baasil. Pressiosakond hakkas kuuluma Avalike suhete teenistuse koosseisu ja nimetati ümber meediaosakonnaks.

2004 aastal, vastavalt Res Publica, Reformierakonna ja Rahvaliidu koalitsioonilepingule lõpetas ilmumise ajaleht Pealinn ning lõpetati Tallinna uudiste edastamine Raepressi nimel. Kõiki pressiteateid ja uudiseid hakati väljastama Tallinna pressiteenistuse nimel. Alates 1. jaanuarist 2008. a ilmuvad uudised taas Raepressi nimel.

Lisaks igapäevastele uudiste tootmisele alustas meediaosakond 1999.a septembris ajalehtede Pealinn ja Stolitsa väljaandmist. Veidi varem alustati uudiste edastamist peamiselt Tallinnas levivas raadiojaamas KUKU. Esialgu loeti ise uudised ka sisse. Seda tehti kas otse stuudios või telefoni vahendusel. Hiljem jäi uudiste sisselugemine KUKU hooleks.

Osakonna vahendusel ja tellimusel on toodetud mitmeid teleprogramme (Tallinna päev, Sõber koer, Stopp jne) ning osaletud teemakampaaniates (Hea liikleja, Rahvastikuregister jmt).

Alates 2000. a kuulus ka asutuse sisekommunikatsiooni korraldamine osakonna kohustuste hulka.

Pidevalt on osakond tegelenud linna sündmuste fotografeerimisega, millest on saanud aluse linnavalitsuse fotopank.

Seitsmeteistkümne aasta jooksul on pressitööga tegelenud Tallinna linnavalitsuses ligi poolsada inimest: Eduard Tüür, Boris Mikk, Ants Vain, Jaan Raudsepp, Lilia Sokolinskaja, Rein Vaher, Juhan Hindov, Urmas Ööbik, Valdur Vaht, Dmitri Klenski, Kristjan Ott, Aino Kiis, Raivo Lott, Madis Milling, Lembit Remmelgas, Alar Rästa, Jaanus Nurmoja, Urmas Kääramees, Kristel Peikel, Martin Jaško, Liina Oja, Merike Mikk, Age-Kristel Kartau, Allan Alaküla, Rünno Saaremäe, Toomas Raag, Marika Raiski, Maarja-Liis Arujärv, Mai Vöörmann, Margit Tamm, Toomas Pirn, Lev Vaino, Jelena Petuhhova, Jaan Rõõmussaar, Sirje-Lauring Vaska, Triin Aasma, Polina Kalantar, Kadri Ratt, Leivi Sher.

Samuti on Raepressi juures praktikal olnud kümneid üliõpilasi, kes on siit saanud praktilisi kogemusi ja oskusi. (Rästa 2009)

2.2. Tallinna Linnakantselei tootegrupi avalikud suhted eelarve

Tallinna linna Avalike suhete teenistuse 2010. aasta eelarveks on 24 150 000 krooni (Tallinna... 2009b). Tallinna... (2009b) märgib aasta eesmärkideks järgmist: "

- välja anda ülelinnalist ajalehte Pealinn/Stolitsa 1 kord nädalas;
- tagada raadios ja televisioonis vähemalt 3 sarja eesti- ja venekeelseid infosaateid;
- avaldada linna ametlikud teated üleriiklikus trükimeedias, 12 kuud;
- võimaldada BNS infoteenust kogu linnasüsteemile."

Et Linnakantselei on juriidiline isik, siis täpsemalt kõnealust eelarvet näha ei saa (Saarna 2009).

Vastus... (2009: 1) järgi on varasemalt Linnakantselei tootegrupi avalikud suhted eelarve maht olnud:

„2005. aastal 6 350 000

2006. aastal 10 240 000

2007. aastal 11 455 000

2008. aastal 26 812 000

2009. aastal 27 622 000.“

Tallinna... (2009c) järgi on tootegrupi avalikud suhted eelarve 2010. aastal 24 150 000 krooni.

Tallinna Linnakantselei märkis Vastus... (2009: 3) järgi infomaterjalide kuluks 2 575 000 krooni, mille eest: „Koostatakse ja toodetakse esindus- ja reklaamtrükiseid, infovoldikuid, õnnitlus- ja kutsekaarte, märkmepabereid, raamatuid, dokumendikaasi, kommipabereid, ajakirju, e-kaarte jms. Samuti kogutakse informatsiooni, tõlgitakse ja toimetatakse teksti eesti, inglise ja vene keeles, tegeletakse plakatite ja muude infokandjate kujundustööde, küljendustööde, tootmise ja eksponeerimisega ning reklaamidega ühissõidukites.“

2009. aasta Tallinna linna eelarvest kulus Pealinn/Stolitsa välja andmisele 8 575 000 krooni (Vastus... 2009). Vastus... (2009: 3): „infosaaed raadios ja televisioonis -12 687 tuh kr. [...]

- linna ametlikud teated üleriiklikus trükimeedias - 1 236 tuh kr;
- BNS infoteenus kogu linna laivõrgule - 500 tuh kr;
- ETA meediamonitoring kogu linna süsteemile - 220 tuh kr;
- kampaaniate läbiviimine - 750 tuh kr;
- filmiprojektid - 515 tuh kr.“

Nagu näha neelasid suurema osa tootegrupi avalikud suhted 2009. aasta eelarvest infosaated raadios ja televisioonis ning ajalehe Pealinn/Stolitsa väljaandmine.

Tallinna 2010. aasta eelarve eelnõu seletuskirjast võib leida järgmist:

Toote üldeesmärk

Toote üldeesmärgiks on avalikkuse teavitamine linnaorganisatsiooni tegevustest.

Tegevuse kirjeldus

Toode hõlmab:

- linnavalitsuse liikmete ja linna ametiasutuste ametlikku tegevust kajastava informatsiooni kogumist, süstematiseerimist ja levitamist;
- linnavalitsuse liikmete ja linna ametiasutuste avalike suhete korraldamist;
- linnaorganisatsiooni sisese informatsiooni vahendamist.

Planeeritud kulud jaotuvad:

Infomaterjalide kuludeks planeeritakse 2 575 tuh kr. Koostatakse ja toodetakse esindus- ja reklaamtrükiseid, infovoldikuid, õnnitlus- ja kutsekaarte, märkmepabereid, raamatuid, dokumendikaasi, kommipabereid, ajakirju, e-kaarte jms. Samuti kogutakse informatsiooni, tõlgitakse ja toimetatakse teksti eesti, inglise ja vene keeles, tegeletakse plakatite ja muude infokandjate kujundustööde, küljendustööde, tootmise ja eksponeerimisega ning reklaamidega ühissõidukites. Kogutakse ja süstematiseeritakse informatsiooni ning avaldatakse teavet kolmandates väljaannetes. Koordineeritakse kaubamärgi komisjoni tegevust ja seetõttu kantakse patenditeenuse sisseostmisega seotud kulud.

Esinduskuludeks planeeritakse 464 tuh kr. Avalike suhete teostamine on tihedalt seotud linnakodanikele mõeldud ürituste korraldamisega ja see toob kaasa mitmete teenuste sisseostmise vajaduse (helitehnika rent, telgi ja lava üürimine, kultuuriline teenindamine, toitlustus jms). Samuti vajatakse üritusel osalejatele jagatavaid Tallinna sümboolikaga või infoga suveniire. Linnakodanike poolt on leidnud hea vastuvõtu ka teenindussaalides pakutavad Tallinna sümboolikaga kommid.

Meediakuludeks planeeritakse 21 111 tuh kr sellest:

- linna ametlikud teated üleriiklikus trükimeedias 1 000 tuh kr;
- ülelinnalinnalise nädalalehe Pealinn/Stolitsa väljaandmine – 8 575 tuh kr;
- infosaated raadios ja televisioonis – 9 651 tuh kr. Jätkuvad pika traditsiooniga linnauudised Kuku-raadios. Telesaadete tootmine kujundatakse projektipõhiseks. Vastavalt Tallinna Linnavolikogu 4. septembri 2008 otsusele nr 174 „Tallinna Televisiooni kontseptsiooni heakskiitmine ja kontseptsiooni elluviimise kava kinnitamine” moodustati 2. juulil 2009. aastal SA Tallinna Televisioon. Sellest tulenevalt lähevad Tallinna Linnakantselei avalike suhete teenistuse vastava valdkonna projektid SA Tallinna Televisioon pädevusse. Asjaolude täpsustumiseni nähakse need kulud ette Linnakantselei alaeelarves.
- ürituste reklaam – 750 tuh kr;
- filmiprojektid – 415 tuh kr. Filmiprojektidest tellitakse traditsiooniliselt dokumentaalfilm „Tallinna päev”, mis kajastab 15. mail linnas toimuvat
- BNS infoteenus kogu linna laivõrgule – 450 tuh kr;
- ETA meediamonitooring kogu linna süsteemile – 170 tuh kr;
- muud: fototeenused linna tähtsündmuste jäädvustamiseks – 100 tuh kr.

Eelarveaasta tegevuseesmärgid

- Välja anda ülelinnalist ajalehte Pealinn/Stolitsa 1 kord nädalas;
- tagada raadios ja televisioonis vähemalt 3 sarja eesti- ja venekeelseid infosaateid;
- avaldada linna ametlikud teated üleriiklikus trükimeedias, 12 kuud;
- võimaldada BNS infoteenus kogu linnasüsteemile. (Seletuskiri... 2009: 52-53)

2010. aasta meediakulude maht on võrreldes 2009. aastaga vähenenud. Mis puutub selles ja järgnevas alapunktis välja toodud summadesse, mis kuuluvad Pealinn/Stolitsa trükkimiseks, siis on oluline tähele panna, et leht muutus nädalaleheks ning sellest ka väljaandmisele kuluva summa kahekordistumine.

2.3. Ajaleht Pealinn

Ajaleht Pealinn ilmub alates 7. septembrist 1999. Esimesest numbrist kuni 2000. aasta juunini ilmus leht nädalalehena teisipäeviti. Alates 2000. aasta oktoobrist kuni 2002. aastani ilmus leht üle kahe nädala neljapäeviti. 2002. aastast 2004. aastani ilmus leht reedese nädalalehena ning alates 2005. aastast kord kuus kuni lehe sulgemiseni.

Peatoimetaja ja lehe asutaja Alar Rästa oli ametis alates 1999. aastast kuni 2002. aastani (täpsemalt numbrini 5 (52)), järgmisest lehenumbrist võttis tema töö üle Allan Alaküla, kes seega pidas seda ametit 2002. aasta 6. lehenumbrist (53) kuni 2004. aasta 28. leheni (134, 15. oktoober). Enne praegust peatoimetajat toimetas lehte ka Toomas Pirn, kes praegu töötab Raepressis.

3. novembrist 2000 ilmub eraldi venekeelne väljaanne: Столица : Таллинская бесплатная газета.

Tallinn... märgib, et

2005 aastal ei ilmunud ajalehti Pealinn ja Stolitsa, kuid ilmusid erilehed „Ettevõtluspäev“ (septembris) ja „Tallinna päev“ (mais) ajalehe „Postimees“ vahel (tiraaž ca 18 tuh tükki), millede maksumus on vastavalt 29 tuh kr pluss käibemaks ja 34,9 tuh kr pluss käibemaks.

2006 aasta veebruaris sõlmiti Eesti Keskerakonnaga litsentsileping kaubamärkide „Pعالinn“ ja „Stolitsa“ tasuta kasutamiseks ning ajalehtede trükkimiseks korraldati riigihange, mille võitis AS Postimees. Alates 2006 aasta märtsis käivitati ajalehed „Pعالinn“ ja „Stolitsa“, mis ilmuvad üle nädala tiraažiga vastavalt 85 tuh ja 65 tuh eksemplari. 2006 aasta ajalehe kulud olid ca 2 936 tuh kr.

2007 aastal oli eelpool nimetatud ajalehtede eelarve 3 373 tuh kr, millest täideti ca 3 357 tuh kr.
(2009: 6)

Väljavõtte lepingust riigihanke võitnud Postimehega

3. Teenuse osutamise tingimused lehtede väljaandmisel ja levitamisel

3.1 Täitja kohustub teostama 90 000 (üheksakümmend tuhat) eksemplarilise tiraaži ajalehe Pealinn trükkimise ajalehepaberile neljavärvitrükis, A3 formaadis, 12 (kaheteistkümne) leheküljel (traadituna) ning 50 000 (viiskümmend tuhat) eksemplarilise tiraaži ajalehe Stolitsa trükkimise ajalehepaberile neljavärvitrükis, A3 formaadis, 12 (kaheteistkümne) leheküljel (traadituna).

3.2 Täitja kohustub tagama lehtede ilmunise vähemalt 38 (kolmkümmend kaheksa) korda lepinguperioodil esmaspäeviti alates 12. jaanuarist 2010 kuni 31. detsembrini 2010 (k.a). (Leping 2010: 1)

Sama leping sedastab ka järgmist

4. Arvelduste kord

4.1 Ajalehe Pealinn ühekordse tiraaži (90 000) väljaandmise (s.h küljendamine/kujundamine/tootmine ja trükkimine) hind on 49 511 (nelikümmend üheksa tuhat viissada üksteist) krooni ja ajalehe Stolitsa ühekordse tiraaži (50 000) väljaandmise (s.h küljendamine/kujundamine/tootmine ja trükkimine) hind on 29 000 (kaksikümmend üheksa tuhat) krooni, hindadele lisandub käibemaks.“
Pealinn/Stolitsa ühekordse tiraaži hind kokku on 78 511 krooni, 38 ühekordset tiraaži teevad kokku 2 983 418 krooni. (Leping 2010: 3)

Lehe toimetuse koosseis 2010. aasta seisuga on järgmine:

- Maarja-Liis Arujärv, lehe peatoimetaja, lõpetas 2001. aastal Tartu Ülikooli ajakirjanduse eriala läbi avatud ülikooli (Vilistlaste... 2009).
- Sirje Rattus, peaspetsialist (Tallinna linna kodulehekülje telefoniraamatu andmetel (Ajalehe... 2010a)), lõpetas Tartu Ülikooli 1998. aastal ajakirjanduse erialal.
- Andrus Allika, toimetaja, lõpetas 1988. aastal Tartu Riikliku Ülikooli eesti keele ja kirjanduse erialal (Ajalehe... 2010a).
- Oliver Õunmaa, toimetaja, lõpetas 2007. aastal Tallinna Ülikooli kunstiõpetaja erialal (Ajalehe... 2010a).

- Sirje Rattus, toimetaja, lõpetas 2007. aastal Tallinna Ülikooli eesti filoloogia erialal (Ajalehe... 2010a).

2.4. Sihtasutus Tallinna TV

Esmase eetrivalmiduse peaks SA Tallinna TV saavutama Ettevõtlusameti 12 miljoni krooni suuruse toetuse abil (Saarna 2009). Mis puutub sihtasutuse nõukogusse, siis tekib uurijal küsimusi nõukogu maailmavaatelise mitmekülsuse suhtes, sest nimetatud nõukogu liikmed ja tõenäoliselt ka juhatuse liige on kõik sarnase poliitilise taustaga.

- Georg Pelisaar – SA Tallinna TV nõukogu esimees, ERR taustaga, „XI Riigikogu 2009–; Tallinna Linnakantselei meediajuht 2008-2009; Tallinna Kesklinna Valitsuse avalike suhete nõunik 2007“ (Georg... 2009); lõpetanud Tartu Riikliku Ülikooli ajakirjanduse ning Tartu Ülikooli suhtekorralduse alal, riigikogu Keskerakonna fraktsiooni liige.
- Tarmo Lausing – SA Tallinna TV nõukogu liige, Linnavolikogu 7. koosseisu Keskerakonna fraktsiooni aseesimees (Keskerakonna... 2009), hariduselt Tartu Ülikooli Õigusteaduskonna bakalaureus (Tarmo... 2009),
- Leonid Mihhailov – SA Tallinna TV nõukogu liige, Tallinna Polütehnilise Instituudi lõpetanud elektriinsener, Linnavolikogu 7. koosseisu Keskerakonna fraktsiooni aseesimees (Keskerakonna... 2009).
- Andres Kollist – SA Tallinna TV nõukogu liige, Linnavolikogu 7. koosseisu Keskerakonna fraktsiooni liige, hariduselt keemik (Isiku... 2009).
- Lev Vaino – SA Tallinna TV nõukogu liige, Tallinna linnakantselei Avalike suhete teenistuse meediajuht, lõpetanud Leningradi Ülikooli ajakirjanduse erialal (Avalike... 2010)
- Jüri Raudsepp – SA Tallinna TV juhatuse liige, endine Mustamäe linnaosa avalike suhete nõunik; Jüriso (2009) märgib, et „Raudsepa eeliseks oli Pelisaare sõnul see, et ta on varem töötanud Eesti Raadio uudistetoimetuse peatoimetajana ning Eesti Raadio programmidirektorina. "Teised kandidaadid olid küll

ajakirjandusega seotud, aga nad ei olnud juhina töötanud," põhjendas Pelisaar. [...] Raudsepp lisas, et Eesti Raadios töötamise ajal kuulus ta kommunistlikku parteisse, kuid pärast seda pole ta ühegi erakonnaga liitunud.“ Tallinna linna avalike suhete direktor on öelnud „On ju seltskond, kes on niiöelda volituste ajaks. Need on need nii öelda nõunikud, need, kes on erakondlikult määratletud. Ja siis on see nii öelda põhiline kantselei *staff*, kes ei ole poliitiliselt määratletud ja ei ole linnavalitsuse volituste ajaks. Ja direktorid ja linnasekretär kuuluvad siis sinna kategooriasse. Seal on siis kriteeriumiks oskused ja võimekus...” (Saarna 2009)

Nagu eelnevast näha, on kõik SA Tallinna TV juhtimisega seotud inimesed uurijale teadaolevalt ühest erakonnast või sellega seotud. SA Tallinna TV nõukogu ei kannata uurija hinnangul seetõttu poliitilisi vaateid aluseks võttes välja võrdlust näiteks Rahvusringhäälingu nõukoguga, kus istuvad teiste seas Igor Gräzin, Maarika Tuus, Andres Herkel, Peeter Kreitzberg ja Villu Reiljan (ERR... 2010). Põhjuseks, miks säärane koosseis on tekkinud, toob Saarna välja järgmist:

Miks on seal just just niisugune liikmelisus on täpselt see, et kui volikogu selle... selle nõukogu moodustas, siis tegelikult tehti ka pakkumised, tähendab tol hetkel oli linnas Keskerakonna ainuvõim, enne nüüdseid valimisi. [...] Aga oligi ühe erakonna nii-öelda võim ja tegelikult tehti tööpoolest ettepanek esitada oma kandidaate ka volikogus esindatud teistele erakondadele. Aga teised erakonnad ei soovinud. Ja siis kukuski välja niisugune koosseis, mis praegu on, tänase päevani niisugune. (Saarna 2009)

Uurija hinnangul võib nimetatud telekanali tasakaalustatusele kaasa aidata loodav nõukoda “1.12. Linna ja linnaosade ajalehtede ning teiste infoallikate tasakaalu ja objektiivsuse tagamiseks moodustame linnavalitsuse juurde nõukoja, kuhu kuuluvad teiste hulgas ka kõigi linnavolikogu fraktsioonide esindajad“ (Aug 2009), kuid arvestades uut koalitsiooni peaks muutuma ka sihtasutuse nõukogu koosseis.

2.5. Tallinna linnaosade väljaanded ja telesaated

2.5.1. Haabersti linnaosa

Linnaosa leht kannab nime Haabersti Postipoiss, neljaleheküljelise väljaande tiraaž on erinevail andmeil 17 500 või 19 500, leht ilmub iga kuu teisel ja neljandal reedel, seda kirjastab AS Printall ja levitab Expresspost. Vastus... (2009: 3): „**Haabersti linnaosa** - 24 000 - linnaosa tegemisi tutvustav regulaarne telesaade "Pealinna elu" sagedusega 1 kord kuus STV kanalil maksumusega 2 000 krooni Haabersti. Mustamäe. Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosa valitsuste koostöona.“

2.5.2. Kesklinna linnaosa

Kesklinna leht kannab nime Kesklinna Sõnumid, kaheksa lehekülje paksust lehte annab välja Tallinna Kesklinna Valitsus ja kirjastab Meedium OÜ. Tallinna... (2009 c) järgi andis 2005 andis lehte välja AS Postimees, leht ilmus kuue kuu jooksul kuus korda ning 2005. aastal kulus lehe välja andmiseks 317 420 krooni, millest Postimehega tehtud lepingu maksumus oli 148 680 krooni; 2006. aastal kulutati lehe väljaandmiseks 343 498 krooni, vähempakkumise võitis AS Postimees, leht ilmus tiraažis 25 000 11 kuu jooksul 11 korral; 2007. aastal kulutati ajalehe väljaandmisele 300 698 krooni, pakkumise võitis OÜ Meedium, 11 kuu jooksul ilmus leht 11 korda, tiraažis 31 000.

2.5.3. Kristiine linnaosa

Linnaosa leht kannab nime [Kristiine Leht](#), lehte toimetab linnaosa avalike suhete nõunik Lubov Semjonova, leht ilmub kord kuus viimasel või eelviimasel reedel (välja arvatud juulis) kaheksal leheküljel, tiraažiga 17 000, kirjastab Meedium OÜ. Vastus... (2009: 3): „**Kristiine** - 24 000 - linnaosa tegemisi tutvustav regulaarne telesaade "Pealinna elu"

sagedusega 1 kord kuus STV kanalil maksumusega 2 000 krooni Haabersti, Mustamäe, Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosa valitsuste koostööna.“

2.5.4. Lasnamäe linnaosa

Linnaosa ajaleht kannab nime Lasnamäe Leht, neljaleheküljelist lehte annab alates 2002. aastast välja Uued Tuuled OÜ. Leht ilmub nii eesti kui vene keeles, ajaleht ilmub iga kuu kolmandal või neljandal nädalavahetusel.

Tallinna... (2009: 13c): Ajalehe „Lasnamäe Leht“ eesmärk on anda eelinfot toimuvate sündmuste kohta (nt eakate päeva hoovikontserdid, Lasnamäe päevad, sündmused kultuurikeskuses jm) ning jäädvustada Lasnamäel toimunud suuremaid ettevõtmisi ja arenguid kui kroonikat.“

Lasnamäe Linnaosa Valitsuses ei ole otseseid monitooringu küsitlusi läbi viidud, kuid statistiliselt arvestatavat analüüsi on aja jooksul korraldanud Raepress. Analüüsist selgus, et „Lasnamäe Leht“ on võrreldes „Nõmme Sõnumite“ (mitte kontrollitav) kõrval üks paremini teada kohalik häälekandja ning „Lasnamäe Lehes“ päevakajalisi sõnumeid vahendav linnaosavanem, on kohalikele elanikele hästi teada. Tagasisidet saab ka linnaosa ise telefoni ning e-kirjade kaudu, millest selgub, et „Lasnamäe Lehe“ peamine lugeja eakam vene keelt kõnelev elanik, samuti on huvi suurenemist märganud keskealiste eesti keelt kõnelevate linnaosa kodanike hulgas (haridusteed, teede- ja tänavate probleemid, lemmikloomadega seotud teemad jne). Järjest enam on lehe lugejaid huvitanud tegevus huvi- ja spordikoolides ning klubides. Tuleb tõdeda, et osadele inimestele on see leht ainuke infokandja, sest lehte saab tasuta ning on välja antud nii vene kui ka eesti keelsena. Tallinna... (2009: 14c)

Tallinn... (2009c) järgi läks 2005. aastal lehe väljaandmine maksma 284 268 krooni, riigihanget ei korraldatud;

Lasnamäe linnaosa on esindatud ka televisioonis:

Telesaated. Kokku kulutati 41 801,69 kr (summa ei sisalda käibemaksu). Telesaateid produtseerivaid lepinguid oli kaks: Töövõtuleping 01.06.2005 nr 4-27/36 koostöös OÜ-ga Norvik ja Informatsioonilise teenindamise leping 01.03.2005 nr OE-1/01.03 OÜ-ga Telekanal STV. Lepingul alusel pidi OÜ Norvik 01.05.2005-31.12.2005 valmistama vastavalt Tellija soovile kaks telesaadet

pikkusega kuni 30 minutit summas 17801,69 kr, kus antakse Lasnamäe linnaosa elanikele informatsiooni Lasnamäe Linnaosa Valitsuse tegevusest. Lepingu järgi edastati saateid kaks korda kuus TVN kanali eetris. Lepingu firmaga OÜ Telekanal STV alusel kohustus Täitja iga kuu valmistama ja transleerima ühe dokumentaalfilmi kestvusega 30 minutit ning transleerima üks kord kuus ühe otse-eetri telesaadet kestvusega 30 minutit ning seda näitama telekanalil. Telekanal STV-le tasuti kokku 24 000 kr kahe saate eest. Tallinn... (2009: 14c)

Vastus... (2009: 4) märgib linnaosa 2009. aasta avalike suhete kulutuseks ka uudised Lasnamäelt: „Lasnamäe - 120 000 - telesaade uudised Lasnamäelt.“

2.5.5. Mustamäe linnaosa

Mustamäe linna osa leht kannab nime [Mustamäe](#); lehte toimetab linnaosa avalike suhete nõunik Vadim Belobrovstev, trükiarv on 31 000 ning neljaleheküljelist väljaannet trükib Kroonpress. Vastus... (2009: 4): „**Mustamäe** - 24 000 - linnaosa tegemisi tutvustav regulaarne telesaade "Pealinna elu" sagedusega 1 kord kuus STV kanalil maksumusega 2 000 krooni Haabersti, Mustamäe. Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosa valitsuste koostööna.“

2.5.6. Nõmme linnaosa

Nõmme linnaosa ajaleht kannab nime [Nõmme Sõnumid](#); lehe toimetaja on linnaosa avalike suhete nõunik Jukko Noon, lehel on oma blogi <http://nommesonumid.blogspot.com/>. Nõmme sõnumid ilmuvad üle nädala reedeti, välja arvatud juulis, 17 000 tiraažis kaheksal leheküljel, lehte levitab AS Eesti Post.

2.5.7. Pirita linnaosa

Pirita linnaosa leht kannab nime [Pirita](#); toimetajaks on linnaosa avalike suhete juhtivspetsialist Priit Pruul, lehte trükib AS Printall ning väljaanne ilmub iga kuu esimesel reedel kaheksal leheküljel.

2.5.8. Põhja-Tallinna linnaosa

Põhja-Tallinna linnaosa ajaleht kannab nime [Põhja-Tallinna Sõnumid](#); peatoimetajaks on linnaosa avalike suhete nõunik Eno Leies ning neljaleheküljelise väljaande trükiarvuks oli 2009. aasta detsembris 25 000 eksemplari. Vastus... (2009: 4): „**Põhja-Tallinn** - 24 000 - linnaosa tegemisi tutvustav regulaarne telesaade "Pealinna elu" sagedusega 1 kord kuus STV kanalil maksumusega 2 000 krooni Haabersti, Mustamäe, Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosa valitsuste koostöona.“

2.6. Ülevaade kulutustest linnameediale 2005-2009

2009. aastal esitas Maimu Berg arupärimise Tallinna linna avalike suhete eelarve ja kulutuste kohta. Vastuses (Vastus... 2009: 1-3) kajastuvad alljärgnevate struktuuriüksuste eelarved, täpsemad selgitused ja kommentaarid.

Tabel 1 Ülevaade kulutustest linnameediale

Tallinna Linnakantselei, tootegrupp: avalikud suhted, tuhandetes kroonides	Linnavolikogu kantselei, kroonides
2005 - 6 350	2005 - 0
2006 - 10 240	2006 - 75 107 (visioonikonverentsi nõustamine)
2007 - 11 455	2007 - 199 998 (telesaade LVK istungist)
2008 - 26 812	2008 - 0
2009 - 27 622	2009 - 0
2010 - 24 150	

Pirita	Põhja-Tallinn	Nõmme	Lasnamäe
2005 - 154 000	2005 - 513 000	2005 - 563 700	2005 - 391 400
2006 - 174 000	2006 - 448 000	2006 - 575 200	2006 - 569 100
2007 - 201 800	2007 - 299 000	2007 - 775 000	2007 - 701 480
2008 - 270 000	2008 - 400 000	2008 - 797 900	2008 - 862 295
2009 - 211 000	2009 - 470 000	2009 - 734 500	2009 - 880 498

Haabersti linnaosa	Kesklinn	Kristiine	Mustamäe
2005 - 647 000	2005 - 376 020	2005 - 368 968	2005 - 510 148
2006 - 614 000	2006 - 500 000	2006 - 424 015	2006 - 587 225

2007 - 556 370	2007 - 425 000	2007 - 394 752	2007 - 616 004
2008 - 586 460	2008 - 425 000	2008 - 513 300	2008 - 611 691
2009 - 708 000	2009 - 510 000	2009 - 523 068	2009 - 350 000 (ei ole piisav, et aasta lõpuni lehte välja anda)

Eraldi on välja toodud linnakantselei, linnavolikogu kantselei ning linnaosade kulud; linnakantselei arvud on ainsana märgitud tuhandetes kroonides. 2010. aasta andmed pärinevad Tallinna linna 2010. aasta eelarvest, mille 2009. aastal väljastas Tallinna Linnavolikogu (Tallinna... 2009b).

Linnavolikogu koostatud Tallinna linna eelarve (Tallinna... 2009b) märgib tootegrupi avalikud suhted eesmärkideks järgmist:

- „- välja anda ülelinnalist ajalehte Pealinn/Stolitsa 1 kord nädalas;
- tagada raadios ja televisioonis vähemalt 3 sarja eesti- ja venekeelseid infosaateid;
- avaldada linna ametlikud teated üleriiklikus trükimeedias, 12 kuud
- võimaldada BNS infoteenust kogu linnasüsteemile.“

Tabelist võib järeldada, et kulud on ka 2009. aastal pigem kasvanud, vaid Mustamäel, Pirital ja Nõmmel on ilmnunud vastupidine tendents. Konjunktuaari arvestades võib eeldada, et 2010. aastal on eelarve(te)s domineerimas langustrendid. Linnavolikogu kantselei 2010. aasta kulutuste kohta linnameediale ülevaade puudub, linna eelarves on kajastatud kulutused visioonikonverentsile (770 000 krooni) ning kultuuripealinna koostöövõrgustikule (200 000 krooni).

2.7. Tallinna linna meedia ja poliitika

Nagu selgus uurija intervjuust linna avalike suhete direktori Ain saarnaga (Saarna 2009), sõltub linna meediaprojektide sisu valitseva koalitsiooni visioonist. Seda kinnitab ka Tallinna Linnavolikogu revisjonikomisjoni ja Tallinna Linnavolikogu Kantselei kontrolltalituse revisjoniakt:

Meediakulude suurus on otseses sõltuvuses linna poliitilise juhtkonna koalitsioonileppest või valitsemisprogrammist ning sellest lähtuvatest otsustest (nt Res Publica, Reformierakonna ja Rahvaliidu koalitsioonileping 13. oktoober 2004 - sulgeme "Raepressi" ja ajalehe "Pealinn"; Keskerakonna fraktsiooni ja Res Publica fraktsiooni koostöölepe Tallinnas, 15. märts 2005 - kaasajastame Tallinna kodulehekülje muutes selle interaktiivseks ning aktualiseerime seal sisalduva info linna vara ja finantsseisu kohta; Keskerakonna valitsemisprogramm 2005-2009, 24. oktoober 2005 - taastame objektiivse infoallikana ajalehe "Pealinn"). (Tallinn... 2009: 5b)

Eelmainitud Raepressi ja Pealinna sulgemise tulemusena oli Keskerakonnal võimalus need kaubamärgid oma nimele registreerida ning kuna teisi soovijaid ei olnud, siis Patendiamet 2004. aasta lõpus ka nii talitas (Saarna 2009). Praegu kasutab linn kaubamärke Pealinn/Stolitsa ja Raepress tasuta litsentsilepingu alusel (Saarna 2009). Raepressi asendas Tallinna Pressiteenistus ning pärast uue koalitsiooni tekkimist ennistati ka Raepress.

Koalitsioonileping 13. oktoobrist 2004 sedastab järgmist: „Kaasajastame linna internetilehekülje, muutes kergesti kättesaadavaks linna vara ja finantsseisu puudutava teabe“ ning „Sulgeme „Raepressi“ ja ajalehe „Pealinn““ (Saarna 2009: 5a)

Saarna (2009: 6a) materjalidest selgub järgmist: „Tõnis Palts: avalike suhete teenistus tuleb depolitiseerida ja tasakaalustada,“ lisaks koosseisu- ja struktuurimuudatustele toimub järgnev:

- Raepress asendub Tallinna pressiteenistusega
- Tasuliste regulaarsete telesaadete lõpetamine
- Pealinn-Stolitsa tasakaalustamine ning sulgemine
- Internetiväljaande "Teataja" algatamine
- Ülelinnalise info osakaalu suurendamine linnaosade ajalehtedes
- WEB värskendused. (Saarna 2009: 6a)

2005. aasta 6. märtsist pärineva koalitsioonileppe täiendused (Saarna 2009: 12a): „Lõpetame linnaosade lehtede avaldamise senisel kujul. Linnaelanikele vajaliku teabe avaldamine korraldatakse üldjuhul avalikus meedias. Vajadusel korraldatakse

Linnaosavalitsuste poolt elanikele edastatava teabe avaldamine selleks ettenähtud väljaannetes, milles on välistatud poliitikute ja poliitiliste artiklite avaldamine. Avaldatavas teabes on keelatud kõik viited poliitikutele, samuti poliitikute tsitaadid. Enne infoväljaannete avaldamist kooskõlastatakse teabe sisu Linnakantselei avalike suhete teenistusega.“

2005. aasta 15. märtsist pärinev koalitsioonilepe (Saarna 2009: 23a) sedastab: Töötame välja linnaosade depolitiseerimise kava pidades silmas poliitilise juhtimise säilimise vajadust ning kohaliku demokraatia tugevdamist. Esimese sammuna depolitiseerime linnaosade lehed.“

Tallinna linnavalitsuse määrus pealkirjaga „Tallinna linnaosade ajalehtedele esitatavad nõuded“ 2005. aasta 31. augustist tegelebki eelmises tsitaadis välja toodud probleemiga. Tõnis Paltsu allkirja kandev märgib, et „Tallinna linnaosade ajalehtede (edaspidi Ajaleht) ülesanne on eelkõige kohaliku ja ülelinnalise teabe levitamine.“ (Tallinna... 2005d) Sama määrus:

§ 4. Poliitilise sisuga teabe avaldamine

(1) Ajalehes on keelatud avaldada poliitilist propagandat, seal hulgas poliitilist laadi uudiseid, juhtkirju, arvamuskirjandeid, intervjuusid, olemuslugusid, poliitikute tsitaate jm.

(2) Ajalehes avaldatavad fotod, kujunduselemendid jm ei tohi sisaldada otsest või varjatud poliitilist sõnumit.

§ 5. Poliitilise reklaami avaldamine

Ajalehes on keelatud avaldada poliitilist reklaami. (Tallinna... 2005d):

Järgmine Tallinna linnapea Jüri Ratas allkirjastas 2005. aasta 30. novembril määruse pealkirjaga „Tallinna Linnavalitsuse 31. augusti 2005 määruse nr 84 “Tallinna linnaosade ajalehtedele esitatavad nõuded” kehtetuks tunnistamine“ (Tallinna... 2005e). Määrus jõustus 2005. aasta 5. detsembrist ning selle allkirja mõju vormib ka tänast linnameediat, nagu näitavad sisuanalüüsi tulemused.

„Tulenevalt vajadusest tõsta Tallinna munitsipaalajalehtede professionaalset taset,“ nagu seisab linnapea käskkirjas, tuleb:

Moodustada Tallinna munitsipaalajalehtede koostöökogu (edaspidi *koostöökogu*) järgmises koosseisus:

- 1.1 Tallinna linnakantselei avalike suhete direktor;
 - 1.2 Tallinna Linnakantselei avalike suhete teenistus, ajalehe Pealinn peatoimetaja;
 - 1.3 Tallinna Linnakantselei avalike suhete teenistus, ajalehe Stolitsa peatoimetaja;
 - 1.4 iga linnaosa valitsuse avalike suhete nõunik/juhtivspetsialist.
2. Koostöökogul on vajaduse korral õigus kaasata koostöökogu töösse teisi pädevaid isikuid ja eksperte.
 3. Koostöökogu koosolekud kutsub kokku linnakantselei avalike suhete direktor.
 4. Koostöökogu tegevust korraldavad ajalehe Pealinn peatoimetaja ja ajalehe Stolitsa peatoimetaja. (Savisaar 2009)

Juhindudes Ain Saarna kommentaarist (Saarna 2009) mõningate linnaosalehtede suhtes, on vajadus taseme tõstmise järgi tõesti olemas: „[...] linnaosalehtedega see, me teame ise ka, et muist neist on ikka nagu tehtud ja ehitatud nii moodi, nagu telliskivid on pandud, noh see on lihtsalt kohutav! Ta on lihtsalt tehtud ebaprofessionaalselt ja ta lihtsalt ongi kohutav.“

Jüri Pihl on vastanud Martin Kuke (Linnavolikogu 7. koosseisu Reformierakonna fraktsiooni aseesimees) küsimusele „Millal luuakse Tallinna meediat puudutav „munitsipaalringhäälingu nõukogu“?“ järgmist:

Tõepoolest kavatseme vastavalt koalitsioonileppele moodustada linna ja linnaosade ajalehtede ning teiste infoallikate tasakaalu ja objektiivsuse tagamiseks linnavalitsuse juurde nõukoja, kuhu kuuluvad teiste hulgas ka kõigi linnavolikogu fraktsioonide esindajad. Teie viide Eesti Rahvusringhäälingu nõukogule ei ole pädev. Loodava nõukoja tegevus on sarnane pigem ERR-i ühiskondliku nõukojaga. Selle tegutsemise põhimõtted töötame läbi ja moodustamiseni jõuame järgmise aasta esimestel kuudel. (Pihl 2009)

ERRi ühiskondliku nõukoda (Ühiskondlik... 2010) iseloomustab järgnev: „Nõukoja eesmärk on nõustada rahvusringhäälingu juhatust programmiga seotud küsimustes ja aidata arengukava projekti koostamisel. Eesti Rahvusringhäälingu ühiskondliku nõukoja liikmete nimetamisel on lähtutud rahvusringhäälingu nõukogu ühiskonna huvigruppide ja eluvaldkondade esindatusest.“ Eelnevast tulenevalt võib koalitsioonileppes leiduva: “1.12. Linna ja linnaosade ajalehtede ning teiste infoallikate tasakaalu ja objektiivsuse tagamiseks moodustame linnavalitsuse juurde nõukoja, kuhu kuuluvad teiste hulgas ka kõigi linnavolikogu fraktsioonide esindajad“ (Aug 2009) ja ERRi ühiskondliku nõukoja vahel leida sarnasusi huvigruppide mitmekülgsuse esindatuse mõttes.

3. UURIMISKÜSIMUSED JA METOODIKA

3.1. Uurimisküsimused ja hüpoteesid

Probleemipüstitus:

kuidas kujutab ajaleht Pealinn Tallinna linna ja Eesti riigi juhtimist ning sellega seonduvaid protsesse? Kuivõrd on Pealinn avalikkuse huve esindav ja arutelu võimaldav ajaleht ja kuivõrd linna juhtorganite suhtekorralduslik väljaanne?

Uurimisküsimused:

- missugune on Pealinna hoiak eesti poliitikute, erakondade, linna ja riigi struktuuride, nende otsuste ning muu nendega seonduva suhtes?
- Millistele poliitilistele jõududele antakse Pealinnas enim sõna? Kas esineb kallutatust?
- Kuivõrd on lehe positsioon kriitiline linnavalitsuse tegevuse suhtes?
- Mil määral on muutunud ajaleht Pealinn pärast linna ajalehe tasakaalu ja objektiivsuse tagamist puudutava punktiga koalitsioonileppe sõlmimist Keskerakonna ja SDE vahel?

Üldkogum ja valim

Üldkogumi moodustab ajaleht Pealinn. Väljavallitud nimetused jaotuvad rohkem kui aastasele perioodile: esimene kodeeritud leht pärineb 2008. aasta 22. detsembrist ning viimane 2010. aasta 5. aprillist. Kokku kodeeriti 16 lehte, neist langesid aastavahetuse aegsele perioodile neli. 2009. aasta detsembrinumber ja 2010. aasta jaanuarinumber analüüsiti seminaritöö käigus, võrdluse saamiseks tehti sama ka 2008. aasta detsembri ja 2009. aasta jaanuarinumbriga. 2009. ja 2010. aasta kevadisi numbreid analüüsiti võrdlemaks kevadperioode aastate lõikes. Aastase vahega just kevadel ilmunud lehed valiti, et selgitada, kuidas on Tallinna linna meediale mõjunud Keskerakonna ja SDE koalitsioonilepingus leidunud punkt linnameedia kohta, mille eesmärk oli saavutada suurem tasakaal ja objektiivsus: „1.12. Linna ja linnaosade ajalehtede ning teiste

infoallikate tasakaalu ja objektiivsuse tagamiseks moodustame linnavalitsuse juurde nõukoja, kuhu kuuluvad teiste hulgas ka kõigi linnavolikogu fraktsioonide esindajad.“
(Aug 2009)

Valimi moodustavad tekstid, mis käsitlevad poliitilisi teemasid ja mille sisus leidub märke Tallinna linna ja/või Eesti riigi kohta. Valimi hulka ei kuulu Nädala mõttetera, Nädala rosin, Nädala pähkel ja Nädala okas, sest autori hinnangul ei oma 3000 tähemärgiline arvamusartikkel ja ühelauseline repliik võrdset kaalu. 76 analüüsitud artiklit pärinevad 16 lehenumbri ning lehenumbri kodeeriti aastate mõttes segamini, elik mitte esmalt 2009. ja seejärel 2010. aasta lehed.

Tabel 2 Kodeeritud ajalehtede kuupäevad ning kodeeritud artiklite arv

Aastavahetus 08/09	Aastavahetus 09/10
22.12.2008 - 4	14.12.2009 - 10
12.01.2009 - 3	18.01.2010 - 6
Kevad 09	Kevad 2010
02.02.2009 - 4	08.02.2010 - 4
09.02.2009 - 5	22.02.2010 - 5
23.02.2009 - 5	08.03.2010 - 5
30.03.2009 - 3	22.03.2010 - 4
06.04.2009 - 5	29.03.2010 - 6
09.03.2009 - 4	05.04.2010 - 3
Lehti 8, lugusid 33	Lehti 8, lugusid 43
Kokku lehti 16, artikleid 76	

Hüpoteesid:

- Pealinna üldine hoiak on linnavalitsuse, Keskerakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poolt ja riigi ning selle struktuuride, sealhulgas ka valitsuserakondade vastu.
- Võrreldes kõiki Eesti erakondi, saavad Pealinnas enim sõna Keskerakonnaga seotud inimesed või erakonna liikmed.

- Kui Pealinnas saavad sõna linnavolikogus opositsioonis olevate erakondade esindajad, siis ühtivad nende mõtted Keskerakonna liikmete omadega.
- Pealinn pole pärast Keskerakonna ja SDE vahelise koalitsioonileppe sõlmimist muutunud ning sisu kallutatuse poolest on 2010. aasta kevad sarnane 2009. aasta kevadega.

Analüüsiühik:

analüüsiühikuks on üks artikkel koos selle juurde kuuluva illustratiivse materjaliga.

3.2. Kontentanalüüsi kategooriate iseloomustus

Kategooria A moodustavad artikli tunnused:

- järjekorranumber A1,
- väljaanne A2,
- lehe ilmumise kuupäev A3,
- artikli pealkiri A4,
- žanr A5 – uudisena kodeeriti artiklid, mille eesmärk oli näiteks teavitada hiljuti juhtunust või mis vastasid teistele uudisväärtuste kriteeriumitele; juhtkirjana kodeeriti Maarja-Liis Arujärve (ühe erandiga) kirjutatud juhtkirjad; aramusloona kodeeriti artiklid, mis olid pikemad (ca 3000 tähemärki) ning mille autoriks polnud märgitud toimetuse ajakirjanik, vaid näiteks abilinnapea Taavi Aas ning mis olid kirja pandud eesmärgiga lugejat milleski veenda või valgustada mingi probleemi tagamaid; olemuslooks kodeeriti näiteks mingit suundumust (laenudega hädasolijad) või protsessi (eelarve arutamine volikogus) kirjeldavad artiklid ehk vastavalt näiteks probleemlood või reportaazid; analüüsiks kodeeriti artiklid, mis käsitlesid põhjalikult mõnd probleemi, kusjuures autoriks võisid olla oma ala eksperdid, näiteks Rein Ruutsoo; kommentaariks kodeeriti artiklid, mis selgitasid mingi küsimuse tagamaid ja tegid seda lühidalt; intervjuu puhul oli

tegemist pikema usutlusega; kategooriasse muu kodeeriti linnapea kõne ja avalik pöördumine,

- autor A6.
- Loo tonaalsus Tallinna linna suhtes A7 – Tallinna all peetakse silmas laiemalt kogu linnaga kaasnevat – struktuur, valitsemine, inimesed, otsused, dokumendid, õigusaktid; selle ja järgmise kategooria tulemuste kõrvutamine peaks viitama tendentsidele seoses artiklite neutraalsuse ja erapooletusega, arvestades artikli autorit ning organisatsiooni, mis väljaannet toodab, lisaks võimalikku tahtlikku kallutatust tingituna „allika erapoolikust hoiakust, propageerimissoovist ja ideoloogilisest seisukohast“ (McQuail 2003: 444); tonaalsuse üle otsustamisel võeti aluseks loos leiduvad hinnangud, näitlikustades – tonaalsust võib näidata see, kui loos on konflikt, kus võitlevad kaks osapoolt ning neist ühele omistatakse eranditult vaid positiivseid omadusi või konstrueeritakse temast süüta kannataja või kui loos kujutatakse vaid osapoolt üht – näiteks linna või riiki – positiivselt.
- Loo tonaalsus riigi (või riiklike struktuuride) suhtes A8 – ka siin üldistatakse: riigi või selle struktuuride all peetakse silmas riigikogu, valitsust, ministeeriume, nende töötajaid, ametnikke, liikmeid, otsuseid, dokumente, õigusakte jms, tonaalsust näitab artiklis riigile omistatu, olgu selleks siis ametnike kirjaoskamatus, poliitilised mängud või teadlikult oma kodanike elujärje halvendamine.
- Loo peateema A9 – kategooriasse „majandus, raha“ kuulusid lood, mis käsitlesid eelarvet, toetusi, palku, ehk kõik, mis puudutab raha; kategoorias „sõnavabadus, vabadus, demokraatia, oma huvide kaitsmine“ – leidis paar lugu, mis käsitlesid võrdõiguslikkuse teemat, need kodeeriti oma huvide kaitsmise alla; „autori pöördumine, tervitus, kutse, pühadesoov, vastuvõtuaja reklaam“ ei leidnud koos kategooriaga „sport, turism, hobiaid“ kasutamist; kokkuvõtteks – loo peateema kodeeriti vastavalt sellele, milles loos enim juttu oli.
- A10 ehk artiklis saavad peamiselt sõna inimesed... selgitab inimeste poliitilist kuuluvust või selle puudumist. Kui artiklis esinenud allikate poliitilist kuuluvust

ei õnnestunud Vabariigi Valimiskomisjoni kodulehel kandidaadi otsingut kasutades tuvastada, siis märgiti see vastava variandiga. Kuna mitmetes lugudes oli allikaid palju, märgiti erakondlikuks kuuluvuseks erakond, mille liikmed või mille ridades kandideerinud said artiklis enim sõna. Koodi „kes on parteitud“ kasutati vaid korra, olukorras, kus on tõenäoline, et inimese erakondlikud huvid ei saa tema ametist tingituna ja otsuste suhtes kohaldatavat ülekaalukat avalikku huvi arvestades otsustaja üle domineerida.

Kategooria B keskendub Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna või Tallinna linna institutsioonide kujutamise mõõtmisele.

- Kategooria B1 mõõdab artiklites (binaarselt) viiteid nimetatud erakondadele ja linnaga seotud institutsioonidele.
- kategooria B2 teeb sama illustratsioonide või fotode puhul. Näiteks juhtkirjade juures olnud peatoimetaja pilt kodeeriti kui visuaalne viide linnaga seonduvale, ning loomulikult talitati nii ka abilinnapeade või linnapea puhul.

Kategooriates C2 ja B2 on mainitud illustratsioon ja foto, kuid analüüsitud väljaanded kasutasid teksti rikastamiseks peamiselt fotot, tabeleid esines suhteliselt harva ning karikatuure ei kasutatud.

- B3 kirjeldab probleeme, millega Keskerakonda, Sotsiaaldemokraatlikku Erakonda või Tallinna linna institutsioone või nendega seotud inimesi või nende tööd mainitakse. Kuna sotsiaalsed probleemid on majandusolukorrast tingituna pidevalt päevakorras, on see kategooria jagatud alamkategooriateks. „ei seostatud ühegi probleemiga“ märgiti vastuseks juhul, kui loos ei ei adresseeritud kõnealuse kategooria subjektidele ühtegi teemat. Kategooria „muu“ leidis kasutamist, kui lugu ei vastanud ühelegi olemasolevale teemale, näiteks avalik pöördumine, Kapo töö analüüsimine või Mailis Repši põhjalik ülevaade Eesti ühiskonna probleemidest.
- B4 uurib hinnangut Keskerakonnale, Sotsiaaldemokraatlikule Erakonnale või Tallinna linna institutsioonidele või nendega seotud inimestele ja/või nende tööle

või hinnangu eksisteerimist eelmainitute puhul. Kood tugevalt negatiivne oleks omistatud loole, kus otsesõnu kedagi kirjaoskamatuks oleks tembeldatud või kellelgi pensionile minna soovitatud; ka enesetapjalikud kärped ning muud tugevasisulised hinnangud kuulusid sellesse kategooriasse (linna suhtes neid üheski loos ei rakendatud). Kodeerija luges positiivseks hinnanguks sisu, kus linna või sellega seonduvat esitati – andes vaid mõned positiivsed hinnangud, selmet pikemat sorti ood – kontekstis, kus teine osapool, näiteks riik või sellega seonduv, oli peaaesjalikult negatiivses rollis, mis omakorda mõjutas uurija arvates artikli sisu mõtestamist ja seda, kuidas lugeja näeb linna või sellega seonduvat.

Kategooria C keskendub Eesti vabariigi, riigikogu, valitsuse või muude riiklike institutsioonide või nende otsuste, töötajate või liikmete kujutamise mõõtmisele.

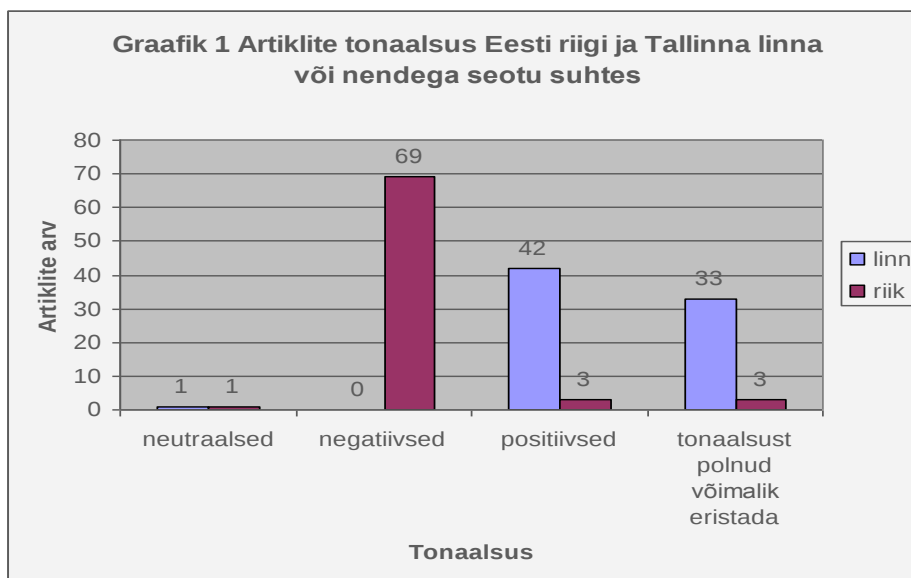
- C1 uurib Eesti vabariigi, riigikogu, valitsuse või muude riiklike institutsioonide või nende otsuste, töötajate või liikmete mainimist artiklis ja/või selle pealkirjas,
- C2 teeb sama kuid uurimisobjektiks on illustratsioon või foto.
- C3 uurib probleeme, millega seoses mainitakse Eesti vabariiki, riigikogu, valitsust või muid riiklike institutsioone või nende otsuseid, töötajaid või liikmeid. Kategooria „vead valitsemises“ kvalifitseerub mõnes mõttes prügikastina, sest kui loos oli esindatud üks või mitu alateemat ning nende kõigi eesmärk oli sarjata valitsust valede otsuste tegemise pärast ning võis aru saada, et riigiga seonduva ründamine oligi suuremas osas kirjutise eesmärk, siis valis uurija just seitsmenda koodi. Aga näiteks juhul, kui loo mõte oli valgustada lugejaid sotsiaalsete töökohtade loomise teemal ning valitsust mainiti eesmärgiga selgitada lugejale, et riigijuhid ei anna töötutele piisaval hulgal toetusi, kodeeris uurija loo kategooriasse „toetused“.
- Kategooria C4 näitab hinnangut sellele, millega kategoorias C3 välja toodud institutsioonid ja inimesed hakkama said. „Tugevalt negatiivne“ omistati loole, kus otsesõnu ja varjamata väljendati arvamust, et riik on oma tegemistega ebarahuldavalt hakkama saanud, näiteks luues seadusi, mis on kahjulikud

enamikule tema elanikkonnast või hallates ministeeriumi, kus mõeldakse välja rumalusi või lihtsalt tehes asju, millega tavaliselt tegutsevad liigi *Sus scrofa domestica* (harilik kodusiga) esindajad.

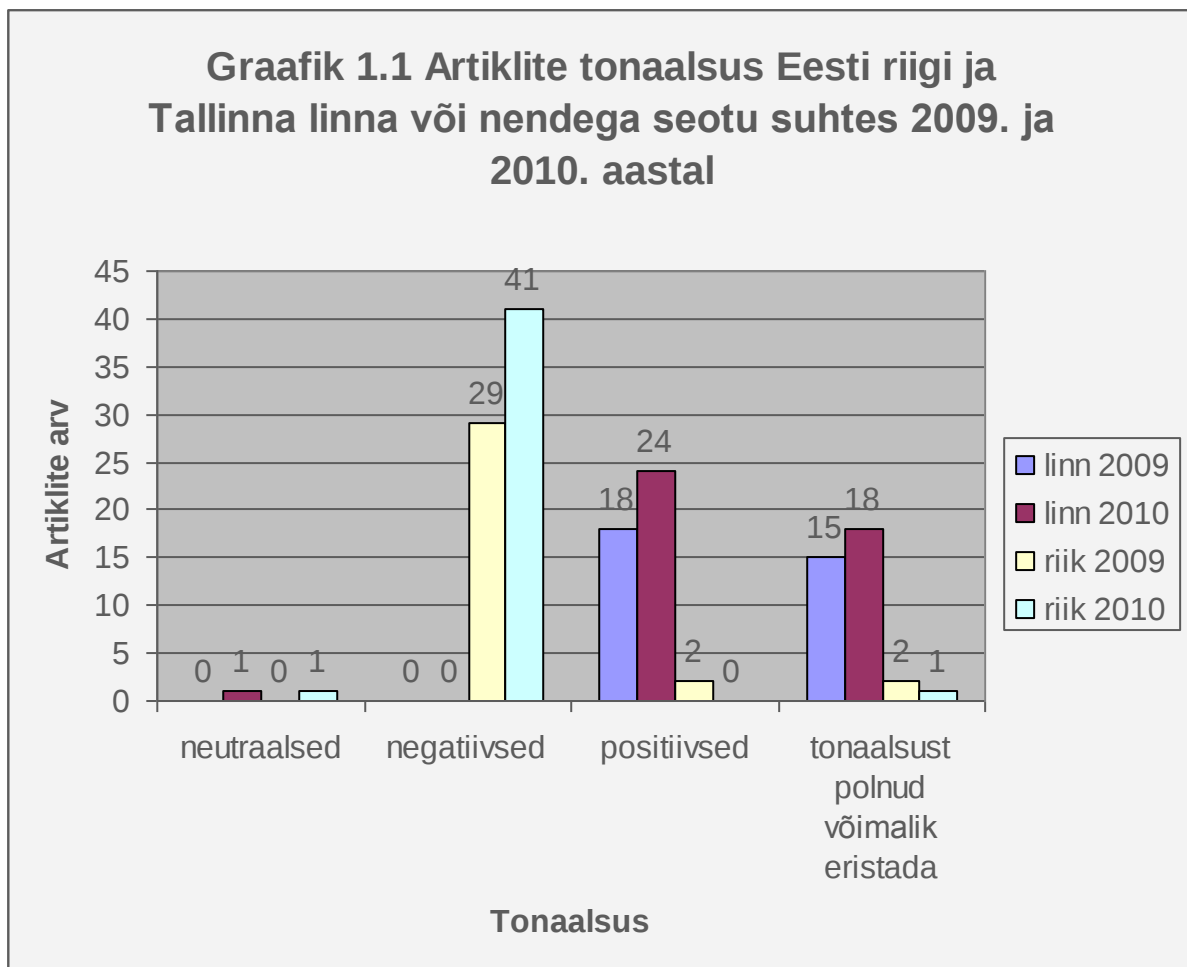
4. KONTENTANALÜÜSI TULEMUSED

Kodeerimise tulemused näitavad artiklite suundumust kalduda kritiseerima riiki või selle struktuure ning näitama üles positiivset hoiakut linna või selle struktuuride suhtes. Samuti selgub tulemustest, et kõigi erakondade lõikes saavad enim sõna keskerakondlased ning neil kordadel (mis tuginedes andmetele jäid suhteliselt harvadeks), mil teiste erakondade liikmed sõna saavad, ei esine nad seisukohtade mõttes mitte opositsiooni rollis, vaid ühinevad keskerakondlaste poliitilise seisukohtadega.

Alljärgneva tabeli puhul oli kodeerimisjuhendis (kategooriad A7 ja A8) valida nelja variandi vahel ning küsimused olid riigi ja linna kohta eraldi, ehk uurija on koondanud kahe küsimuse vastused ühte tabelisse kokku. Tabelis olevad andmed toetavad hüpoteesi, mille kohaselt Pealinna üldine hoiak on linnavalitsuse, Keskerakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poolt ja riigi ning selle struktuuride, sealhulgas ka valitsuserakondade vastu. Tabelist nähtuvatest eranditest kaks, kus riigile on antud positiivseid hinnanguid, pärinevad lugudest, kus oli juttu ajast, mil Edgar Savisaar oli peaminister.

Järgnev graafik võrdleb 2009. ja 2010. aasta lehenumbrite hinnanguid linnale ja riigile ning nendega seonduvale. Graafikult järeldub, et nimetatud aastate lõikes on 2010. aasta lehenumbrid riigi suhtes negatiivsemad ja linna suhtes positiivsemad. Viimane lükkab ümber hüpoteesi, mille kohaselt Pealinn pole pärast koalitsioonilepingu sõlmimist muutunud ning toob välja tendentsi, mille kohaselt 2010. aasta lehenumbrid on 2009. aastaga võrreldes vähem objektiivsed ja tasakaalus. Mis puutub koalitsioonilepingusse, siis pole selles sätestatud kuupäeva, mis ajaks saab linna väljastatavate materjalide tasakaal ja objektiivsus tagatud.

Kui võrrelda hinnanguid ja erakondlikku päritolu, selgub, et mõlema aasta 76st artiklist 27 puhul oli autor või loos enim sõna saanud allikas või allikad Keskerakonnast. Nendest

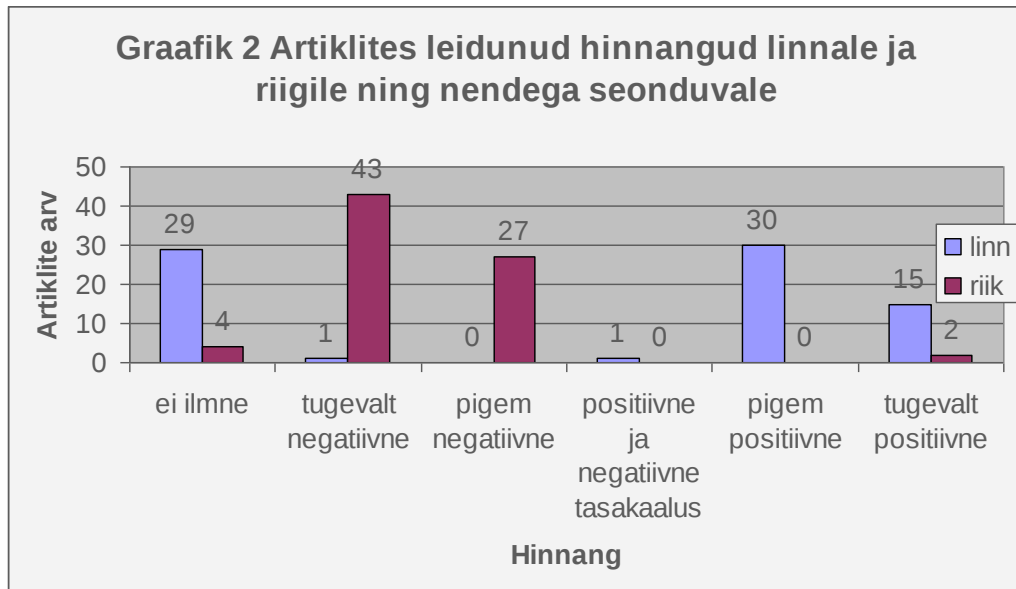
27st artiklist olid linna suhtes positiivsed (kategooria A7) 20, seitsme artikli puhul polnud tonaalsust võimalik eristada, riigi suhtes olid negatiivsed (kategooria A8) kõik 27 artiklit. Ainsana oli SDEst sõna saanud Jüri Pihl, kuid ka tema kiitis linna ja laitis riiki. Eelnevast lähtub ka keskerakondlaste ülekaal Pealinna artiklite autorite või artiklis sõna saanute seas võrrelduna teiste erakondadega. 2009. aastal oli Keskerakonnaga seotud artikleid 11, millest üheksa olid linna suhtes positiivsed (kahel juhul hinnangut ei ilmnenu) ja 11 olid riigi suhtes negatiivsed. 2010. aastal oli Keskerakonnaga seotud artikleid 16, neist 16 olid riigi suhtes negatiivsed ning 11 linna suhtes positiivsed (viiel juhul hinnangut ei ilmnenu).

Kahest loost, mille puhul olid peamisteks allikateks IRLi liikmed, oli üks linna suhtes positiivne ning riigi suhtes polnud tonaalsust võimalik eristada ning teine oli riigi suhtes negatiivne ning linna suhtes polnud tonaalsust võimalik eristada (kategooriad A7 ja A8). Reformierakondlased said 76 artikli jooksul sõna vaid korra, kuid olid oma väljaütlemistes linna suhtes neutraalsed ja riigi suhtes kriitilised. Rahvaliit sai samuti vaid korra sõna ning see artikkel oli riigi suhtes negatiivne ning linna suhtes positiivne. Parteitud said enim sõna ühes loos ning lugu oli riigi suhtes negatiivne, linna suhtes polnud tonaalsust võimalik eristada. Tuvastamata poliitiliste eelistustega inimeste puhul oli 36 artiklit riigi suhtes negatiivsed ning 19 linna suhtes positiivsed. Eelnev kinnitab ka hüpoteesi, et Keskerakonnaga seotud inimesed saavad ajalehes Pealinn – võrrelduna kõigi teiste Eesti poliitiliste jõududega – enim sõna. Lisaks kinnitab eelnev hüpoteesi selle kohta, et kui Pealinnas saab sõna linnavolikogus opositsioonis oleva erakonna liige, siis ühtivad tema hinnangud keskerakondlaste omadega. Samas on 76 artiklit liiga vähe, et mõlemas küsimuses põhjalikumaid järeldusi teha, mistõttu vajavad selginenud tendentsid suurema valimi peal kontrollimist.

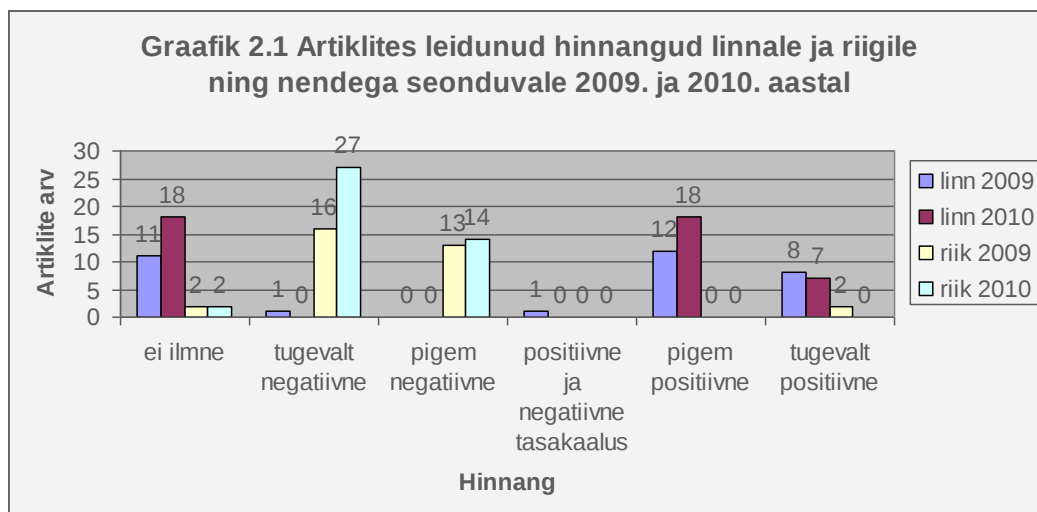
Eelnevat arvestades võib siiski tekkida alust kahtlusteks, et negatiivsus riigi ja sellega seonduva ja/või positiivsus linna ja sellega seonduva suhtes, kõneisiku erakondlikust kuuluvusest hoolimata, on põhjustatud teatavast toimetusepoolsest selektsioonist, mille

tagajärjel läbivad sõela ning saavad sõna vaid väljaandesse sobiva maailmavaate või seisukohaga inimesed.

Järgnev graafik käsitleb kategooriaid B4 ja C4. Nagu tabelilt võib välja lugeda, vastanduvad linnale ja riigile antud hinnangud.

Graafik 2 kinnitab hüpoteesi, et Pealinna üldine hoiak on linnavalitsuse, Keskerakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poolt ja riigi ning selle struktuuride, sealhulgas ka valitsuserakondade vastu.

Graafik 2.1 näitab, et artiklites leiduvad hinnangud on 2010. aastal riigi suhtes negatiivsemad ja linna suhtes positiivsemad, kui nad olid seda 2009. aastal.

Tugevalt ja pigem negatiivseid artikleid oli riigi kohta 2009. aastal 29, 2010. aastal 41. Kokku kodeeriti 2010. aasta lehenumbritest 43 poliitilise sisuga või linna ja/või riigi suhtes hinnangut evinud artiklit. Linna suhtes oli pigem ja tugevalt positiivseid artikleid 25 2010. aastal ning 20 2009. aastal.

Kategooria A5 keskendus lugude žanritele ning nagu Tabelilt 3 näha, oli enim uudiseid ja analüüse. Lugejakirju ajalehes Pealinn ei ole, mingil määral võivad neid asendada repliigid nagu Nädala mõttetera. Viimane rubriik jäi aga analüüsi alt välja, sest tegemist pole mahu poolest võrdse kaaluga kirjatükiga 3000 tähemärgiste arvamusartiklitega võrreldes. Mis selle tabeli lõikes nuppude vähesusse puutub, siis ükski nupp ei evinud hinnanguid linna või riigi suhtes.

Tabel 3 Artiklite jagunemine žanrite lõikes

Artiklite arv	Žanr
16	uudis
16	analüüs
13	juhtkiri
10	arvamuslugu
7	intervjuu
7	arvustus, kommentaar
5	olemuslugu
2	muu
0	lugejakiri,
0	nupp
0	Nädala mõttetera

Tabelist 4 võib järeldada, et ajalehte Pealinn iseloomustab poliitikute või poliitikaga seotud inimeste suur esinemissagedus lehe veergudel, mis koos linnavalitsuse töötajate poolt kirjutatud artiklitega ulatub 12 artiklini. Siinkohal ei tohi unustada, et analüüsitud lehti oli vaid 16 numbrit. Veel kõidab uurija tähelepanu ilma autori nimeta artiklite suur

hulk, mille puhul märkis kodeerija autoriks väljaande toimetuse. Kategoorias „muu“ on artiklid Josef Katsi ning vastse Võrumaa Teataja reporteri Irja Tähismaa sulest. Juhtkirjad olid Pealinna puhul 16st analüüsitud lehest ühe erandiga peatoimetaja pärusmaa.

Tabel 4 Artiklite jagunemine autorluse alusel

Artiklite arv	Artiklite autor
32	väljaandele töötav ajakirjanik
24	väljaande toimetus (autori nimi puudub)
9	Keskerakonna või Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poliitik või erakonnaga seotud inimene (toetajaliige või vvk.ee andmetel varem sama erakonna nimekirjas kandideerinu vms)
4	Eesti ekspert, arvamusiider, teadlane, analüütik vms
3	linnaavalitsuse töötaja
2	välisallikas
2	muu (Eesti autor, lugeja vms)
0	Eesti agentuur
0	muu erakonna poliitik

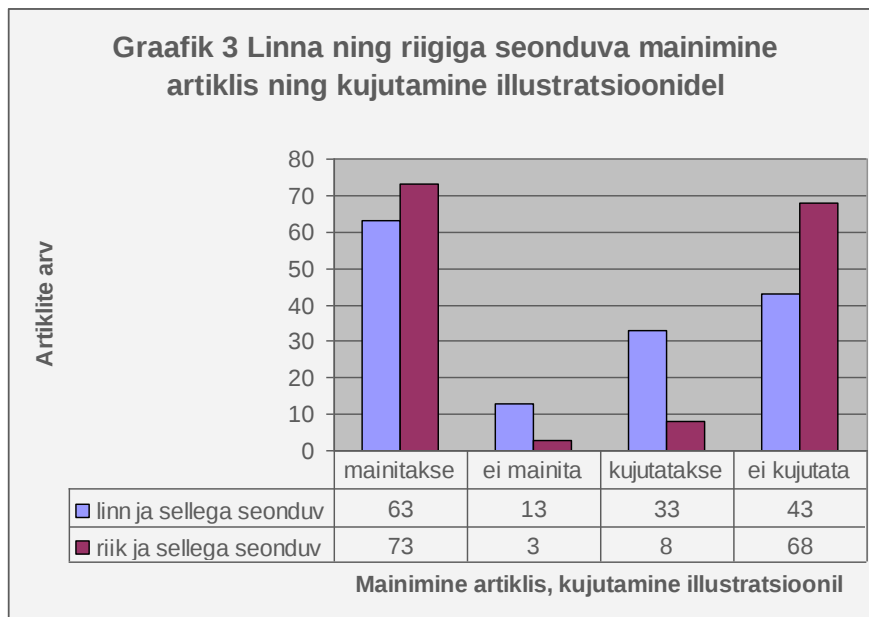
Tabel 5 Artiklite jaotumine teemade järgi

Artiklite arv	Artiklite peateema
29	majandus, raha
20	sotsiaalsfäär, heaolu, tervis
12	poliitika, ideoloogia
6	kultuur, haridus, teadus, ajalugu, kunst
3	hälbiv käitumine, kuritegevus, avaliku korra kaitse, õnnetused
2	keskkond, loodus
2	mitu teemat võrdselt esindatud
1	sõnavabadus, vabadus, demokraatia, oma huvide kaitsmine
1	muu
0	vähemused, rahvusrühmade vahelised suhted
0	inimtegevus, isiklikud suhted, eraelu, isikuomadused
0	sport, turism, hobid
0	autori pöördumine, tervitus, kutse, pühadesoov, vastuvõtuaja
0	reklaam

Tabel 5, käsitledes koodi A9, peegeldab arvatavasti ühiskondlikke arenguid, kus toimetulek on väga oluline teema nii üksikisiku, kohaliku omavalitsuse kui riigi tasandil. Suur osa artiklitest keskendub siiski kohaliku omavalitsuse ja riigi suhetele, täpsemalt sellele, et seoses riigieelarve kärbetega on vähenenud kohalikele omavalitsustele eraldatav raha, mis sunnib omakorda neid eelarvekärbetele, mis omakorda mõjutab üksikisikute toimetulekut. Kohalike omavalitsuste olukord on tõenäoliselt ajendanud mitmeid artikleid, mille tonaalsus riigi suhtes ei ole positiivne. Sotsiaalsfäär, heaolu ja tervis täpsustusid kategooriates B3 ja C3 enamasti sotsiaalsete probleemidena linna puhul ning riigi puhul lisandusid sinna ka valitsemisvead.

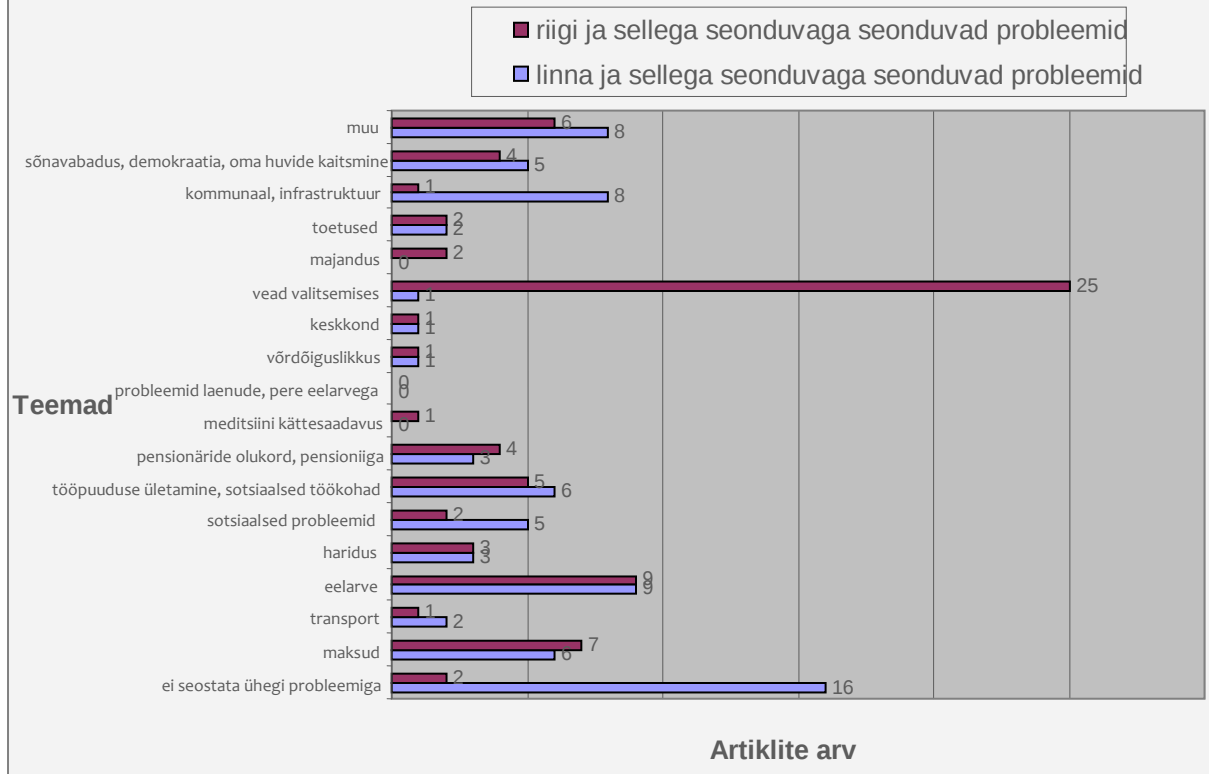
Huvitava tõsiasi on võib välja tuua selle, et ükski artikkel ei sobinud koodi „vähemused, rahvusrühmade vahelised suhted“ alla. Arvestades Keskerakonna fraktsiooni rahvuslikku jaotust, mille 44st kohast pea poole moodustavad vene päritolule viitavate perenimedega inimesed, on rahvusteemade mittekäsitlemine mõneti üllatav. Ilmselt on selliste temade jaoks sobivam kanal Stolitsa.

Graafikule 3 on kokku koondatud kategooriate B1, B2 ja C1, C2 andmed, mis tähistavad linna ning sellega seonduva ja riigi ning sellega seonduva mainimist artiklis ja kujutamist selle illustratsioonidel. Kui riiki ja sellega seonduvat mainitakse artiklis rohkem kui linna, vastavalt 73 ja 63 korda, siis illustratiivse materjali puhul on seis linna kasuks ja riigi kahjuks, vastavalt 33 linnaga seotud illustratsiooni ja 8 riigiga seotud illustratsiooni.

Graafik 4 näitab, milliste probleemidega seoses mainitakse linna või riiki ning nendega seonduvat. Linna ei mainitud seoses ühegi probleemiga 16 juhul. „Eelarve“ oli teemaks üheksal, kommunaal või infrastruktuur ning „muu“ kaheksal juhul. Riigi puhul oli enim lugusid valitsemisvigadest, kokku 25-l juhul, järgnesid „eelarve“ ja „maksud“ vastavalt üheksa ja seitsme korraga.

Graafik 4 Linna ning riigiga seonduva sidumine probleemidega

Kood „ei seostata ühegi probleemiga“ esines 2009. aasta lehtedes linnaga seoses kuus ja riigiga seoses kaks korda. 2010. aastal esines sama kood vaid seoses linnaga ning 10 korral. Kõikidel 16 korral, kui „ei seostata ühegi probleemiga“ esines, ei ilmnunud loo puhul hinnangut. Kood „vead valitsemises“ esines 2009. aastal riigiga seoses 12 korda ning linnaga seoses korra. 2010. aastal esines sama kood riigiga seoses 13 korda.

Kood „vead valitsemises“ esines riigi puhul 2009. ja 2010. aasta lehtedes negatiivsel taustal, saades 25st mainitud korrast üheksal juhul hinnangu pigem negatiivne (siin ja edaspidi selles lõigus peetakse silmas koodi C4 või B4, vastavalt institutsioonile ning kõiki lehenumbreid ja artikleid kokku) ning 16 korral tugevalt negatiivne. Kood „eelarve“ esines riigi puhul tugevalt negatiivse hinnangu saanud lugudes seitsmel korral ning pigem negatiivse hinnangu saanud lugudes kahel korral.

Tugevalt positiivse hinnangu saanud lugudes käsitleti teemat „kommunaal, infrastruktuur“ linna puhul neljal korral, pigem positiivses valguses esines see teema kolmel korral. Teema „eelarve“ sai linna puhul pigem positiivse hinnangu kuuel korral, kahel korral tugevalt positiivse hinnangu, ühel korral hinnang ei ilmnenu.

5. DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED

Uurimistulemuste põhjal võib öelda, et ajalehe Pealinn sisu võib iseloomustada suundumusega koostada artikleid kallutatult ning ebaobjektiivselt. Sellest tulenevalt ei vasta väljaanne avalik-õiguslikule meediale pandud normidele, mida tutvustatakse töö teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade peatükis.

Uurimisküsimusele Pealinna hoiaku kohta Eesti poliitikute, erakondade, linna ja riigi struktuuride, nende otsuste ning muu nendega seonduva suhtes saab vastata kinnitust leidnud hüpoteesiga: „Pealinna üldine hoiak on linnavalitsuse, Keskerakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poolt ja riigi ning selle struktuuride, sealhulgas ka valitsuserakondade vastu.“ Viimast näitavad analüüsitulemused, milles on nähtav tendents, mille kohaselt riik on negatiivne ja linn positiivne tegelane. Lisaks on see tendents 2010. aastal akuutsem, kui 2009. aastal.

Uurimisküsimuse „Millistele poliitilistele jõududele antakse enim sõna? Kas esineb kallutatust?“ esimesele poolele võib andmetele tuginedes vastata, et võrrelduna teiste erakondadega saavad enim sõna keskerakondlased, mis kinnitab ka samasisulist hüpoteesi. Kordadel, kui sõna saavad muu erakonna liikmed, ühtivad nende arvamused keskerakondlaste omadega, mis taas kinnitab hüpoteesi. Kuid siinkohal on oluline märkida, et enim artikleid oli kirjutatud inimese poolt või neis oli antud sõna isikule, kelle kohta vvk.ee kandidaadi otsing vastust ei anna. Sestap pole võimalik tuvastada nende poliitilisi eelistusi, kuivõrd nad pole neid avalikult väljendanud. Mis puutub kallutatusse, siis ajalehes Pealinn on andmetele tuginedes nähtav suundumus olla riigi suhtes kriitilisem kui linna suhtes. Autori hinnangul võib seda tõlgendada kui kallutatust ja ebaobjektiivsust.

Uurimisküsimusele „Kuivõrd on lehe positsioon kriitiline linnavalitsuse tegevuse suhtes?“ võib andmetele tuginedes vastata, et ajalehe Pealinn puhul on märgatav tendents mitte olla linnavalitsuse suhtes kriitiline, aga olla seda riigi suhtes. Olukorda näitlikustavad uurija hinnangul kõnekalt andmetes leidunud positiivsed hinnangud riigile, kuid need pärinevad lugudest, mis käsitlevad aega, mil Edgar Savisaar oli Eesti Vabariigi peaminister. Negatiivse hinnanguga lugusid Tallinna linna suhtes oli väga vähe.

Uurimisküsimusele „Mil määral on muutunud ajaleht Pealinn pärast linna ajalehe tasakaalu ja objektiivsuse tagamist puudutava punktiga koalitsioonileppe sõlmimist Keskerakonna ja SDE vahel?“ saab andmetele tuginedes vastata, et koalitsioonileppe punkt, mille eesmärgiks oli suurendada tasakaalu ja objektiivsust muuhulgas linnaga seotud lehtedes pole tajutavas vormis realiseerunud. Viimast tõendab 2010. aasta lehenumbritest leitav suurem kriitilisus riigi suhtes ning positiivsus linna suhtes, kui 2009. aastal. Siiski võib loota olude paranemist tulevikus, kuivõrd Katrin Saks on väljendanud meedias soovi ja valmisolekut selle küsimusega tegelemiseks.

Probleemipüstitusele „Kuidas kujutab ajaleht Pealinn Tallinna linna ja Eesti riigi juhtimist ning sellega seonduvaid protsesse? Kuivõrd on Pealinn avalikkuse huve esindav ja arutelu võimaldav ajaleht ja kuivõrd linna juhtorganite suhtekorralduslik väljaanne?“ võib eelnevat arvestades vastata, et Pealinn kujutab Tallinna linna positiivselt, Eesti riiki negatiivselt ning osalt seetõttu on väljaande näol tegemist munitsipaalmeedia ja suhtekorraldusliku materjali vahele paigutuva meediatootega, mis ei võimalda arutelu ning eelnevast tulenevalt pole järelikult ka avalikkuse huve esindav. Pealinna ning suhtekorraldusliku materjali seoseid nõrgendavad uurija hinnangul väga tugeva emotsionaalse laenguga tekstid – näiteks juhtkirjad, mille stiil sarnaneb pigem mõnele propagandaväljaandele. Samas tasakaalustavad selliseid lugusid artiklid, mis on kirjutatud neutraalselt, silmas pidades kõiki uudise kirjutamise nõudeid, samuti toovad säärased tekstid Pealinna tagasi ajalehelike joonte juurde.

Uuriija hinnangul on tihti väga teravalt tajutav erinevus propagandamaiguliste ning objektiivsete lugude vahel, mis välistab juhuslikult lugudesse sattunud emotsionaalsuse, ning viitab poliitilise tellimuse võimalikkusele, viimast toetab ka analüüsitud lehenumbrites leidunud kallutatud lugude stabiilne arv, mis keskmiselt jäi viie ühiku juurde lehenumbri kohta. Arvestades, et SDE ja Keskerakonna koalitsioonileppes oli linnameedia tasakaalu ja objektiivsust puudutav punkt ning sedagi, et pool aastat hiljem pole probleemi lahendamiseks välja pakutud nõukoda veel realiseerunud, võib eeldada, et linna juhtivad jõud kasutavad ja käsitlevad ajalehte Pealinn teadlikult suhtekorraldusliku väljaandena.

Eelnevalt kirjutatud toetab see, et 2010. aastast lehenumbritest kvalifitseerus kokku 43 artiklit, kuid 41 neist olid riigi suhtes tugevalt või pigem negatiivsed ja 2009. aasta 33st loost olid sama 29. Linna suhtes oli positiivseid artikleid 2010. aastal 25 ning aasta varem 20. Riigi suhtes olid positiivsed kaks artiklit, mis puudutasid aega, mil Edgar Savisaar oli peaminister.

Uuriija hinnangul väärrib märkimist tõsiasia, et artiklites ei vastanda niivõrd persoone – näiteks linna ja riigi juhte, vaid abstraktsioone – linna ja riiki kui sotsiaalseid või organisatoorseid objekte. Sellest annab tunnistust see, et lugudes kasutatakse vähe nimesid – enamasti piirduakse vaid peaministri, valitsuserakondade või keskvalitsuse mainimisega. Sellisel lähenemisel võib olla mitmeid põhjuseid, võimalikest üks võib olla see, et tekstist, mis väljendab pahameelt riigi suhtes üldiselt, on lugejal lihtsam aru saada, puudub vajadus lahti mõtestada mõne isikut, tema positsiooni riigi struktuuris, tema tehtud otsuseid, isiku minevikku või otsuste põhjuseid. McQuail (2003: 398): „iga teade, (kas informatiivne või veenda püüdev) puutub vastuvõtmisel kokku olemasoleva informatsiooni, muljete, uskumuste, hinnangute jm pagasiga. See pigem aktiveerib olemasoleva eelhäälestuse, kui tekitab midagi täiesti uut.“ Näiteks riigi või (kesk)valitsuse suhtes mingi hinnanguga teate edastamine äratamaks lugejate eelhäälestust võib olla uuriija hinnangul hinnangut evivate artiklite eesmärk ning seda

toetavad sisuanalüüsi tulemused, mis näitasid väga tugevaid hinnanguid riigi suhtes ja seda kogu analüüsitud lehenumbrite ajalise jagunemise vältel.

Selles kontekstis tasub meeles pidada, et linna väljaannete ja infolehtede kvaliteedi küsimus jõudis koalitsioonileppesse pärast viimaseid KOV valimisi, mis uurija hinnangul näitab, et tegemist on olnud teadvustatud küsimusega kuid sellesuunalist passiivsust varasematel aastatel või ka nüüd (nõukoda pole kuus kuud pärast koalitsioonileppe sõlmimist veel tegevust alustanud) võib lahti mõtestada kui linnajuhtidele sobivat ning aktsepteeritavat lahendust või olukorda.

Arvestades, et Tallinna linnavolikogu Keskerakonna fraktsioonist moodustavad pea poole vene juurtele viitavate perekonnanimedega linnavolinikud, hakkas uurijale silma, et mitte ükski artikkel ei käsitlenud teemat „vähemused, rahvusrühmade vahelised suhted“, mille võimalik põhjus on, et rahvusküsimusi arutatakse ajalehes Stolitsa.

Töö üheks puuduste põhjuseks oli kahtlemata probleem Tallinna linna meedia organisatoorset külge puudutava info kätte saamisega. Kuid siin aitas uurijat väga palju Tallinna linna Avalike suhete direktor Ain Saarna, kes uurijat mitmete töö seisukohast oluliste dokumentide ja muu infoga, rääkimata intervjuust, varustas. Mis intervjuusse puutub, siis lõi välja uurija kogematus intervjuu läbiviimisel, seda näitab ebaselge ja kõhklev küsimuste esitamine, samuti on tuvastatav vajadus oma teadmisi näidata.

Mis puutub Pealinna asetumist laiemasse meediakonteksti, siis oma roll on tal kindlasti täita – näiteks sotsiaalsete küsimuste kajastamisel. Samuti võib Pealinn tasakaalustada peavoolumeediat, mida on süüdistatud liiges parempoolsete erakondade toetamises. Lisaks – kas Pealinn asetub meediamaastikule kui munitsipaalväljaanne, suhtekorraldusmaterjal või kui parteiajakirjandus? Ametlikult on Pealinn munitsipaalväljaanne, kuid uurija hinnangul on lehes ka suhtekorraldusliku materjali alge, mistõttu paigutab uurija ajalehe Pealinn kahe grupi vahele. Pealinna sisu kvaliteedi

suhtes uurijal etteheiteid pole, kui jätta kõrvale uurimistulemustes avaldunud kallutatus ja ebaobjektiivsus, kuid sääraseid omadusi evivad artiklid moodustavad kogu lehenumbri leiduvate tekstide hulgast, mis jääb enamasti kolmekümne ja neljakümne tekstiühiku vahele, vähemuse

Sellelt pinnalt võrsub munitsipaalmeedia reguleerimise küsimus, millelt omakorda tõstatub oht sõnavabaduse piiramiseks. Nagu Ain Saarna on maininud, leiab Pealinnas toimuvale sarnane tegevus aset ka muudes omavalitsustes; Tallinnas põhjendatakse seda seda aruandekohustusega valijate ees. Selles valguses ei saa välistada, et enesekiitmise tendents Eesti kohalikus meedias on tugevalt juurdunud ning avalik-õiguslikus mõttes erapooletut kohalikku või munitsipaalmeediat võib lootma hakata alles siis, kui on kadunud sellekohane poliitiline tellimus, elik paranenud poliitiline kultuur. Hiljutise lasteaiakohtade ümber puhkenud skandaali valguses on selle peatne võimalikkus (uurija hinnangul ning tingimusel, et skandaali põhjuseid võib üldistada ja laiendada teistelegi omavalitsustele) üpris ebatõenäoline.

Töö tulemused on laiemas kontekstis olulised seetõttu, et nüüd on olemas alus ja materjal, millele tuginedes saab viidata Pealinna kallutatusele ning sellega tõstatada küsimuse lehe välja andmise otstarbekusest, arvestades raskeid majandusolusid ning seda, et tingituna kohalike omavalitsuste rahastamisest, võimaldab suurima opositsioonipartei esimees endale ja oma erakonnale maksumaksjate raha eest soodsaid artikleid suure tiraažiga tasuta levitatavas nädalalehes.

Uurija hinnangul on küsimuse olulisusest tingituna probleemile tähelepanu juhtinud ka ajalehes Pealinn ilmunud avaldus, mille meediaga seotud lõik sedastab järgmist: „Tahaksime eraldi rõhutada vaba ajakirjanduse vastutust ühiskonna ees. Vaba ajakirjandus ei ole vabadus kirjutada mida tahes. Vaba ajakirjandus peab olema eetiline, aus ja isikuvabadusi kaitsev. Ajakirjandus kui ühiskonda mõjutav, ühiskondlikke hoiakuid kujundav meedium ei tohi lamestuda kellegi tööriistaks või rahategemise

masinaks.“ (Veidemann et al 2009) Avaldusele on alla kirjutanud Rein Veidemann, Peeter Ernits, Toomas Lepp, Rein Ruutsoo, Allan Alaküla, Andres Kollist, Cilja Laud, Peeter Rebane, Mailis Repš, Ester Šank, Ain Seppik ja Edgar Savisaar.

Arvatavasti uuriva ajakirjanduse alla kuuluv, kuid siiski huvitav teema edasiseks käsitlemiseks, oleks välja selgitada, kas see, mida riigi puhul kritiseeriti ja linna puhul kiideti oli põhjendatud. Näitlikustades – kas see, et riik on vähendanud kultuuripealinna rahastamist, on tingitud majandustingimustest või pigem soovist torpedeerida ürituse toimumist. Või kas Põhjaväila kahjulikkusele keskendunud artikli koostamisele sundis linnavalitsuse selge teadmine magistraali kahjulikkusest või vajadus teha PRtööd, milleks sundis linna kehv majanduslik olukord situatsioonis, kus riigi poolt on kõik takistused kõrvaldatud.

Uurimistulemused näitavad tendentsi, kus keskseid eeldusi avalik-õiguslikule meediale ajaleht Pealinn pigem ei järgi – negatiivsus riigi ja positiivsus linna ning nendega seonduva suhtes, samuti Keskerakonna liikmete suur esindatus lehes, viitavad võimalikule erakondlikule mõjule. Mis puutub ligipääsu Pealinnale kui debati ruumile, siis on ka see tulemusi vaadates kaheldav – sisulist debatti linna või riigi valitsemise üle ei tekkinud, sest suur osa analüüsitud artiklites sõna saanud inimeste arvamustest ühtis Keskerakonna ideede ning hinnangutega. Debatiruumist kui ideaalist sai Pealinna töötluses koht linna otsuste põhjendamiseks ning käsitlemiseks linnale soodsal viisil, ehk sisuliselt PRtööriist. Arvestades eelnevat, aga ka Tallinna TV lansseerimist ning kanali nõukogu liikmete poliitilist tausta silmas pidades, tuleks jätkata Tallinna linna meedia edasise käekäigu analüüsimist.

KOKKUVÕTE

Uurimistulemuste põhjal võib öelda, et ajalehe Pealinn puhul on nähtav tendents kallutatusele ja ebaobjektiivsusele. Selle tunnistuseks on negatiivsed hinnangud riigi ja positiivsed hinnangud linna suhtes – kontentanalüüsi tulemusel kvalifitseerunud 76st artiklist olid riigi suhtes negatiivsed 70 ning linna suhtes positiivsed 45. Kuna Pealinn pole linna ja sellega seonduva suhtes kriitiline, võib eeldada, et ta seetõttu ei teeni avalikkuse huve, samuti ei ole Pealinna võimalik käsitleda avaliku debati ruumina. Kõneisikutest said uuritud lehenumbrites enim sõna Keskerakonna liikmed, kuid kui loos kasutati allikatena teiste erakondade esindajaid, siis ühtisid nende vaated Keskerakonna omadega. Seega sai töö probleemipüstitus – kuidas kujutab Pealinn linna ning riiki ja kas Pealinn esindab avalikkuse huve või on PR-väljaanne – vastatud: Pealinn kujutab linna positiivsemalt kui riiki ning ei ole Pealinn avalikkuse huve esindav, lisaks pole Pealinn ka arutelu võimaldav ning oma olemuselt asetub ta suhtekorraldusliku väljaande ja ajalehe vahele.

Eelnevast nähtuvat kallutatust peaks ohjama SDE ja Keskerakonna koalitsioonileppes mainitud meedia nõukoda, kuid see pole pool aastat pärast leppe sõlmimist ellu rakendunud. Linnameediat arendaval nõukojal on aga mõtet ainult siis, kui nõukoja loomise taga on siiras soov väljaannete ja saadete kvaliteedi parandamiseks. Arvestades, et pool aastat pärast koalitsioonilepingu sõlmimist pole nõukoda tööle hakanud ning et linnameedia oli kallutatud ka enne viimaseid kohalikke valimisi, kusjuures analüüsitud lehenumbrite lõikes oli kallutatud artiklite arv enamvähem stabiilne, võib eeldada, et linnameedia kvaliteedi parandamiseks puudub piisav erakondlik huvi, mistõttu võib meedianõukogust saada tasalülitatud rudiment, mis luuakse järgmisi riigikogu valimisi silmas pidades. Sestap võib linnameedia olukorda parandada vaid vastavasisuline poliitiline tellimus, kuid selle võimalikkus on senise koalitsiooni jätkamise tingimustes uurija hinnangul ebatõenäoline, mistõttu langeb vastutus linnaelanike enda rahaliste vahendite eest tehtud meedia kvaliteedi osas linlaste valimiskäitumisele.

Tulevikus võib probleemiks kujuneda peatselt alustav Tallinna TV, sest sihtasutuse nõukogu liikmed on Keskerakondliku taustaga. See on ka põhjus, miks peab Tallinna linna meediaga seotud tegemistel ka edaspidi silma peal hoidma, samuti tuleks otsida võimalusi nõukogu liikmete erakondliku tausta mitmekesistamiseks, arvestades praegust SDE ja Keskerakonna koalitsiooni.

KIRJANDUS JA ALLIKAD

1. *Ajalehe Pealinn toimetuse* (2010). URL (kasutatud jaanuar 2010)
http://www.tallinn.ee/telefoniraamat_puu?puu=Tallinna+Linnakantselei%2FAvalike+suhete+teenistus%2FAjalehe+Pعالinn+toimetuse.
2. *Ajalehe Stolitsa toimetuse* (2010). URL (kasutatud jaanuar 2010)
http://www.tallinn.ee/telefoniraamat_puu?puu=Tallinna+Linnakantselei%2FAvalike+suhete+teenistus%2FAjalehe+Stolitsa+toimetuse.
3. Alas, A. (2006). Ajaleht Pealinn jättis linnavalitsust kritiseeriva artikli trükkimata. *Eesti Päevaleht*, 15. detsember, URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://www.epl.ee/artikkel/366814>.
4. Arujärv, M-L. (2009). Peatoimetaja veerg: Maksupopulism ja silmakirjalikkus kuubis. *Pealinn*, 14. detsember, URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://www.pealinn.ee/index.php?pid=104&lang=5&nid=6867>.
5. Aug, T. (2009). Loe Tallinna koalitsioonilepet!. *Eesti Päevaleht*, 4. november, URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://www.epl.ee/artikkel/481828>.
6. *Avalike suhete teenistus* (2010). URL (kasutatud jaanuar 2010)
http://www.tallinn.ee/telefoniraamat_puu?puu=Tallinna+Linnakantselei/Avalike+suhete+teenistus
7. *Eesti ajakirjanduseetika koodeks*. URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://www.eall.ee/eetikakoodeks.html>.
8. *ERR Struktuur ja kontaktid - Rahvusringhäälingu nõukogu* (2010). URL (kasutatud jaanuar 2010)
http://err.ee/sisu.aspx?s=7&a=15#rahvusringhaalingu_noukogu.
9. *Georg Pelisaar* URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://riigikogu.ee/?op=ems&page=isikukaart&pid=720791&lang=ee&u=20100118122720>.
10. Hagi, Š. (2002). *Eesti telemaastik 1991-2001. Uurimused. Diskussioon. Teabekogud*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
11. Harro-Loit, H. (2008). *Ülevaade avaliku kommunikatsiooni ja meedia regulatsioonist*. Käsikirjaline loengukonspekt. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
12. Hennoste, T. (2008). *Kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serveerida ajalehuudist*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
13. *Isiku andmete vaatamine: Andres Kollist* URL (kasutatud jaanuar 2010)
http://www.tallinnlv.ee/aktalav/main?action=muuda_isik_vaikimisi&isik_id=1515.
14. Jõesaar, A. (2005). *Avalik-õigusliku ringhäälingu legitimatsioon: Eesti kogemus rahvusvahelises kontekstis*. Magistritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

15. Jõks, A. Vastus Urmas Reinsalu, Mihhail Lotmani ja Ants Paulsi arupärimisele. <http://www.oiguskantsler.ee/index.php?pageID=138>.
16. Jüriso, K. (2009). Tallinna Televisiooni hakkab juhtima Jüri Raudsepp. *ERR Uudised*, 24. november. URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://uudised.err.ee/index.php?06185685>.
17. Keskerakonna fraktsioon (05.11.09 -) (Linnavolikogu 7. koosseis, 29.10.09 -) . URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://www.tallinnlv.ee/aktalav/aktal.asp?frame=/aktalav/main?action=yksused&leht2=koosseisud&leht=linnavolikogu>.
18. Leonid Mihhailov URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://leonidmihhailov.eu/kontakt?locale=ee>.
19. McQuail, D. (2004). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. K. Kern et al (toim.). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
20. Pihl, J. *Vastus arupärimisele* (08.12.2009). Tallinna linnavolikogu. http://www.google.ee/url?sa=t&source=web&ct=res&cd=6&ved=0CBcQFjAF&url=http%3A%2F%2Fwww.tallinnlv.ee%2Faktalav%2FAruparimised%2FDokumentid%2Fapvdok787.pdf&ei=lvpUS9-qBdTm-QaDwdjjCA&usg=AFQjCNFz6lq8NjiVXfmC9663Z_6LzFha4w.
21. Raju, O. (2009). Olev Raju: omavalitsuste isiku tulumaksul baseeruv rahastamine ei ole jätkusuutlik. *Neljas.ee Arvamus*, 16. jaanuar, URL (kasutatud mai 2010) <http://www.neljas.ee/est/?news=976933&category=8>.
22. Saarna, A. (2005). Tung ja torm avalike suhete teenistuses. Ettekande materjalid. Tallinn, 29. märts.
23. Saarna, A. (2009). *Autori intervjuu*. Tallinn, 11. detsember.
24. Saks, K. (2010). Katrin Saks: võitlus ümberpiiratud linnas. *Tallinna Postimees*, 10. veebruar, URL (kasutatud mai 2010) <http://www.tallinnapostimees.ee/?id=222963>.
25. Savisaar, E. (2009). *Tallinna munitsipaalajalehtede koostöökogu moodustamine*. PO-1/235. Tallinna linnapea käskkirj, 12. november. Tallinn.
26. Seaver, U. (2009). Tallinn postitas inimestele Keskerakonna manifestiga Pealinna. *Tallinna Postimees*, 16. oktoober, URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://www.tallinnapostimees.ee/?id=176305>.
27. Seletuskiri Tallinna 2010. aasta eelarve eelnõu kohta. URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://tallinn.ee/est/g3417s47808>.
28. *Tallinna ametlikud teadaanded ilmuvad uuest aastast Eesti Päevalehes*. Tallinna linna kodulehekülge, URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://www.tallinn.ee/est/Tallinna-ametlikud-teadaanded-ilmuvad-uuest-aastast-Eesti-Paevalehes>.
29. Tallinna linna 2010. aasta eelarve, lisad 1–6. (17.12.2009).) URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://tallinn.ee/est/g3417s47891>.
30. *Tallinna linna meediakulude kasutamise otstarbekuse kontroll õigusaktidega sätestatud ulatuses ajavahemikul 2005-2007* (26.01.2009). URL (kasutatud jaanuar 2010) www.tallinnlv.ee/aktalav/Eelnoud/Dokumendid/ddok10483.pdf.

31. Tallinna linnaosade ajalehtedele esitatavad nõuded (31. 08 2005). URL (kasutatud jaanuar 2010)
https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3002&aktid=101501&fd=1&q_sort=elex_akt.akt_vkp.
32. Tallinna Linnavalitsuse 31. augusti 2005 määruse nr 84 “Tallinna linnaosade ajalehtedele esitatavad nõuded” kehtetuks tunnistamine (30. 11. 2005). URL (kasutatud jaanuar 2010)
https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3002&aktid=102416&fd=1&q_sort=elex_akt.akt_vkp.
33. Tarmo Lausing ajaveeb URL (kasutatud jaanuar 2010) <http://www.lausing.ee/>.
34. Teabeosakond (2009). URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://www.tallinn.ee/est/g424s471>.
35. Valimisnädala Pealinna lisaleht ajas ilmumiskava sassi. (2009). Tallinna Postimees, 4. november, URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://www.tallinnapostimees.ee/?id=183895>.
36. Vastus arupärimisele linna avalike suhete eelarve ja kulutuste kohta (04.02.2009). URL (kasutatud jaanuar 2010)
www.tallinnlv.ee/aktalav/Aruparimised/Dokumendid/apvdok708.pdf.
37. Veidemann, R. (2009). Vaba ühiskonda suudab kaitsta vaid aus ajakirjandus ja sõltumatud uurimisorganid. Pealinn, 9. märts, URL (kasutatud mai 2010)
<http://pealinn.ee/index.php?pid=121&nid=4981&lang=5&jsback=1>.
38. Vilistlaste nimekirjad (2009). URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://mail.jrnl.ut.ee/webpage/116>.
39. Ühiskondlik nõukoda. (2010). <http://www.err.ee/sisu.aspx?s=7&a=18>.

Kodeerimistabel

A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3	C4	Märkusi, probleeme
1.	P e a l i n n	1 4 / 1 2 / 2 0 0 9	Mõttetult kallis riiklik haridusreform hävitaks ka mitmed Tallinna koolid	6	2	1	2	1	4	1	0	4	0	1	0	4	1	Kuigi rohkem saavad sõna reformierakondlased, on nad väljaütlemistes haridusreformi suhtes väga kriitilised „Eesti riik on Euroopa Liidu toel investeerinud kutseharidusse miljardeid, kuid vaatamata toekale rahasüstile ja kutsehariduse küllaltki heale tasemele tõmbab noori ikka pigem gümnaasiumi. «Ligi 80% noortest õpib praegu gümnaasiumis. Haridusministeeriumi soov on, et edaspidi valiks gümnaasiumi 60% lastest ja ülejäänud läheksid kutseharidust omandama,» selgitab Pajula. «Riigil ei ole justkui vaja gümnaasiste, vaid töökäsi.»“ „ Mis muutuks reformi teostumise korral? “ • Tallinna koole tuleks ümber ehitada umbes 700 miljoni krooni eest. • Paljud õpetajad jäävad töötuks • Kesklinna lastele ei pruugi jääda enam kodulähedast kooli. • Õigus gümnaasiumharidusele sisuliselt väheneb, noored peavad väga varakult tegema õppe osas valikuid. • Reformi ei toeta haridusameti uuringu järgi enamik Tallinna kolijuhte ega lapsevanemaid.“
2.	P e a l i n n	1 4 / 1 2 / 2 0 0 9	Miks tallinlased on sunnitud vaatama merd vaid kaldalt? Tallinn tahab oma sadamata	4	8	3	2	4	1	1	1	3	5	1	0	7	1	”Ehk siis, linn oleks parem omanik. [...] Hetkel oleme olukorras, kus pealinnas asuvad sadamad kasutavad küll linna infrastruktuuri, kuid ei panusta sellesse mitte midagi. [...] Kui sadamad kuuluksid linnale, saaks linn endale ka sadamamaksud.” Autor on abilinnapea Taavi Aas.
3.	P e a l i n n	1 4 / 1 2 / 2 0 0 9	Riik kärpis valdade eelarvesse suured augud	6	1	0	2	4	3	0	0	0	0	1	0	8	1	„«Riigi seadusemuudatustega ja maksutõusudega on kohalikel omavalitsustelt suur osa ära võetud,» selgitab Ellam. Oma põntsu kohalikule eelarvele pani ka üldine palkade vähenemine, millelt tulumaksuosa tuleb kohalikku eelarvesse. Kokku kärpis riik omavalitsustelt üle miljardi krooni. Näiteks lõpetati riiklik programm lasteaiakohtade loomiseks, tekitades veerand miljardilise eelarveaugu.“ ”Tõsisel hädas on ka Rõngu vald, kelle kooli remont ähvardab pooleli jääda. Samuti võivad kooli remondiga seotud firmad põhja minna. «Selle olukorra on tinginud riigi seadusemuudatus,» ütleb vallavanem Aivar Kuuskvere (pildil). See lubab kohalikel omavalitsustel laenu võtta vaid välisabi projektide kaasfinantseerimiseks. Kuigi remonti, millega alustati varem, ei peaks uus kord justkui pidurdama, on valitsusel erinev arusaam selles, millal protsessid algatati. Igatahes pidas valitsus valla eelarvest kinni 12 miljonit krooni. „Aga me tuleksime ju ise toime, kui valitsus meid ebaseaduslikult ei trahviks.”“
4.	P	1	Tallinn	6	1	3	2	4	1	1	0	3	4	1	0	3	1	”Suurimaks majandusriskiks on riigi keskvalitsus”, nentis

8.	P e a l l i n n	1 4 / 1 2 / 2 0 0 9	Müügi maks aitab ettevõtlust, paadim aksuga saaks sadama d korda	1	1	3	2	4	1	1	0	1	4	1	0	1	2	"Ühelt poolt on need maksud kehtestatud riigieelarve kärbetest linnaeelarvesse tekkinud akukude katteks, teisalt aga ka kohaliku ärikeskkonna ja merenduse arendamiseks." "Kui riik kehtestas maksu vaid kuuajalise etteatamisega, siis linna müügi maksu osas on ettevõtjatel aega enam kui pool aastat." „Erinevalt riigipoolsest 2%-lisest käibemaksu tõusust, mis mõjutas kõiki eluvaldkondi, ei tõsta linna müügi maks ravimite, osa toiduainete ja lastekaupade hindu,» lausus abilinnapea Eha Võrk. «Ehk eelkõige ei puutu müügi maks nende kaupade hindu, mis on eluliselt olulised majanduslikult kõige raskemas seisus olevatele linlastele.»"
9.	P e a l l i n n	1 4 / 1 2 / 2 0 0 9	Parema ärikeskkonna eest peaks ka maksma	7	1	3	2	4	9	1	0	1	4	1	0	1	2	Kommentaari autor Jaan Õmblus oli Edgar Savisaare majandusnõunik Tallinna linnavalitsuses „ Ettevõtja Jaan Õmbluse sõnul läheb kohalik müügi maks ka kohaliku ärikeskkonna arendamiseks. «Mida suuremad keskused, seda suuremad maksud,» selgitab Õmblus üldist majandusloogikat. «Mida arenenumad riigid, seda kõrgemad maksud. Ja minnakse nendesse keskustesse ikkagi.» „Tallinna müügi maksu kohta ütleb Õmblus, et ettevõtja küll maksab, aga saab sellest ka kasu.“ "Linn maksab ettevõtjatele toetusi ja Tallinna elukeskkond on ahvatlevam kui ükski muu paik Eestis." "«Ettevõtjate tänane kartus on üle võimendatud,» märgib Õmblus. «Ettevõtjad ikka kardavad makse. Aga riigipoolse 2%-lise käibemaksutõstmise puhul paanikast ju polnud, kui välja arvata see, et riik kehtestas oma maksutõusu tõesti ülepea kaela.» Linna maks aga hakkab kehtima alles enam kui poole aasta pärast ehk kohanemisaega on piisavalt." A5 – Õmblus kommenteerib müügi maksutemaatikast: Tekib küsimus, kas artikli näol on tegemist PRkirjutisega, veenmaks lugejaid müügi maksu suhtes?
10.	P e a l l i n n	1 4 / 1 2 / 2 0 0 9	Müügi maks on mõistlik lahendus	6	3	3	0	4	9	1	0	3	4	1	0	1	0	"Tallinna 2010. aasta eelarve eelnõud saab üldiselt lugeda õnnestunuks kahes aspektis: prognooside konservatiivsus ning püüe linna tulubaasi mitmekesistada." „ Eriti positiivne on nn luksusmaksu kasutamine eraomanduses olevate paatide maksustamisel.“ „Samamoodi on müügi maks 1% ulatuses suhteliselt mõistlik lahendus. Eriti USA-s on kohalikud ja märksa suuremad müügi maksud väga laialt levinud.“
11.	P e a l l i n n	1 8 / 0 1 / 2 0 1 0	Kodu kaotamise hirmus elamise aeg	2	2	3	2	4	9	1	1	5	4	1	0	7	1	"Kui Tallinn asus aastaid tagasi ehitama linna kortereid, räägiti sellest kahjuks enamasti vaid kriitilises toonis. Või ei pärinud nende majade valmimine üldse meedia tähelepanu, olgugi, et tegu oli Eesti mõistes selgelt harukordse ja positiivse ettevõtmisega." "Eesti riik peaks oma Euroopa mõistes olematut ehk passiivset elamupoliitikat muutma [...]." "Kui paljudes Euroopa riikides tuleb sellistel puhkudel riik appi, siis meil mitte." „Linna tegevuse keskmesse on asetatud sotsiaalsed teenused ja nendega seonduvad kulud. Loomulikult on see keset majanduskriisi enam kui õigustatud.“
12.	P e a l l i n n	1 8 / 0 1 / 2 0 1 0	Riigi maksutõusud rõhuvad linlast	5	1	3	2	4	9	1	0	1	4	1	0	1	1	Terve artikkel pühendatud riigi maksutõusu kritiseerimisele. Hea arvudega manipuleerimise näide: "Riigi maksud moodustavad üldisest maksukoormusest pea 100%, linna maksukoormus on vaid 0,1%" "Kui riik taastaks omavalitsuste rahastamise eelmise aasta tasemel ja tühistaks kõik viimase kahe aasta suured riiklikud maksutõusud, poleks ka Tallinnal olnud vaja kohalikele makse kehtestada." "Tallinna uute maksude rahalist mõõdet maksumaksjale peab Lehis oluliselt väiksemaks [...]."
13.	P e a l l i n n	1 8 / 0 1 / 1 1	Tarbimise maksu tamist soovits	6	8	3	2	4	1	1	1	1	4	1	0	1	2	"Erinevalt keskvalitsuse kehtestatud käibemaksu kaheprotsendilisest tõusust, mis mõjutas kõiki eluvaldkondi, ei tõsta Tallinnas kehtestatav müügi maks [...] eelkõige nende kaupade hindu, mis on eluliselt olulised majanduslikult kõige raskemas seisus olevatele linlastele." " Riik on täna vähendanud kohalikele omavalitsustele eraldatavat

	n	2 0 1 0	rahand usminis ter															tulumaksuosa ja astunud ka käibemaksu ja aktsiisihinnatõusuga jõudsa sammu edasi (eelkõige) maapiirkondade hääbumisele. Tallinna müügitmaks on vaid üks võimalik katteallikas keskvalitsuse tehtud ränkadele otsustele ja kärbetele.”
14.	P e a / l i n / n 2 0 1 0	1 8 / 0 1 / 2 0 1 0	UUS KODU TUTE LAINE : sajad kodula enu võtnud või tööta jäänud pered elavad lageda taeva alla jäämise hirmus!	5	2	3	2	3	9	1	0	5	4	1	0	7	2	” «Riik tekitab praeguse poliitikaga kunstlikult kodutust.»“ „Tallinn on viimased seitse aastat ainukese omavalitsusena ehitanud munitsipaalkortereid, ent Eesti riik erinevalt muust Euroopast avalikku elamufondi ehitamist ei rahasta. Pigem on valitsus munitsipaalelamute ehitamist pidevalt kritiseerinud.“
15.	P e a / l i n / n 2 0 1 0	1 8 / 0 1 / 2 0 1 0	Rainer Kattel: inimese d peaksid julgem a oma õiguste kaitsek s ka tänavat ele meelt avalda ma tulla!	1 0	2	0	2	3	9	1	0	5	0	1	0	5	2	” Tänapäevaks on selge, et Eesti pensionisüsteem on ebakindel – enamused hakkab tulevikus saada väga kesist pensioni. Juurdepääs arstiabi on vilets, varanduslik ebavõrdsus suur, ometi midagi ei muudeta.“ „Ka parlamendi võimekust peaks tõstma, neil peaks olema oluliselt enam võimalusi palgata analüütikuid, teha uuringuid.“ „Täna ei ole Riigikogu enam osapool, vaid pigem tempel.“ „Rahvusliku lõhe hoidmine ja selle propageerimine on Eesti arengule hukatuslik. See on võimaldanud valitsusel paljude oluliste sotsiaalsete küsimustega mitte tegelda, lükates kõik probleemid nõ rahvusprobleemi kaela.“ „Meil on pealinn, mis hoiab majandust alati osaliselt üleval. Eesti jääb alati kohaks, kus mõnekümnel tuhandel enamasti noorel inimesel on hea elada – ent küsimus on, mis saab ülejäänutest.“
16.	P e a / l i n / n 2 0 1 0	1 8 / 0 1 / 2 0 1 0	Sõda kultuur ipealin na raha pärast – milles asi?	6	2	3	2	4	1	1	0	1 1	4	1	1	7	1	„Kultuuriministri avaldus, et kui Tallinn ise hakkama ei saa, siis leiab riik raha küll ja kultuuripealinna projekt mingil juhul ära ei jää, jätab mulje, et tegelikult pole asi rahas, vaid poliitilises mängus.“ „Ansip toob enne pronksõduri sinna tagasi, kus see oli, aga mingisugust raha ta ei anna,» ütles Hvostov. Tema hinnangul võtab Ansip kultuuripealinnale raha andmist, nagu annaks ta seda isiklikult Savisaarele. Hvostovi sõnul võib Ansip lausa loota, et Tallinnalt võetakse kultuuripealinna tiitel ära, sest seda saaks järgmistel parlamendivalimistel Savisaare ja Keskerakonna vastu ära kasutada.“
17.	P e a / l i n / n 2 0 1 0	0 8 / 0 3 / 2 0 1 0	Võrdsu s Eesti moodi	2	2	0	2	3	9	0	1	0	0	1	0	7	1	A7 – märkused Tallinna linna kohta puuduvad; A9 – naiste heaolu, võrddõigluslikkus; A10 – ajakirjanike puhul ei õnnestunud tuvastada nende poliitilisi eelistusi, erakonda nad ei kuulu; B2 – autor M-L Arujärv, kui linnavalitsusega seotud inimene, on juhtkirja illustreerival pildil; „Kui isegi Eesti esisotsioloog Juhan Kivirähk pidi pärast oma kriitikat valitsuse aadressil kartma töökoha pärast, siis mida peab tundma nõ tavainimene? Ühiskonnas on praegu väga mõjukaid jõude, kes on sõnavabaduse vastu ja peavad end universumi direktoriteks, sedastab Kivirähk ka tänases Pealinnas.“ „Kas pole absurdne, et Eesti suurimad viimase aja nõ edusammud võrddõigluslikkuse vallas on seotud jõhkra töölepingu seadusega, mis võimaldab ka rasedatel naistel teha ükskõik kui rasket füüsilist tööd, töötada öösiti ja isegi lennata lähetusse? Hurraa – just seda kõik naised pikisilmi oma kaitseks ootasidki! Kas pole see mitte äraspidine võrddõigluslikkus? Samas on naistel saamata 80

[illegible]

29.	P e a l i n n	0 6 / 0 4 / 2 0 0 9	Kui ajakirja ndus ei suuda vaba ühisko nda tagada	4	9	0	2	1 3	9	1	0	7	0	1	0	7	2	A5 – autor on Irja Tähismaa; B3 ja B4 (Keskerakonnast konstrueeritakse erakond, mida koheldakse ebavõrdselt): „Päevaleht hurjutab Tallinna linna, et see «laseb käiku suure hulga maksumaksja raha, et rääkida õpetlikku lugu Panovist, kes ise sugugi ei taha olla looga seotud». Ajakirjanike altruism Panovi kaitsmisel võiks isegi omamoodi armas olla, kui ta poleks nii tragikoomiline, sest kui Tallinna abilinnapea Vladimir Panovil 2003. aastal telekaamerate ees käed raudu pandi, siis oli just ajakirjandus see, kes ta enne kohut mõnuga süüdi mõistis. Siis anti Panovile tuld, sest lähenemas olid valimised ning härra Keskerakonna liikme «tanki tõmbamine» oli hädatarvilik neile poliitilistele jõududele, kes moodustasid hiljem valitsuse.“ „Juba tükimat aega ei ole ajakirjandus täitnud oma ülesannet valvata selle järele, et riigi seadusandlik, täidesaatev ja kohtu võim tegutseksid nõnda, nagu see oleks kõrgeima võimu kandjale, s.o rahvale kõige kasulikum. Vastupidi, ajakirjandusest on saanud nende võimude tegevuse põhjendaja ning õigustaja, omalaadne kannupoiss, kes loodab kui Sancho Panza saareriigi valitsejaks saada, kui tema isand Don Quijote peaks selle talle ühel heal päeval vallutama. Ja see isand, kelleks on hetkel võimul olev peaminister ja tema valitsuskabinet, muudkui kütub oma kannupoisi lootusi üles: kutsub teda lantsile ja dineele, presidendi vastuvõttugi uksepraost piiluma, et kannupoisil oleks ikka piisavalt motivatsiooni isandat edasi kiita.“ „Ajalehe Postimees pealkirja alla võiks näiteks vabalt kirjutada «Reformierakonna häälekandja», sest lehest ei ole võimalik leida pea ühtegi Reformierakonna-kriitilist kirjatükki või arvamust. Küll aga on seal kuhjaga lugusid, mis annavad otsesemas või kaudsemas toonis mõista, kui halb on Reformierakonna põhiriivaal Keskerakond ning mida kõike halba võib juhtuda, kui see peaks valimistel võidu saavutama.“ C3 – Tähismaa heidab ajakirjandusele ette liigset sõprust poliitilise ladvikuga ja vastupidi.
30.	P e a l i n n	1 2 / 0 1 / 2 0 0 9	Kus on riigi päästep laan?	2	2	3	2	3	9	1	1	5 1	4	1	0	5 1	1	B2 – M-L Arujärv kui linnavalitsuse töötaja; „Ka Tallinn on juba teinud kriisimeetmete väljatöötamisel esimesi samme. Suurendatud on toetusrahasid supiköökidetele ja kahekordistatud töötute heakorratööde summasid. Samuti saavad inimesed linna infosaalis tasuta tööõigusnõu. Samas peavad inimesed jaanuaris 2009 ikka veel küsima: kus on Eesti riigi päästeplaan? Meie sotsiaalministeerium pole avalikkusele esitlenud mingeid riiklikke abipakette, millega võiks inimeste toimetulekut suurendada. Ainuke «pärl» on töölepinguseadus, mis võimaldab töötajad kiiremini tänavale saata. On muidugi ilmne, et kuni sotsiaalministeeriumis endas valitseb kriis ja kaos, ei suuda sama asutus ka toimetulekuraskustega inimesi senisest rohkem aidata.“
31.	P e a l i n n	1 2 / 0 1 / 2 0 0 9	Sotsiol oog Iris Pettai: Otsige m teid üksteis e abistam iseks	7	3	3	2	3	9	1	0	5 1	4	1	0	7	2	A5, A6 – Pettai kommenteerib olukorda; „«Valitsus on ju kogu aeg püüdnud majanduse olukorda ignoreerida, kriisiprogrammi pole olemas. Minu arvates on kaotatud väga palju aega. Ma arvan, et meid ootavad ees suured ebameeldivused, kui koguneb kriitiline mass inimesi, kes osutuvad olevat väljapääsmatus olukorras ega suuda sellest iseseisvalt välja rabeleda.“ „Selles mõttes sisendab Tallinna linnavalitsuse tegutsemine mulle rohkem optimismi kui Eesti valitsuse käitumine. Juba nüüd on suurendatud supiköökidete finantseerimist, töötutele pakutakse teenimisvõimalusi jne. Kriis on meie ühine probleem. Me peame olema solidaarsed. Aitama neid, kes on hätta sattunud, mitte jätma inimest üksinda lootusetusesse.»“
32.	P e a l i n n	1 2 / 0 1 / 1	Pensio närilid said tüki suhkrut kohvi	5	4	3	2	3	9	1	0	5 2	4	1	0	7	2	„Tallinn on Eestis pea ainuke linn, mis maksab pensionäridele aastas tuhat krooni toetust hinnatõusude leevendamiseks. Vaid Pärnu linn järgib Tallinna eeskju, piirdudes siiski vaid 500-kroonise toetusega.“ „Proua Alvine-Armilde ütleb, et on suur lehelugeja, aga vahel ajavat mõni asi päris vihaseks. «Kuidas saab pensioniraha kasutada millekski muuks kui pensioni

	e a l i n n	2 / 1 2 / 2 0 0 8	üle kohut ei mõistet a									2					2		Keskerakonna nimekirjas, 2010 aprillis pole Kõrv Pealinna toimetuse nimekirjas, sellest ka välisallikas; A7 lugu lugedes võib jääda mulje, et lugu konstrueerib linnast kannataja, kellele on ülekohut tehtud, Pealinna kasutatakse poliitiliste vastaste ründamiseks ning suhtekorraldusliku materjali avaldamiseks ; A9 – vajadus Ivo Parbuse suhtes rakendada jälitustoimingud klassifitseerub kuritegevuseks; B3 – kategooria puudumisel muuks ; C3 – jälitustoimingute ebaõnnestumine; „Pressikonverentsil püstitas linnapea Edgar Savisaar küsimuse: kas toimub võitlus korruptsiooniga või kasutatakse korruptsioonimadjakat linnavõimu vastases poliitilises võitluses. “Minu jaoks on küsimus, kas Ansip teadis sissetungist linnavalitsusse ja kas Pihl andis selleks korralduse või mitte. Samas on mõlemad poliitilised ametiisikud ja vastutavad selle eest,” ütles Savisaar.“ Vahepealkiri: „Valikuline uurimine?“ „Seppik tuletas taas meelde, et on prokuratuurilt korduvalt küsinud, miks Kapo ei alusta uurimist 30. oktoobril Eesti Ekspressis ilmunud Tarmo Vahteri artikli põhjal, kus öeldi, et maadevahetuse pöörasid parseldamiseks Reformierakonna juhtfiguurid? “Esimene kord vastas prokuratuur mulle ülbelt, külmalt ja selgelt: me ei tea, kuna me pole seda kontrollinud,” meenutas Seppik. “Saatsin uue kirja küsimusega, miks nad ei kontrolli. Prokuratuur vastas umbes nii, et meil need õiged maadevahetuse mehed on juba kohtu alla antud ja rohkem pole vaja. Analooget küsimuse esitasin ma Tartu abilinnapea Anto Ili (astus aselinnapea kohalt tagasi – J.K.) kohta, kes võib olla ja ma eeldan, et ongi aus inimene, kuid tema firmaga on linn sõlminud üle 140 lepingu tööde tegemiseks. Küsisin Kapost, et kas ei teki väikest värelustki, et järsku on korruptsiooniohtlik olukord tekkinud? Kokkuvõtteks vastati, et me ei kavatsegi sellega tegelda.”“ „Kogu kohtueelse uurimise süsteem kriminaalmenetluse mõttes põhineb sellel, et politsei, kohus ja prokuratuur üksteist kontrollivad,” lausus ta. “Nii kui üks neist hakkab teisega kokkumängu tegema, nii langeb süsteem kokku. Aga mida prokuratuur praegu teeb? Ta isegi ei vaevu ütleva, kas seaduslikku alust ikka oli? Just sisuliselt, mitte vormiliselt, vormiliselt oli kindlasti kõik korras.”“
36.	P e a l i n n	2 2 / 1 2 / 2 0 0 8	7 küsimu st	1 0	1	3	2	5	9	1	0	1 2	4	1	0	7	2	2	„Kas tänapäeval ka mingi tsensuur toimib? Ei. Vene ajal vähemalt öeldi, et sa oled riigi vastane. Aga nüüd antakse mõista, sest ükski raadio ega televisioon mind ei kutsu. “Nätsti”-saade keelati ka ära, sest tollane peaminister Laar ütles, et Eesti riiki juhtida, see pole “Nätsti”- saadet teha. Ja kaks nädalat hiljem Eesti Raadio nägigi võimalust...”“ „Mida arvad viimasest kirgi üles kütnud rahvaküsitlusest? Kultuurikatel on noortele ja neid tuleb toetada. Kui me räägime majanduslikust kokkuhoiust, siis peaksid teatraliid tegelema sellega, miks riik piletihindu tõstab, mitte miks Tallinn ei taha teatrit ehitada.“ „Mida sa arvad Tallinnast? Linnas elu käib, nagu ta peab käima.“ „Kui sa oleksid valitsuses, mida kohe muudaksid? Valitsus peaks jalgupidi maa peale tulema ja oma riigi ning rahvaga tegelema. Paika tuleks panna nii haridus, kodaniku- kui ka isamaaõpetus.“ A5 – vastas Raimo Aas, humorist; A6 – kes küsimused mõtles. pole märgitud:

37.	P e a l i n n	2 9 / 0 3 / 2 0 1 0	Mille vastu protesti me	2	2	0	2	5	9	0	1	5	0	1	0	5	1	„Vaadates aga asjade seisu tänases Eestis, siis on nii ajakirjandus kui ka rahvas võimu jaoks juba pikka aega niikuinii nagu üks valge paber, kuhu riiki juhtivad jõud võivad kirjutada mida tahes. Küsimus pole ju vaid Langi allikakaitse seaduses, vaid kümnetes teistes seadustes, mis jätvavad üha enam kaitseta mitte ajakirjanduse, vaid sotsiaalse kaitseta kõik nõ tavalised inimesed. Pealinn protestib oma tänase lehega ka valitsuse pensioniea tõstmise kava vastu, mis sunniks üha rohkem eakaid inimesi end tulevikus töötute ridadesse registreerima. Kuna töötute mured jätvavad täna riigi niikuinii külmaks, siis jäävad ka pärast pensioniea tõstmist suurima löögi alla just vanemad töötajad. Olgugi et kõik eksperdid on kinnitanud, et tänastes tingimustes on pensioniea tõstmine ebainimlik, ei kavatse riik seda ilmselt kuulata. Lisaks pensioniea tõstmise plaanile protestib Pealinn Eesti massilise tööpuuduse vastu, mis sunnib paljusid inimesi kodumaalt lahkuma või paljusid peresid elama üha suureneva vaesuse tõttu sisuliselt siseemigratsioonis. Öeldakse, et vaesus pole häbiasi, aga riigile on tema rahva üha kasvav vaesus küll kindlasti suurimaks häbiks. Ja seda häbi ei pese maha ei euro, ega koletu vabaduse samm. B3 – kuigi ei mainita Tallinna linna, on ajaleht Pealinn linna häälekandja, esindades seega seisukohti; B4 – tööiga, töötus ja allikakaitse, ajakirjandusvabadus on põhiteemad – sotsiaalsed probleemid;
38.	P e a l i n n	2 9 / 0 3 / 2 0 1 0	Tooma s Vitsut kutsu pension iea tõstmis ele vastu astuma	7	1	0	2	3	1	0	1	0	0	1	0	5 2	1	„See on ilmne asendustegevus,» leiab Vitsut. «Tööpuuduse ja muude teravate probleemide lahendamise asemel püüab valitsus suruda toore jõuga läbi Eesti elanike enamusele kahjulikke ja pikas perspektiivis sobimatuid lahendusi, mida parempoolne poliitika on juba niigi rohkesti kaasa toonud.» „Vitsut nõustub nende kultuuri- ja ühiskonnategelastega, kelle hinnangul on otsuste langetamine Eestis muutunud üha läbipaistmatumaks ning koondunud kitsa ringi inimeste kätte.» „Pensioniteema on kindlasti üks selliseid, mis vajab avalikku arutelu ja miks mitte ka paljuräägitud ühiskondlikku kokkulepet. Võimuparteidel oleks siin hea võimalus näidata, et niisugustest lepetest räägitakse tõsiselt ning tõepoolest hoolitakse avalikust arvamusest,» pakub Vitsut.» „Tema sõnul eksitatakse inimesi väidetega, nagu poleks pensioniea tõstmisele alternatiivi. «Eakate väärika kohtlemise, tervise edendamise ja eluea pikendamise alternatiiv ei saa olla pensioni edasilükkamine. Valitsusel tuleks aktiivselt tegelda hoopis töökohtade loomisega, mis aitaks täita nii pensioni- kui haigekassat ja üldse meil kõigil paremini toime tulla,» leiab linnavolikogu esimees.» A5 – tegemist on Vitsuti kommentaariga; A6 – teksti mõned parafrazeeringud lisanud inimest pole märgitud; B3 ja B1– kolleegidele suunatud üleskutse all peab leht ilmselt silmas erakonnakaaslast Toompeal või kolleege poliitikas üldisemalt, kui inimesi, kes saaksid pensioniea tõusule mingit mõju avaldada, sestap ei pea uurija silmas Vitsuti otseseid kolleegide Tallinna linnavalitsuses; B2 – Vitsut keskerakondlasena on pildil;

39.	P e a l i n n	2 9 / 0 3 / 2 0 1 0	Tallinn a linn: veefirm a erastam ise kahjuli k leping tuleks tühista da!	1	1	3	2	4	1	1	0	1 0	5	1	0	7	1	B4 – korduvalt mainitakse, et erinevalt eelmistest linnavalitsujatest, on praegune suutnud vee hinda alandada; „Linnapea Edgar Savisaar tunnustab õiguskantslerit vee hinna küsimuse püstitamise eest. «Kümme aastat on Tallinna linnavolikogu ja linnavalitsus püüdnud tõstatada Tallinnas IRL-i, Reformierakonna ja Mõõdukate linnavalitsuse poolt sõlmitud AS-i Tallinna Vesi enamusaktsiate erastamise ja teenuslepingu temaatikat, et juhtida tähelepanu tookord sõlmitud lepingute kahjulikkusele.» märkis Savisaar.“ „Linnapea soovis teada, kellele peaks adresseerima küsimused seoses veehinna tõusuga, ja tuletas meelde ajalugu. «IRL-i, Reformierakonna ja Mõõdukate juhitud Tallinna linnavolikogu nõustus 2000. aastal 30%-lise veetariifi tõusuga järgmisel viiel aastal.“ „Keskerakonna juhitud linnavalitsus pidas läbirääkimisi AS-iga Tallinna Vesi, mille tulemusel pidurdati oluliselt veehinna tõusu: erastamislepingus aastateks 2001–2005 ette nähtud 30% asemel kasvas hind 16,2% võrra.“ „Seni ei ole riik euronõuete täitmiseks Tallinnale tuge pakkunud. Kahtlemata kajastuvad need investeeringud ka tallinlaste veehinnas. Tallinna linnavalitsus taotleb järjekordselt, et riikliku järelevalve organid, kaasa arvatud õiguskantsler, teostaksid 2001. aastal sõlmitud Tallinna Vee erastamistingutuste ja teenuslepingu aluseks olevate otsuste põhiseaduslikku kontrolli. Erastamisleping tuleb tühistada ja sellega Tallinna linnale ja linnaelanikele tekitatud kahju hüvitada.“ „Praegune linnavalitsus on seisukohal, et 2001. aastal tallinlastele veetariifi määramise kahjulikes tingimustes kokku leppinud poliitikud ja erakonnad peavad võtma poliitilise ning õigusliku vastutuse ja hüvitama elanikkonnale tekitatud kahju. Kahju peab hüvitama ka riik, kes ei ole suutnud luua efektiivselt töötavaid riikliku järelevalve organeid.» lausus Savisaar.“
40.	P e a l i n n	2 9 / 0 3 / 2 0 1 0	Eksper did: „Pensio niea tõstmin e poleks täna inimlik !“	6	1	0	2	3	9	1	1	5 2	4	1	0	5 2	1	„ OPOSITSIOONI VÕIT: pensioniea tõstmine lükati Keskerakonna survele edasi. “ „Mehhaaniline pensioniea tõstmine lihtsalt suurendaks töötute ja töövõimetuspensionäride hulka, andes niigi masust räsitud rahvale sõnumi, et vaadake ise, kuidas hakkama saate – pensionikulud vajavad kärpimist.» ütleb ametiühingujuht Harry Taliga.“ „Meil on halvad töötingimused, palju tööõnnetusi, aga riik ei tee midagi, et motiveerida tööandjaid neid probleeme lahendama.» lausub Taliga.“ „Selle asemel teatas valitsus, et ta on oma otsuse teinud ja muu teda ei huvita.» nentis Taliga.“ „Paraku valitsust ei huvita selle muudatuse mõju sadadele tuhandetele inimestele ega ka see, et pensioniea tõstmine võib ühiskonnale tervikuna kallimaks maksma minna kui mõningane pensionikulu vähenemine. Ja kolmandaks on riiklikus pensionikindlustuses palju tõsisemaid ja kiiremat tegutsemist vajavaid probleeme kui pensioniea tõstmine – kahjuks neid püüab riik maha salata.»“ „Simson ütles, et võidetud aeg annab võimaluse põhjalikumaks avalikuks debatkiks. « Sellega täitis opositsioon ühe oma eesmärgidest, » lisas ta. Keskerakond on vastu pensioniea tõstmisele ning eelnõu kiirkorras vastuvõtmisele Riigikogus. «Reformierakond ning Isamaa ja Res Publica Liit püüavad ilma ekspertide arvamust arvestamata ning ühiskonnas konsensust leidmata võtta vastu seaduse, mis mõjutab negatiivselt kõigi alla 56-aastaste inimeste tulevikku.» nentis Simson.“ A5 – Harry Taliga analüüsib personaalselt pensioniea küsimust; A7 – Tallinna linna suhtes tonaalsust pole, küll aga Keskerakonna suhtes, mis mõjutab B1 ja B4; B2 – lugu täiendavate kommentaaride juures on Kadri Pärnitsa (SDE) pilt;
41.	P e a l	2 9 / 0	Savisaar: Tõnis Lukas koligu	1 1	4	0	2	1	1	1	1	4	5	1	0	4	1	„Kuu aega tagasi teatas Tõnis Lukas maia näoga, et ta loobub põhikooli ja gümnaasiumi poolitamisest. Oli see nüüd Andres Kuuse juhitud «Foorumi» saates läbipõrumise või presidendi juures vaibal käimise tagajärg? Või oli see hoopis poliitiline

[illegible]

[illegible]

																				Samas jättis Scottile sügava mulje Tallinna linnapea. «Eeldasin, et ta on oma muude tegemiste kõrval kultuuripealinna asjadega vaid mõõdukalt kursis, kuid selgus, et projekt on tema jaoks väga tähtis,» mainis ta.“ „Samuti tundsin pettumust, et valitsus keeldus linnaga ühiselt kultuuriprojekte toetamast. Usun, et see hakkab edaspidi kultuuripealinna programmi majanduslikku võimekust mõjutama.“ „Tallinnal on ka väga loomerikkad tulevikuplaanid, linn tahab maailma silmis suuremaks kasvada, saada tähtsamaks mängijaks. Tallinn on küllalt võistlushimuline, ja kogu see võistlus Riia, Vilniuse ja Helsingiga on hea relv.“ „Seetõttu oli mulle pettumus, et Eesti valitsus pole oma kolmandikku välja käinud. Loodan, et 2011. aastaks see olukord muutub. Praegu on raha andmine poliitiliseks muudetud. See on piinlik, sest näiteks eraettevõtetele on praeguses majandusolukorras palju raskem lähiajal kultuuri toetamiseks raha leida.“ B3 – kultuuripealinn;
60.	P e a l i n n	0 9 / 0 3 / 2 0 0 9	Säästua ja autor	2	2	0	2	4	9	1	1	9	3	1	0	3	1			„Looga, kus Suur Peeter (valitsus) on esiteks kõigile valetanud, et tal on leivakott väga täis (loe – õhku täis riigielarve) ja teiseks on ta suure osa oma leivakotist võõrastele ära kinkinud (loe – 5 miljardit krooni kingib Eesti riik välisriikidele kas või ettevõtte tulumaksu vabastusega ja 5 miljardit kingiti ära tulumaksu mõttetult alandamisega aastate jooksul). Ja siis, kui Suurel Peetril omaenda rumala teguviisi tõttu leivast puudu jääb, võtab ta Väikese Peetri leivakotist toore jõuga osa leivast lihtsalt ära. Teisisõnu – suure tüki linnade leivast ehk rahast tõstis riik tänase enda tasku. See on jöhker tegu eelkõige tavainimeste suhtes. Kasvava tööpuuduse olukorras peaks sotsiaal- ja muudeks teenusteks pigem raha juurde andma, selmet rõõvida lasteaedadel 50 miljonit, teedelt, kultuurilt jpm valdkondadelt kokku ligi 1,5 miljardit. Üleöö ja igasuguste läbirääkimisteta. Teiseks on tegu väga kavala sammuga. Omavalitsuse rahakoti tühjendamisega soovib riik ka «süü» majanduskriisi eest veeretada ülevalt alla ehk kohalike otsustajate kaela. Et rahvas vihastaks just linnajuhtide peale ja unustaks kärbeta tegeliku autori – valitsuse. Linnad pole siiski veel alla andnud. Järgmisel neljapäeval peaks Tallinnas kokku saama suur hulk linnade ja valdade esindajaid, et valitsuse kärpekavale vastu seista. Ka linnade liit on teatanud, et pole kärbetega ja laenupiirangutega nõus. Hoidkem neile põialt! “ B3 – Tallinnas toimub; valitsus võttis linnadelt jms.
61.	P e a l i n n	0 9 / 0 3 / 2 0 0 9	Vaba ühisko nda suudab kaitsta vaid aus ajakirja ndus ja sõltum atud uurimis organid	1 1	4	0	2	1 0	1	1	0	1 2	0	1	0	1 2	1			A5 – muu, tegemist on avaldusega; A6 – autorite seas on keskerakondlasi; B3 – mitmete teemade seas on arutluse all ka keskerakondlaste probleemid õiguskaitseorganitega; C3 – 12 ehk muu; „Veel mõned aastad tagasi esitlesime end maailmale kui edukate reformide ja imelise majanduskasvuga riiki. Kuidas oleme jõudnud tänase majandusolukorra ja poliitilise kultuurituseni, on küsimus, mis vajab põhjalikumalt analüüsi. Me ei saa nõustuda kollektiivse vastutuse jutustamisega.“ „Eesti on kahjuks riikide konkurentsis oma positsioone kaotamas. Seda nii majanduslikus kui ka isikuvabadusi ja riigi vaimset arengupotentsiaali puudutavas plaanis.“ „Eesti ühiskondlikus arengus on mõnda aega olnud tajutav oht nihkuda üheksakümnendate aastate alguse kõikelukatvatavusel selle skaala teise äärde: elukorraldusse, kus valitseb vali kord ja kõike jälgib «suur vend».“ „Kuigi ebaseaduslike haldusaktidega on ettevõtjatele massiliselt hiigelkahjusid tekitatud, ei ole vähemalt avalikkusele teada ühtegi pretsedenti, kus seaduserikkujast ametnikku oleks karistatud, rääkimata temale osakesegi kahju hüvitamise kohustuse panemisest. Põhjendamatu kriminaalasjade menetlemine raiskab avalikke vahendeid ja pärsib ettevõtlust. Õigusriigis ei ole õigeksmõistmises midagi erakordset, kuid seal ei ole kohta ka päevselgelt põhjendamatu menetlustel. Selliste sisul

63.	P e a l i n n	0 9 / 0 3 / 2 0 0 9	Mõrv Eesti linnade rahakot is	6	2	3	2	4	1	1	0	3	4	1	0	3	1	„Tähelepanuväärne on ka asjaolu, et koalitsiooni juhtiv Reformierakond ei pidanud nende kärbetega loobuma mitte ühestki oma poliitilisest lubadusest. Niipalju siis solidaarsusest.» «Minule on jäänud mulje, et Ansip ei taha üksinda põhja minna, vaid soovib meid endaga kaasa tirida.» leidis linnapea Edgar Savisaar, kelle sõnul on omavalitsused üle Eesti pidanud panema juba näiteks lasteaedu säästurežiimile pärast seda, kui nad jäeti ootamatult ilma sadadest miljonitest kroonidest.“ „Riik on andnud omavalitsustele üle sadu ülesandeid – hoolitseda kohalike teede, lasteaedade, koolide remondi, toimetulekuraskustes inimeste ja palju muu eest. Aasta-aastalt on riik veeretanud enda õlgadelt üha rohkem ülesandeid linnadele, ilma selleks raha eraldamata, kuigi seadus näeb seda ette. Hiljuti vapustas lehelugejaid teade, et riik tahab loobuda ka naiste varjupaikade rahastamisest.“ „Savisaare sõnul oli Tallinnal enne valitsuse kärpeid plaanis teha kevadel positiivne lisaeelarve. «Meil olid selleks võimalused olemas,» kinnitas ta, «aga nüüd enam mitte.»“ Juhtlõik: „Riigieelarve augud lapitakse täna otseselt linnade-valdade elanike arvelt ja nende sotsiaalseid tagatiseid ohvriks tuues.“ C2 – Eesti krooni ei käsitletud kui riigi institutsiooni, töötajat või liiget.
64.	P e a l i n n	0 8 / 0 2 / 2 0 0 9	Topelt moraal rahakot is	2	2	3	2	4	9	1	1	2	4	1	0	7	1	Samas pole Tallinnas enamikul sõidusoodustuste saajatel üldse sissekirjust tarvis. Seega on Tartu juba kolm aastat harrastanud diferentseerimisprintsipi ühistranspordisüsteemis, mida aga heidetakse ette vaid Tallinnale.“ „Et maksuraha maksmine «vasakule» või selle üldse maksmata jätmise on tõsine probleem, selle on tõstatanud ka riigi kampaania «Maksmata maksud jätvad jälje», ent maksmata maksud jätsid meie riigi eelarvesse miljardilised jäljed ka selle tulemusel, et valitsused alandasid arutult ja populistlikult tulumaksu. Seda üüratut jälge lapime siia maani. Topeltmoraal rakakotis – kas poleks mitte tõhusam viia seda sõnumit lihtsa maksumaksja asemel rikaste eesti äriteesteni, kes maksuvabade firmade kaudu on aastaid makse maksmata jätnud? Kolmandaks – kas pole irooniline, et riik algatas vastava kampaania seejärel, kui ta tõstis ise jöhkvalt makse?“
65.	P e a l i n n	0 8 / 0 2 / 2 0 0 9	Mailis Reps: Baari- Peep, Kohtu- Märt, Panga- Andres ja Tele- Margus	4	4	3	2	5	1	1	1	1	4	1	1	7	1	„Mõned aastad tagasi imestasime, kuidas ühed Reformierakonna juhtivad poliitikud nõudsid politisei juht Andropovi sekkumist, skandeerides «Andropovit! Andropovit!», kui politseinikud püüdsid neid takistada purjus peaga ühes kesklinna baaris laamendamast. Täna leiame selle politisei juhi nii Reformierakonnast kui ka Reformierakonna fraktsiooni ridadest Riigikogus. Temaga seoses aga räägitakse ühest eelmise aasta suurimast JOKK!-skandaalist, kus pankrotti läinud reklaamifirma paberitest selgus, et poliitikute kampaaniate eest olid maksnud erafirmad! Nn Baari-Peep, Baari-Toomas, Kohtu-Märt, Panga-Andres, Tele-Margus ja teised Reformierakonna reality-kangelased on elavaks näiteks sellest, milliseks show'ks muudab üks erakond riigiorganite sõltumatuse, võimude lahususe ja lõpuks ka demokraatia, kui võim kontsentreerub liiga pikalt ühe erakonna ning tema tagatoa kätte. See mõjub ilmselgelt halvasti nii Eesti ühiskonnale kui ka Reformierakonnale endale, kelle esindajad peavad end seadustest kõrgemal seisvaks, oma erakonda aga riigiks riigis. Riigiasutused, jõustruktuurid, ülikoolid ja isegi avalik-õiguslik meedia on mehitatud Reformierakonna juhtidele lojaalse kaadriga. Reformierakond kehtestab Eestis jäika võimuvertikaali. See tuleb peatada!“ „Me tahame lõpetada praeguse politiseeritud telejuhtkonna sekkumise ETV programmi!!! Tahame ümber korraldada rahvusringhäälingu rahastamise selliselt, et see ei sõltuks vaid valitsuskoalitsiooni tagatoast. Aarne Rannamäe juhitud ETV valimisstudios ärritas ühekülsusega paljusid televaatajaid, «Aeg luubis» on tuntud oma parempoolse lähenemisega jne.“ „Toomas Lepp tõi Delfis välja viimase näite: «Jah, vaatamata suurele rahva usaldusele

																			süsteemselt, riiklikul koordineerimisel – mitte nii, et haridusministeerium ajab oma rida ja majandusministeerium oma rida jne.“ „Küsitlusest selgus samuti, et suhtumine Tallinna loodud sotsiaalsesesse töökohtadesse on ülekaalukalt positiivne.“ „Venelased väidavad olevat end veidi enam abi saanud kui eestlased, kuid sel puhul mängib ilmselt oma osa ka eesti ajakirjanduse negatiivne hoiak antud sotsiaalsesesse töökohtadesse.“ B2 – pildil Kadi Pärnits;
70.	P e a l i n n	2 2 / 0 2 / 2 0 1 0	Edgar Savisaar: Miks takistatakse linnahalli kordategemist?	4	4	3	2	4	1	1	1	1	5	1	0	7	2	Vahepealkirjad: Ansipi&Laari hirm – USA investeering Keskerakonna toel“, „Keskerakond teeb ära, alati“ „Mina olin see, kes ennustas ookeanitagustele partneritele Eestis võimalikke sisepoliitilisi probleeme seoses selle investeeringuga. Tuletasin meelde, et järjekordsete Riigikogu valimisteni on jäänud vaid aasta ning valitsevatele parteidele – Reformierakonnale ja IRLile – kindlasti ei meeldi, kui Keskerakond suudab Tallinnas lahendada probleemid, millest valitsusparteide jõud üle ei käinud, kui nemad pealinnas võimul olid.“ „Näitab, et valitsusparteidel on vesi ahjus ja nad kardavad tõesti, et järgmisel kevadel tuleb Toompealt alla tulla. Seepärast nad kasutavadki selliseid võtteid oma konkurentide mustamiseks.“ „19. veebruaril on mul selles küsimuses arupidamine rahandusminister Jürgen Ligiga. Pärast seda saab selgemaks, kas jäävad peale Reformierakonna ja IRL-i positsioonid või siiski Tallinna rahva huvid, mida meie püüame esindada. Tuletan meelde, kuidas Eesti parempoolne meedia materdas Keskerakonda, kui me võtsime ette Vabaduse väljaku renoveerimise, Harju tänava haljasala rajamise, veevärgi ja kanalisatsiooni ehituse, sundüürnikele munitsipaalmaajade püstitamise ning koolimajade laiaulatusliku remondi. Kuidas rahvast hirmutati juttudega sellest, nagu oleksime me Vabaduse väljaku aluse linnasüdame maa juba ärimeestele maha müünud jne. Tallinlastele püüti igal juhul tõestada, et Keskerakonna plaanidest ei tule midagi välja. Meie oleme aga oma töö ikkagi ära teinud ning siis on olnud ka konkurentide ning neid teenindava meedia suu lukus. Miks te arvate, et seekord läheb teisiti? Seda artiklit keeldusid avaldamast nii Postimees kui ka Eesti Päevaleht“	
71.	P e a l i n n	2 2 / 0 2 / 2 0 1 0	Tööbör sil otsis väljapääsu tuhandeid inimesi	5	1	3	2	3	9	1	0	5	5	1	0	5	2	”Linnapea sõnul teeb linnavalitsus kõik selleks, et töötud saaksid tulla tagasi normaalse tööelu juurde ja leiaksid oma oskustele rakendust. «Mitte udused europaütlused ei määra Eesti lähiaastate saatust, vaid ühiskonna suutlikkus tagada kõigile oma liikmetele nende võimetele vastav ja äraelamist võimaldav töö,» märgib linnapea. Savisaar toob kohalviibijatele hea uudise – ka Riigikogus hakati esimest korda arutama tööpuuduse küsimust Eestis. «Esisin seal kaheksa konkreetset ettepanekut, kuidas tööpuudusest jagu saada, ja loodan väga, et parlamendi liikmed võtavad seda asja tõsiselt. Kui kaua veel võib kesta olukord, kus meie siin all-linnas võitleme tööpuudusega ja loome uusi töökohti, aga seal Toompeal arvatakse, et seda kõike ei olegi vaja? Usun, et nüüd olukord muutub ja ka seal hakatakse otsima teid, kuidas tööpuudust leevendada.» Sotsiaalsed töökohad on üks olulisematest Tallinna kriisiaja abipaketi «Tallinn aitab» meetmetest. Kokku on abipaketis 42 meetet, mis peaks aitama nii linnaelanikel kui ka ettevõtjatel rasked ajad kergemini üle elada.”	
72.	P e a l i n n	2 2 / 0 2 / 2 0 1 0	3000 lasteaialaste tervisekaitse normide pärast tänavale?	6	2	0	2	3	9	1	0	1	0	1	0	7	2	Juhtlõik: „Enamik Eestis ehitatud nõukogudeaegseid lasteaedu ei vasta tervisekaitse nõuetele, samas kärpis riik lasteaedadelt euro nimel ligi veerand miljardit.“ „Seadus ütleb, et lasteaiarühma võib suurendada vaid «vajalike tingimuste olemasolul». 1999. aastal kehtima hakanud tervisekaitse nõuded kehtestasid samas sellised ranged tervisekaitse normid, milliseid pole isegi jõukas Soomes. «Kui Helsingi linna töötajad nägid meie uusi uhkeid lasteaedu, imestasid nad, et kas Eesti riik on tõesti nii rikas,» lausub abilinnapea Kaia Jäppinen. «Tervisekaitse normidele saavad	

Kategooriate loend

A Artikli tunnused:

A1 järjekorranumber

A2 väljaanne

1 Pealinn

A3 **ilmumise kuupäev** (kujul: pp/kk/aaaa)

A4 **pealkiri** (märgitakse sõnadega)

A5 **žanr** pea märkmeid, et lugeja saaks aru, mis minu jaoks on analüüs või arvamislugu

1 uudis

2 juhtkiri

3 lugejakiri

4 arvamislugu

5 olemislugu

6 analüüs

7 arvustus, kommentaar

8 nupp

9 Nädala mõttetera

10 intervjuu

11 muu

A6 autor

1 väljaande toimetuse (autori nimi puudub)

2 väljaandele töötav ajakirjanik

3 Eesti ekspert, arvamislüder, teadlane, analüütik vms

4 Keskerakonna või Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poliitik või erakonnaga seotud inimene (toetajaliige või vvk.ee andmetel varem sama erakonna nimekirjas kandideerinu vms)

5 muu erakonna poliitik

6 Eesti agentuur

7 välisallikas

8 linnavalitsuse töötaja

9 muu (Eesti autor, lugeja vms)

A7 loo tonaalsus Tallinna linna suhtes

0 tonaalsust pole võimalik eristada

1 neutraalne

2 negatiivne

3 positiivne

A8 loo tonaalsus riigi (või riiklike struktuuride) suhtes

0 tonaalsust pole võimalik eristada

1 neutraalne

2 negatiivne

3 positiivne

A9 peateema

1 kultuur, haridus, teadus, ajalugu, kunst

2 keskkond, loodus

3 sotsiaalsfäär, heaolu, tervis

4 majandus, raha

5 poliitika, ideoloogia

6 vähemused, rahvusrühmade vahelised suhted

7 inimtegevus, isiklikud suhted, eraelu, isikuomadused

8 hälbiv käitumine, kuritegevus, avaliku korra kaitse, õnnetused

9 sport, turism, hobid

10 mitu teemat võrdselt esindatud

11 autori pöördumine, tervitus, kutse, pühadesoov, vastuvõtuaja reklaam

12 sõnavabadus, vabadus, demokraatia, oma huvide kaitsmine

13 muu

A10 artiklis saavad peamiselt sõna inimesed

- 1 Keskerakonnast
- 2 Sotsiaaldemokraatlikust Erakonnast
- 3 Isamaa ja Res Publica Liidust
- 4 Reformierakonnast
- 5 Rahvaliidust
- 6 Erakonnast Eestimaa Rohelised
- 7 kel on muu poliitiline kuuluvus
- 8 kes on parteitud
- 9 kelle poliitilisi eelistusi ei õnnestunud tuvastada

B: Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna või Tallinna linna institutsioonide kujutamist mõõtvad tunnused

B1 Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna või nimetatute liikmete või Tallinna linna institutsioonide või viimase töötaja(t)e mainimine artiklis ja/või selle pealkirjas

0 ei mainita

1 mainitakse

B2 Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liikme(te) või Tallinna linna institutsioonidega seotud inimes(t)e kujutamine artikli juurde kuuluval fotol või illustratsioonil

0 ei kujutata

1 kujutatakse

B3 probleemid, millega seoses Keskerakonda, Sotsiaaldemokraatlikku Erakonda või Tallinna linna institutsioone või nendega seotud inimesi või nende tööd mainitakse

0 ei seostata ühegi probleemiga

1 maksud

2 transport

3 eelarve

4 haridus

5 sotsiaalsed probleemid

5.1 tööpuuduse ületamine, sotsiaalsed töökohad

5.2 pensionäride olukord, pensioniiga

5.3 meditsiini kättesaadavus

5.4 probleemid laenudega, pere eelarvega, nende ületamine

5.5 võrdõiguslikkus

6 keskkond

7 vead valitsemises

8 majandus

9 toetused

10 kommunaal, infrastruktuur

11 sõnavabadus, vabadus, demokraatia, oma huvide kaitsmine

12 muu

B4 hinnang Keskerakonnale, Sotsiaaldemokraatlikule Erakonnale või Tallinna linna institutsioonidele või nendega seotud inimestele ja/või nende tööle

0 ei ilmne

1 tugevalt negatiivne

2 pigem negatiivne

3 positiivne ja negatiivne tasakaalus

4 pigem positiivne

5 tugevalt positiivne

C Eesti vabariigi, riigikogu, valitsuse või muude riiklike institutsioonide või nende otsuste, töötajate või liikmete kujutamist mõõtvad tunnused

C1 Eesti vabariigi, riigikogu, valitsuse või muude riiklike institutsioonide või nende otsuste, töötajate või liikmete mainimine artiklis ja/või selle pealkirjas

0 ei mainita

1 mainitakse

C2 Eesti vabariigi, riigikogu, valitsuse või muude riiklike institutsioonide, nende liikmete või töötajate kujutamine artikli juurde kuuluval fotol või illustratsioonil

0 ei kujutata

1 kujutatakse

C3 probleemid, millega seoses mainitakse Eesti vabariiki, riigikogu, valitsust või muid riiklike institutsioone või nende otsuseid, töötajaid või liikmeid

0 ei seostata ühegi probleemiga

1 maksud

2 transport

3 eelarve

4 haridus

5 sotsiaalsed probleemid

51 tööpuuduse ületamine, sotsiaalsed töökohad

52 pensionäride olukord, pensioniiga

53 meditsiini kättesaadavus

54 probleemid laenudega, pere eelarvega, nende ületamine

55 võrdõiguslikkus

6 keskkond

7 vead valitsemises

8 majandus

9 toetused

10 kommunaal, infrastruktuur

11 sõnavabadus, vabadus, demokraatia, oma huvide kaitsmine

12 muu

C4 hinnang Eesti vabariigile, riigikogule, valitsusele või muudele riiklikele institutsioonidele või nende otsustele, töötajatele või liikmetele

0 ei ilmne

1 tugevalt negatiivne

2 pigem negatiivne

3 positiivne ja negatiivne tasakaalus

4 pigem positiivne

5 tugevalt positiivne

Intervjuu Tallinna linna avalike suhete direktori Ain Saarnaga

Ain Saarna – AS; intervjuueerija – MV; nurksulgudega ([]) on tähistatud märkused, **paksus** kirjas või LÄBIVALT suurtähtedega on rõhutatult öeldu.

AS: Struktuur näeb välja nii: Tallinna linnakantselei avalike suhete teenistus *manageerib* Pealinn/Stolitsat, *manageerib* telesaateid, raadiosaateid, on Raepress, on Teabeosakond, mis teeb niiöelda trükiseid, voldikuid ja esitlusi. Ja PR [tõenäoliselt PR, on halvasti kuulda] on ka meil siin. Linnaosad on omaette juriidilised isikud. Lehti teevad avalike suhete nõunike korraldamisel linnaosad ise. Eelarves on nad nendel eraldi. Meie suhtleme ainult nii palju kuivõrd tuleb sinna sisse aeg-ajalt pressida ülelinnaliselt vajalik info. Aga nad on toimetuslikult täiesti iseseisvad. Rahaliselt ka.

MV: Saan ma nendega [linnaosalehtedega] suhelda läbi linnaosade?

AS: Jah, nii see struktuur on.

MV: Sa ütlesid, et telesaated ja raadiosaated – „Tele-Tallinn“ oli TV 14s ja „Kevad Tallinnas“ Kanal 11s ja siis PBKs, STVs ja Kukus ja Postimehes...

AS: Ilmselt kõige pikema traditsiooniga ongi Tallinna uudised KUKU raadios. 2004 olid nad juba olemas. Ilmselt on üks pikema ajalooga ka PBK saade „Naša stalitsa“ või „Meie pealinn“ ja teised on nii-öelda tsüklilised, vahetevahel on, vahetevahel pole.

MV: Aga see „Tele-Tallinn“ ja „Kevad Tallinnas“ – need olid olid 2009...?

AS: „Tele-Tallinn“ ehk linnapeatund on sel aastal läbi aasta jah.

MV: Läbi aasta? Okei.

AS: See on siis... juuli jäi meil vist vahele. Üks kord kuus on linnapea tund.

MV: Ja siis ta vastab seal küsimustele ja...?

AS: Ja siis on neljateistkümnes [TV 14] olnud ka „Pealinna pilt“, mis on esmaspäeviti.

MV: Mis see on?

AS: See on nädala sündmuste kokkuvõte, umbes pool tundi.

MV: Vist mingites erakanalites, Kanal 2 oli ka selline asi...

AS: See on tegelikult analoogne Kanal 2ga kevad, suvi sügis Tallinnas, analoogne. Et võibolla lihtsalt Kanal 2 saade on formaadilt natuke pehmem.

MV: Okei, mis... see...?

AS: No pehmem tähendab seda, et...

MV: Rohkem meelelahutuslik?

AS: Jah, rohkem nii-öelda laia huvi saade, rohkem kultuuri, vähem kommunaali.

MV: Ja siis „Pealinna pilt“ on rohkem...?

AS: Ja „Pealinna pilt“ on... asjalik saade, loomulikult on seal kultuuri, aga ta on nii-öelda kommunaalist kultuurini ikkagi. Kanal 2 on lihtsalt natukene rohkem kultuurilembesem, tulenevalt kanali formaadist. Ja saate aeg on tal reede õhtul ja laupäeva hommikul on kordus, et siis väga kommunali vaataja võibolla ei taha ka.

MV: Kanal 2s oli reede õhtul või oli see?

AS: Kanal 2s tähendab reedene originaal on õhtul Kanal 11, mis on Kanal 2 sõsar ja laupäeva hommikul on Kanal 2s pool kümme kordus ja siis on mingeid kordusi seal 11s veel, aga neid ma peast ei mäleta...

MV: No need ma saan telekavast kätte.

AS: Ja see tsükel on meil selleks korraks lõppenud, lõpetasime novembri lõpuga ära. Nii et „Talv Tallinnas“ ei tule – raha sai otsa. Ja tegelikult me kartsime, et ta umbes nii läheb ka, nii et see oli lepingus sees.

MV: Aga rääkides rahast – et eelarved on mul siin arvutis olemas kõik, aga seal on kantselei eelarve, mis nüüd 2010 oli 214 miljonit, kui ma õigesti välja lugesin või 215. Palju sealt Pealinn ja kõik need projektid võtavad?

AS: Selle asja saate kantselei eelarvest, kui võtate teenus nimega avalikud suhted, see jookseb kõikidest aastatest läbi.

MV: Okei, mul on selline tabel lihtsalt [näitan arvutist] siit ei tule vist...

AS: Jah, aga me nii detailselt lööme ta lahti alles siis kui ta on ka kinnitatud. See sõltub riigihangetest, see sõltub igasugustest värkidest. Noh praegu käivad näiteks riigihanked nii ametlike teadete avaldamisele kui näiteks Pealinn/Stolitsa trükkimisele. Läbirääkimised järgmise aasta telesaadete hindade üle. Tähendab me ei ole kunagi seda

võtnud tükki enne lahti. See lahti võtmine nii öelda avaliku teabe seaduse mõistes, seda dokumenti ei loodagi, mis juriidiliselt kinnitatakse. Tähendab meie eelarve ongi seal 24 miljonit 150 tuhat, siis see ongi see täpsusaste, mis ta avalikult välja jääb. Sinna sisse me lihtsalt mahume ära.

MV: Okei, põhimõtteliselt kas ma sain õigesti aru, et täpsemalt ma ei saagi seda siis näha?

AS: Ei järgmise aasta oma te kindlasti ei saa näha, sest seda ei ole olemas.

MV: Aga selle käimasoleva aasta kohta?

AS: See tuleb välja siis kui on aasta lõpp, siis kui on see aasta asi tehtud ja tuleb aastaaruanne.

MV: Ja see on siis linnaosa või linna koduleheküljel üleva

AS: Linnakantselei, jah, seda võib vaadata... ilmselt aastaaruandest jookseb läbi. Tähendab meil ei ole...

MV: Majandusaasta kinnitatud aruanne?

AS: Ja, meie kohustusnumber, mille sisse meie peame mahtuma, on seesama 24 150 tuhat, järgmiseks aastaks. Ja rohkem meie seda lahti ei võta ega näita. Ta jookseb meil raamatuprogrammis, noh ise me peame teadma, mis meil seal sees on ja kas me sinna sisse ära mahume. Sest et kui üle jääb, siis tuleb kirjutada seletuskiri. Kui puudu tuleb ja lõhki läheb, siis on eriti jube, siis peab ikka kirjutama seletuskirja. Nii et targem on saada eelarve nulli. Vahel on see isegi õnnestunud. Aga see on niisuguste summade juures päris keeruline. Aga et palun vabandust, see lihtsalt on nii, juriidiline isik ongi linnakantselei ja tema eelarve. Aga see on lihtsalt see meie number, mida meie tohime kulutada ja selle sees me siis askeldame. No suurusjärguna võib ju öelda, et lehe väljaandmine tuleb ilmselt kuskile kaheksa miljoni kanti.

MV: Aasta siis?

AS: Jah, hanked alles käivad, aga ma lihtsalt prognoosin.

MV: See jooksis vist Päevalehest läbi paar aastat tagasi – umbkaudsed hinnad, palju see... maksab...

AS: See suurusjärg oli ka see aasta umbes kaheksa.

MV: See oli vist mingi 2006.

AS: Siis olid hoopis teised numbrid, sest siis ta tuli kord või paar nädalas, vabandust, kuus! Aga nüüd on ta ikkagi olemuslikult kord nädalas, ta on ikkagi nädalaleht. Nüüd aasta lõpus jälle loomulikult...

MV: Ei ilmu!

AS:...nüüd on neliteist ja siis on rahu selle pärast, et raha on otsas.

MV: Te ilmusite vahepeal tihemini...

AS: Mulle tundus jah, et...

MV: Enne valimisi...

AS: ... et juhtus jah... jah, kuigi jah. Ilmselt oleks pidanud tegema pikema suvevaheaja. Noh tähendab meil on lihtsalt raha ees, me ei saa seda nii öelda lõhki põmmutada.

MV: Ja siis kaheksa miljoni sees on levitamiskulud... vist oli mingi tehing, et Postimees avaldas, nemad trükkisid seda?

AS: Praegu trükib jälle Postimees jah. Tema lihtsalt oli riigihanke võitja.

MV: Neil on siis kõik – oma trükikoda, kojukanne, ei kojukanne...

AS: Ei kojukanne on sellel aastal Ekspresspost. Sel aastal jah. Mis saab järgmine aasta – vara öelda. Trükkijaid on olnud erinevaid, aga Postimeest on vist ajalooliselt olnud kõige rohkem. Enne Postimeest oli vist minu meelest Ekspressi kirjastus. Meie asi on lihtne – kes paremini pakub, see teeb. Nii et siin võib küll selgelt öelda, et ei ole meil härg üheski ojas – meid huvitab hind.

MV: Ma seda üldse ei... [Paus intervjuus, miski segab]

AS: Jah, ongi tore, aga enne seda oli jah, Ekspressi kirjastus. Ja mis saab järgmine aasta, eks paistab.

MV: Okei, vaatasin Sihtasutus Tallinna TV asju ja hakkas silma, et sihtasutusel on nõukogu ja nõukogul on liikmed ja liikmed olid kõik ühest erakonnast.

AS: Seal on mul hästi tore ja rõõmus teatada – ei ole minu koosseis.

MV: Ei ole? Okei, aga et mille järgi...?

AS: See on ettevõtlusamet. Asi 12 miljonit järgmiseks aastaks on ettevõtlusameti toetuste real. Hetkel istub küll investeringute real, aga no ta ilmselt taibatakse ära, et nii öelda tegevuskulude toetuste rida ja investeringute.

MV: 12 miljoni eest peaks siis Tallinna TV...

AS: Järgmisel aastal jah, nii-öelda kehand moodustuma ja eetrivalmidus tekkima.

MV: Okei, ja 2011 siis on...

AS: Peaks ta tulistama jah. Aga et miks on seal ühe erakonna... tähendab mina ei ole parteiline. Avalike suhete direktor ja teiste direktorite ametikohad ei ole poliitilised. Ei ole nii-öelda linnavalitsuse volituste ajaks. Nii nagu linnasekretäri ei ole. Meie teeme tööd tellija materjalist oma parema oskamise järgi.

MV: Okei...

AS: Taustaks lihtsalt olgu öeldud.

MV: Jaja, ma lihtsalt küsin seda selle pärast, et ma vaatasin, guugeldasin...

AS: Jajah, et mind konkreetselt võttis tööle, kutsus tööle Tõnis Palts omal ajal, kes on respublikaan. Ja nüüd ma olen siin kaks... noh, et see on lihtsalt taustana. On ju seltskond, kes on nii-öelda volituste ajaks. Need on need nii öelda nõunikud, need, kes on erakondlikult määratletud. Ja siis on see nii öelda põhiline kantselei *staff*, kes ei ole poliitiliselt määratletud ja ei ole linnavalitsuse volituste ajaks. Ja direktorid ja linnasekretär kuuluvad siis sinna kategooriasse. Seal on siis kriteeriumiks oskused ja võimekus. Sest poliitikutega töö on huvitav, alati huvitav! Ja miks oli seal, nõukogus, jah vabandust, ma kukkusin jälle loengut pidama vahele, et ee miks on seal just just niisugune liikmelisus on täpselt see, et kui volikogu selle... selle nõukogu moodustas, siis tegelikult tehti ka pakkumised, tähendab tol hetkel oli linnas Keskerakonna ainuvõim, enne nüüdseid valimisi.

MV: See oli siis, ee Keskerakonnal oli siis ee 32 kohta

AS: Pärast oli rohkem, ületulijaid oli massiliselt, lõpuks oli oluliselt rohkem. Aga oligi ühe erakonna nii-öelda võim ja tegelikult tehti tõepoolest ettepanek esitada oma kandidaate ka volikogus esindatud teistele erakondadele. Aga teised erakonnad ei soovinud. Ja siis kukkuski välja niisugune koosseis, mis praegu on, tänase päevani niisugune.

MV: Jüri Raudsepp oli vist 2007 kandideerin Kristlike Demokraatide nimekirjas.

AS: Ma ei ole selles kindel, et see on see...

MV: A, et ei ole sama inimene jah?

AS: Jüri Raudseppi on alates kindralitest, punakindralitest väga palju. Minumeelest mingi väljaanne ajas selle sassi. Siis öeldi jah, et see Jüri Keskerakonna liige ei ole. Ta oli Mustamäe linnaosa avalikud suhted, ta on Eesti Raadio taustaga. Nii öelda avalik-õigusliku ringhäälingu mudelit tunneb hästi. Mingil moel – selle peale võib ju muiata – aga tegelikult see avalik-õigusliku mudel on ikkagi eeskuju.

MV: Selle alusel ma ka kavatsen analüüsida ajalehte Pealinn. Et kõigi huvide ja maitsete teenindamine, sõltumatu valitsusest ja varjatud huvidest ja oma väljenduse ja avaliku debati potentsiaalne ruum ja nii edasi eks. Et see oli siis BBC kohta.

AS: Nojah, ta ei maksa, tähendab siin on nüüd üks nüanss, et alati ju tuleb arvestada sellega, et ta tegelikult on ju kohaliku omavalitsuse infolehe staatuses. On ju päris elementaarne, et kui kohalik linnavõim teda välja annab, siis ta ei ole käsitletav päris klassikalise nädalalehena. Ta on ikkagi selle haldusüksuse, selle omavalitsusorgani nii-öelda häälekandja. Ta on valdades ja teistes linnades täpselt sama moodi. Et siit tuleb see paratamatu teavituse kohustus. Ta peab... paratamatult, iga poliitik on aruandekohustuslik oma valija ees ja paratamatult kandub see üle ka linnameediasse. Siin ei ole mitte midagi teha. Nii on see vallalehtedes ja teistes täpselt sama moodi.

MV: Mmm jah, on küll jah.

AS: Ta ei ole tõlgendatav kui nii öelda klassikaline vaba nädalaleht. Kuigi Pealinnas neid elemente ju täitsa vahetevahel on. [naer] Noh – [osutab sõrmega artiklile] – tütarlaps, kahe lapse ema, ilusti laulab.

MV: Oi, on, väga...

AS: Novot. Teles... jah, ta on sihtasutus, ta on oma tegevuses vaba, ta saab linna käest toetust. See vabadus... sellega kaasneb ka... ta on iseseisev juriidiline isik.

MV: Okei, aga põhimõtteliselt on eesmärk tegelikult suuresti ka Kultuuripealinna asjade...?

AS: Jah, ta on Tallinna asjade promomine ja Kultuuripealinna näitamine.

MV: Pelisaar täpsustas ka neid... teenused ja värgid seal kõik.

AS: Jah, pluss need e-teenused, pluss see kodanikutelevisioon ja kõik need vahvad asjad, millele tuleb siis nüüd nii öelda sisu anda. Mina ka päris täpselt ei tea, kuidas me neid e-teenuseid seal müüma hakkame. No mis müüma, tähendab – pakkuma.

MV: A see on vist läbi digiboksi?

AS: Jah, just-just, mina seda ei tea, kuidas see moos sinna kommi sisse saab ja ma ei tee nägugi! Aga selleks on kindlasti inimesed, kes seda oskavad.

MV: Sellega ümber käimine on suhteliselt problemaatiline...

AS: Jah, ma kardan küll. Vanainimene läheb hulluks, enne ta ostab arvuti, kui ta sellega hakkama saab. Aga no vähemasti mõtelda on mõnus. Kunagi see asi läheb kindlasti lihtsamaks.

MV: Milleks on Tallinnal üldse oma meediat tarvis? Selline väga üldine küsimus.

AS: Milleks on oma meediat vaja Helsingil või Londonil või Tartul?

MV: No see on teavitamise, põhimõtteliselt.

AS: Jah, sest paratamatult on see omavalitsustes nii levinud, meil soome sõbrad ikka saadavad ka, nemad teevad vist näiteks kord kuus või harvem – teevad nii öelda ajakirja formaadis oma asju. Ja ka siin on see asi selles mõttes lihtne ja loogiline, sest et üleriigilised kanalid üldjuhul ju... noh. Noh ise teame ju...

MV: No Kristiine linnaosa kanalisatsiooni nad ei... ei... valgusta.

AS: Jah, no ei huvita. No ei huvita. No üldse ei huvita. See on ju ajakirjandusteorias ju esimene reegel, et su oma tänava uudis on kõige tähtsam. Seda ei ole muutnud ükski riigivõim. Ega kommertsasutus ei ole suutnud seda kõigutada, sest su oma tänava uudis ongi kõige tähtsam. Oma valla uudis ja oma küla uudis. Ja see lähtub kõik ju täpselt sellest ja kui palju on selles nii-öelda poliitikat? No vot see on nüüd iseküsimus. Aga võim ja omavalitsus on alati seotud poliitikaga, sest et valimiste teel me ju poliitikuid sinna valime ja siin ei ole ka Tallinn mingi erand. Küsimus on lihtsalt selles, milline on koalitsioon, kuidas suudetakse seda meediat omavahel jagada. See on alati päris lõbus teema. Olen näinud ka kui on nii öelda kolme osapoole koalitsioon. Noh siis on see niiöelda pinna jagamine keeruline.

MV: Et kõik tahavad saada siis...?

AS: Absoluutselt. Ja ma saan absoluutselt aru ja see soov ongi õiglane ja ka siin teenistuses on peaaegu et seina peale kriipse tõmmatud, mitu pressiteadet täna läks nii öelda ühest erakonnast ja teisest ja kolmandast. Ja see on ka elementaarne, et tahetaksegi nii öelda võrdset kohtlemist. Loomulikult on aluseks mingi proportsioon, alati on mõjukam see erakond, kust on pärit linnapea. Noh see paratamatult lihtsalt on nii, linnapea on institutsioon. Tal on ametikett, [naer] ühesõnaga see on täiesti loomulik... ja siin ei olegi midagi imelikku. Minu meelest... nüüd võib tekitada elevust see Tallinna

televisioon... minu meelest vastas geniaalselt ja ausalt poliitik Katrin Saks mingis Vikerraadio saates paar kuud tagasi. No siis oli koalitsioon oli suhteliselt värske ja seal räägiti jälle linnameedia teemadel. Ja loomulikult sõideti Saksale krae vahele, et noh mis nali see siis on, et sotsid nüüd toetavad Tallinna televisiooni loomist, ise ju materdasite enne. Saks vastas stoilise rahuga – kuulge, inimesed! Mina olen nii palju töötanud Eesti Televisioonis, olen nii palju televisiooni inimene, et teie ei suuda minu käest välja pressida lauset, et see on halb mõte, sest minu meelest ei ole ükski televisioon **ülearu**. Info paljususe ei ole kunagi kurjast. Ja kusjuures ta on poliitik, aga ta rääkis ausat juttu! Ja nii ongi. Ja see – seda oli päris tore kuulata! Jah, küsimus on, mis see nali maksab!?

MV: Juske... Juske oli oma blogis päris kriitiline kuni koalitsioonini.

AS: No aga see on ka ju paratamatu. Igal erakonnal on oma programm, igal erakonnal on oma maailmanägemine ja opositsiooni mõte selles ongi, et sa pead vastanduma... võimule. Vastasel juhul sa ei pääse ju pilti!

MV: Aga rääkides opositsioonist – kas opositsioon saab Tallinna televisioonis sõna?

AS: Elementaarne! Ma ei tea kuidas ja millal see televisioon realselt tööle hakkab, aga kui vaadata kasvõi sedasama linnapea tundi, mis on neljateistkümnes. Me oleme selle saate **algusest peale karmilt meeles** pidanud, et seal **peab** olema võimalus ka opositsioonil sõna võtta.

MV: On see realiseerunud?

AS: Absoluutselt! Kõikides saadetes ütleb opositsioon, mis on kuu aja jooksul neile meeldinud või närvi ajanud, kaamera ees ja ilusasti. Ja seal on seesama Juske lausunud valusaid sõnu oma praeguse koalitsioonipartneri kohta. Nii et on olnud, ja tähendab, ega siis nii rumal ei ole ükski meedia tegija, et ta arvaks nüüd ainult, et oma nabapiirkonna imetlemine oleks see kõige mõjusam. Ajakirjanduslikult on iga asi huvitavam, kui seal on kasvõi pisikene, põlvepikkune konfliktivake sees. Ega siis selles mõttes munitsipaalmeedia väga ei pea erinema niiöelda üldisest meediast.

MV: Kristiine linnaosa lehes, mida ma sirvisin hiljuti, seal oli härra Korb ja kõik sellised inimesed tugevalt esindatud.

AS: Nii vaatame, mitu linnapea pilti me siit leiame... [lehitseb ajalehte Pealinn]

MV: Aga mitu opositsioonis oleva inimese artiklit?

AS: Ei teagi, juu nad ei ole viitsinud pakkuda, aga seda jamamist küll ei ole, et ei mahu. Ajaloost on teada juhtumeid, kui nad on täiesti kirjutanud.

MV: Ei ma mõtlen, siin praegu on kõik on vist on oma lehe ajakirjanikud...

AS: Ma näen siin tegelikult ainult ühte poliitiku pilti - Boroditš...

MV: Raju [osutades lehele] on...

AS: Raju on...

MV: ...minu õppejõud...

AS: ...ma ei teagi, kes ta siin on, ta on vist siin akadeemiline persoon... Siin on ta majandusprofessor, ma näen jah. Aga linnaosade lehed... linnaosade lehtedel on ajalooliselt vahed. Sõltub sellest, kes seda lehte teeb, milline on tema ettevalmistus. Kui professionaalne ta on. Sest andke andeks...

MV: ... seda, mis linnaosalehe sisu on, seda ma pean küsima nende käest, et see ei ole üldse teie...

AS: Jah. Siin võib lihtsalt nimetada, et ma ju jälgin ka, mis seal enam-vähem toimub. Ajalooliselt, võib öelda, et Nõmmel tehakse väga korralikku lehte.

MV: Sest seal on elanikkonnas majaomanikud ja keskklass...

AS: No seal on olnud ka linnaosavanemad, kui me meenutame kas või praegust välisminister Urmas Paeti. Kes tegelikult on ju ajakirjanik.

MV: Mihkelson sama moodi, oli Postimehes, vist?

AS: Jah, aga Paet on klassikaline näide – ta on liiga tark mees selleks, et halba lehte lasta teha. Noh, ta ta teab, kuidas meedia töötab, sest ta on hariduselt ajakirjanik, vähemasti on ta ajakirjanduses töötanud. Me oleme temaga Eesti Raadios koos töötanud, ma tean, mida ma räägin. Ma ei tea, mis ta diplom täpselt on, aga ta oli Nõmme linnaosa vanem päris jupp aega. Ühesõnaga linnaosalehtedega me teame ise ka, et muist neist on ikka nagu tehtud ja ehitatud, nagu telliskivid pandud, noh see on lihtsalt kohutav! Ta on lihtsalt tehtud ebaprofessionaalselt ja ta lihtsalt ongi kohutav.

MV: Arvestades neid võimalusi, siis ta on vastavalt sellele, mis võimalused on.

AS: Jah, aga kui kui tahad näha nii öelda hea lehe näidet, siis võta ette Nõmme. Ja vaata kui on niisugune hea tase on ees, siis ei suuda ka mõni vahepealne seda ära rikkuda. Nõmme on hea näide ja ma väidan tõesti, et seal on olnud ajalooliselt arukad inimesed linnaosavanemad. Ja kui räägitakse, et ainult keskerakondlased riputavad oma pilte sinna lehte. Ei! Soovitan vaadata Paeti-aegset lehte – täpselt sama moodi – küll ta on seal linnutoidupuuriga, küll vanuritega sõbralikult vestlemas...

MV: Aga Paet [Palts!], nad üritasid kuidagi mingit võimuvahetust teha, mingit mahhinatsiooni ka vist.

AS: Sa mõtled 2005?

MV: Parts oli peaminister ja siis nad midagi vahetasid...

AS: Riigi tasandil?

MV: Ei ka minu arust linnas.

AS: No linna tasandil tehti siin pliks-plaks koalitsioone vahepeal. No 2004 oli tegelikult... Tegelikult 2004 oli päris lõbus. 2005. aasta alguses pandi Pealinn/Stolitsa kinni. See oli tollase koalitsiooni nägemus. Tõnis Palts oli linnapea, Tõnis Palts oli 2004 linnapea, 2004 sügisel sai ta linnapeaks ja siis oli tollase koalitsiooni nägemus, et Pealinn/Stolitsa kinni.

MV: Ja linnaosalehed jäid?

AS: Linnaosalehtedega ei suutnud Res Publica ja reform kokku leppida. Linnaosalehed jäid. Üks tiib arvas, et tuleb linnaosalehed ka kinni panna, teine tiib arvas, et kindlasti mitte. Ja vaidluse tulemusena jäid linnaosalehed alles. Linnaosalehed said rohkem muidugi ülesandeid avaldades ülelinnalisi materjale. Muuhulgas pidi olema seal võimalus avaldada oma asju ka linnapeal ja linnvalitsuse liikmetel. Ülelinnaline leht kadus ära.

MV: Okei aga praegu linnaosalehes Savisaar nagu...

AS: Noh põhimõtteliselt ta...

MV: See vist on nagu kokkulepe, kohustust ei ole, aga põhimõtteliselt.

AS: No kohustust ei ole, aga ei ole probleem. Pigem vastupidi, et linnaosad tahavad saada linnapea jõulutervitust või midagi eksklusiivset. Ikkagi teevad lehte ju inimesed, kes midagi ajakirjandusest teavad. **Eksklusiivne** on alati parem. Aga siis oli tänu sellele, et linnaosad jäid alles, ülelinnaline läks kinni, et siis oligi niisugune kaup. Ja siis oli see tore aeg kui... [hää! kõrvalt 13:40] Meil on tiba aega veel. Et siis tegi Raepress, kes tollal kandis nime Tallinna Pressiteenistus, sest koalitsiooni nägemusena tuli käibelt maha võtta kaubamärgid Raepress ja Pealinn/Stolitsa kui liiga Keskerakondlikud.

MV: Ja siis Keskerakond ostis...?

AS: Ja siis juhtus see tore lugu, et 1. jaanuarist jäid Pealinn/Stolitsa kaubamärgid vabaks, leht linnas ei ilmunud ja Raepressi nimi jäi vabaks juba natuke enne seda, sest Raepressi asemel tuli Tallinna Pressiteenistus.

MV: Okei. Tänapäeval on ikka Raepress?

AS: Nüüd on jälle Raepress tagasi. Aga juhtus see, et 2004. alg... lõpus tegi Keskerakond taotluse Patendiametile registreerida need kaubamärgid Raepress, Pealinn/Stolitsa Keskerakonna nimele. Ja kuivõrd teisi tahtjaid ei olnud, siis Patendiamet seda rõõmsasti tegigi – kaubamärgid olid vabad. Ja kui Keskerakond tuli 2005 võimule tagasi, siis oli ka selge, et tuleb jälle käima panna ülelinnaline leht Pealinn/Stolitsa. Tasuta litsentsilepinguga anti kaubamärgid linnavõimule kasutada, kaasaarvatud Raepress ja praegu linn kasutab neid kaubamärke litsentsilepingu alusel.

MV: Okei, oletame et nüüd Keskerakond – hüpoteetiline võimalus – ei saa võimule, siis ajaleht Pealinn peab muutuma... Tallinna teatajaks?

AS: Tallinna teataja, Pealinna teataja. Aga siin ei aita ei ussi- ega püssirohi – kui muud kokkulepet ei tule, siis seaduse kaitse all on need kaubamärgid tõepoolest Keskerakonna omad, ametlikult registreeritud kaubamärgid neile. Et nii see on jah. Ja kui ülelinnalist lehte ei olnud, siis me tegime veebiversiooni. Oli ülelinnaline... kas ta oli Tallinna teataja või midagi sellist. Ma isegi ei mäleta. Oli lihtsalt niisugune küljendatud uudiste-info kogum, ehk veebi, veebileht. [sõnalõpp kaob, sest taustmüra on valjem kui kõneleja, ilmselt sõna teine pool siiski leht].

MV: Okei, kui kaua see oli siis? 2000... 1. jaanuar 2005?

AS: Kui sul huvi on sügav siis ma äkki leian selle nime üles see oli 2005...

MV: 1. jaanuar sa ütlesid, et kaubamärk jäi vabaks.

AS: Noh, tähendab, lehte ei ilmunud... [otsib arvutist] lehte ei ilmunud... mul on toimunud mitu arvutivahetust...

MV: Okei. Sest ma mäletan seda, et Pealinna see lehekujundus on muutunud aja jooksul.

AS: Jaa, uued maketid lihtsalt.

MV: Sinisest punaseks jah? Okei.

AS: See on nii-öelda maketiküsimus.

MV: Okei.

AS: See on üks vanaaegne Powerpoint, mille ma olen teinud märtsis 2005. [vaatame välja prinditud esitluse materjale] Nii, oktoober 2004.

MV: Mis...? [juhin tähelepanu kuni 2004. aasta oktoobrini Avalike suhete teenistuse osaks olnud Rahvaküsitluse büroole]

AS: See oli siin teenistuse koosseisus.

MV: Tänapäeval on selleks Emor?

AS: Ei, see likvideeriti koos... tähendab 2004 oktoober, see on **oktoobrini**. Siis kui kukkus see koosseis [Reformierakond ja Keskerakond koalitsioonis, Saarna näitab pilti, kus vasakult Maret Maripuu, Edgar Savisaar ja viimase eksabikaasa rahvariites, ilmselt laulupeorongkäigus] kui see koosseis kukkus kokku, siis see likvideeriti, vahepeal seda ei olnud ja praegu on meie Arenguteenistuses on Linnauuringute osakond. Ühesõnaga seal on sotsioloogid ametis, aga see enam siin teenistuse all ei ole.

MV: Okei, ma mäletan, ajaleht Pealinn tegi ka ise mingi lugejauuringu, aga see selle tegi küll Emor neile.

AS: Noh see on tellimus jah ilmselt.

MV: Teenindusbüroo on all ja...

AS: ...on...

MV: See on siis see... [ilmselt on järgnevalt juttu Teabeosakonna tegemistest]

AS: Kirjastavad buklette, kassi-koerapidamiseeskirju ja annavad välja aastaraamatuid...

MV: Meediaosakonna tegemised, see on siis põhimõtteliselt Teabeosakond...? Ei.

AS: Meediaosakond ehk Raepress ehk Tallinna pressiteenistus.

MV: A, okei. [vaatame pabereid] See oli siis 2004.

AS: 2004. Aa, siis oli Kanal 2s Tallinna pooltund. Jah, see oligi kolm – see on Res Publica, reform ja Rahvaliit. Kolme osapoolega. Õige. Aaa, Teataja oli ta nimi. [13. oktoobrist 2004 pärinev koalitsioonileping sedastab, et suletakse Raepress ja Pealinn, avatakse veebileht Teataja] Vot näe, tuligi meelde. Noh, BNSi uudiseid ostame, ETA monitooringut ostame, Postimees avaldab ametlikud teadaandeid.

MV: Kaua Pealinn ei ilmunud? Millal Teataja jälle kinni pandi?

AS: See tuli koos uue linnavõimuga, pärast valimisi 2005.

MV: Okei.

AS: 2005 sai nalja – kõnekas kampaania, kahvatu osalus, hea küll, need olid need rahvaküsitlused. See oli üks parim trikk, mida on tehtud. See oli, et kus võiks olla vabadussammas. Riigi Valimiskomisjon palus Tallinnal testida tulevast valimissüsteemi. Elektroonilist, e-kaardiga [ID-kaardiga?] valimissüsteemi. Otsustati, et teeme seda siis koostöös Tallinnaga ja Tallinn paneb üles küsimuse, kuhu tuleb Vabadussammas. Seda tehti ka paberi peal, aga prooviti testida ka seda uut valimissüsteemi ja see oli tipphek, kui Tõnis, saarlane ja naljamees, ise, täiesti mõtles välja viguri, kuidas me saame niisuguse kajastuse senti kulutamata, mille sarnast pole olnud. Küsimus on ju alati see, et tuleb see muna välja mõelda, mille sees see kõik hakkab toimuma. Ja siis teatas Tõnis hästi kurja näoga, et mina ei tea, kes on välja mõelnud selle... visuaali – selle tegi Vabariigi Valimiskomisjon, oma rahadega tellis – et mina ei tea kes selle välja on mõelnud aga igatahes mina, Tallinna linnapeana, kõrvaldan selle, selle pärast, et see on isamaalisi tundeid solvav. Ja ja ta tegi seda nii hea... siin neid inimesi oli väga vähe, kes teadsid, et see on üks hea tore nali. Vaene Vabariigi Valimiskomisjoni esimees Sibul läks endast loomulikult täielikult välja, sest rahad olid ju makstud, kõik oli tehtud. Sellest jätkuks nädalaks siukest skandaali...

MV: Tegelikult täiesti õigustatud ju asi, sest noh...

AS: Noh, jah, võib ka nii, aga Tõnise mõte oli selles, et me saame ilma senti kulutamata siukse promo ja saime! Ja noh, enne kui asjast sai valgustatud valimiskomisjon, nad olid ju täiesti nõutud, nad ei olnud ju hoiatatud, et Tõnis natuke nalja teeb. Aga vaata need on need suhtekorralduslikud nipid, mida meilegi koolis õpetatakse. Õpetati. Tollaal vähem, nüüd rohkem. Nii ja siis...

MV: See on see vana *layout*.

AS: Jah.

MV: Nii ja siis pärast, pärast seda siis hakkas jälle leht ilmuma.

AS: Ta ei hakanud ilmuma. Ilmuma hakkas ta 2006. Seal oli see linnaosalehtede depolitiseerimine ja vaidlused, millest võiks ka tunde rääkida. Sest sinna jäid valimised. Tegelikult oli see see aeg kui 2005 sügisel olid valimised. Ülelinnalist lehte ei olnud. Olid linnaosalehed ja loomulikult iga linnaosavanem vedas tekki enda peale, jättes linnapea täiesti väljundita, sest ülelinnaline leht oli kinni pandud. Ja siis tuli värki tasakaalustada et seda asja **mingilgi** moel tasakaalus hoida. Ja siis tehti tehti siin lausa vist linnavalitsuse määruse tasandil seda asja.

MV: Et?

AS: Reguleerida, kui palju tohib olla poliitikute pilte...

MV: Linnaosalehtedes?

AS: Jah. See on üks väga värvikas periood, kui linnavolikogu üritas lehte minna [või ringi teha, arusaamatu].

SUMMARY

“Newspaper *Pealinn* 2009–2010”

Pealinn is a newspaper which is published in Tallinn and which writes about the actions of the city government and the events of the city. The newspaper was chosen as a subject of the study because it has been accused of being unobjective and biased. Since the local governments are funded from the state budget and a part of the city budget comes from personal income tax, the taxpayers have a right to know where their money goes and to get the best possible service.

The subject of the study is the weekly newspaper *Pealinn*, which was content analysed coding for 16 issues of *Pealinn* from 2009 and 2010, from which a total of 76 articles were analysed. In addition to that, the study also concentrated on the accusations towards *Pealinn*, and, in general, introduced Tallinn’s city media, the newspapers, and TV and radio shows of the city districts; their costs, and the city’s decisions in relation to the city media. The study questions focused on the attitude of *Pealinn* towards the city and the state, and on who got the most article space in the paper. The study also analysed the degree of critical attitude of the newspaper towards the city government, and the amount of changes made in the paper after the signing of the new coalition agreement.

According to the results, 70 of the 76 articles showed negative attitudes towards the state and 45 positive towards the city. As *Pealinn* was not critical towards the city, it can be presumed that the publication does not serve the public interest; the results also showed that there is no place for public debate in the paper – the majority of the article space was given to the representatives of the political party who has a majority in the city council. Thus, the newspaper *Pealinn* can be defined as being in between a public relations publication and a newspaper. Even when the coalition agreement was signed, the average number of articles criticising the state and praising the city remained the same.

Keywords: local newspaper, PR publication, party press, unobjectiveness, bias, content analysis, Tallinna TV, newspaper *Pealinn*.